

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türk Dili ve 12 Edebiyatı

Kavram Öğretimi Kitabı

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Türk Dili ve Edebiyatı 12

Kavram Öğretimi Kitabı

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Hazırlayanlar

Kitabı hazırlayan yazar isimleri çalışma sayfalarının sonunda listelenmiştir.

Editör

Dr. Kubilay ÜNSAL
Soner SAVAK
Yunus SEYLAN

Dil Uzmanı

Ahmet YALÇIN
Sami DEMİRBAĞ

Program Geliştirme Uzmanı

Hasan NASIRCI

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Uzmanı

Rahime EKER

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı

Gülseren TOPUZ

Sorumlu Grafik Tasarım Uzmanı

Sevgi KIRMACI

Görevli Grafik Tasarım Uzmanları

Adem GÜNEŞ, Adem KURBAN, Ahmet Kemal KAVUKÇU
Cenk Özgür BAŞKAYA, Elif IŞIK, Emre GÖKÇE
Eyüp DUMAN, Songül TOPCU, Yusuf DEMİR

Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
Öğretim Programları ve Ders Kitapları
Daire Başkanlığı

Bireyin ve toplumun gereksinimleri, hayatın her alanında ortaya çıkan yenilikler ve gelişmelere bağlı olarak hızla değişmektedir. Bu durum, öğrenme ve öğretme sürecinin de ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden yapılandırılmasını gerekli kılmaktadır. *Kavram Öğretimi Kitabı* öğrencilerin derslerde öğrendikleri kavramlara dair yanılgıları tespit edip gidermek, kavram karmaşalarının önüne geçmek ve kavrama dair bilgilerini pekiştirmek amacıyla tasarlanmıştır. Bu kitapta öğrencilerin derslerde öğrendikleri kavramları konu içeriğine uygun olarak ele alan ve farklı seviyelerde hazırlanmış etkinlikler yer almaktadır. Etkinliklerin ilgi uyandıracak düzeyde ve dikkat çekici olmalarına özen gösterilmiştir. Bazı etkinliklerde ele alınan kavram günlük hayatla ilişkilendirilmiş; kültür, sanat, bilim ve teknolojinin söz konusu kavramla olan bağı ortaya konmuştur. Böylelikle öğrencilerin kavramı içselleştirip kavrama yönelik edindiği bilgilerin kalıcı olmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Kavram Öğretimi Kitabı'nda ele alınan kavrama dair bilgileri hatırlatmak ya da bilgi eksikliğini, karmaşayı veya yanılgıyı ortaya çıkarabilmek için kavram haritaları, bilgi haritaları, düşünce haritaları, kavram karikatürleri, kavram çözümleme tabloları ve kavramla bağdaşan, sezgi uyandıran, çağrışım kurulabilecek görsellere yer verilmiştir. Etkinliklerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirmeye yardımcı nitelikler taşımasına özen gösterilmiştir. Böylelikle öğrencilerin kavrama dair bilgilerini sorgulamaları, karşılaştırmaları, değerlendirmeleri ve neden sonuç ilişkisi kurarak kavramları özümsemeleri amaçlanmıştır. Hazırlanan etkinliklerde anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlamak, kavramlar arasındaki ilişkileri somutlaştırmak ve derslerde öğrenilen kavramların hayatın farklı alanlarındaki kullanımlarını yansıtabilmek hedeflenmiştir.

Kavram Öğretimi Kitabı'ndaki etkinlikler öğrencilerin hatalarını görmelerine, eksik bilgilerini tamamlamalarına, öğrendiklerini pekiştirmelerine yardımcı olacaktır. Öğrendiklerini derslerinde ve günlük yaşamda kullanabilen öğrencilerin eğitim süreçlerinde ve meslek hayatlarındaki başarı düzeyi yükselecektir. *Kavram Öğretimi Kitabı*'nın öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle...

KAVRAM ÖĞRETİMİ

ÇALIŞMA LİSTESİ

1. ÜNİTE		GİRİŞ	
Etkinlik No	Kazanım No	Etkinlik Adı	Sayfa No
1	A.4.2.	Sözlük Şeridi	3

2. ÜNİTE		HİKÂYE	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
2	A.2.9.	İçimizdeki İnsan	4
3	A.2.2.	Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Hikâyenin Özellikleri	6
4	A.2.2.	Hikâyeler	8
5	A.2.2.	Hikâyeyi İnceleyelim	10
6	A.2.12	Varoluşçu Hikâye	12
7	A.2.12	Modernizm/Postmodernizm Nedir?	14
8	A.2.2.	Ayırt Edelim	16
9	A.2.2.	Çılgık	18

3. ÜNİTE		ŞİİR	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
10	A.1.5	İmge Nedir?	20
11	A.1.5	İmge Kâşifi	22
12	A.1.8	Şiirin Özgün Köşesi	23
13	A.1.8	Saf Şiir	25
14	A.1.8	Makineleşme	27
15	A.1.8	Şiirde Vatan ve Din	29
16	A.1.8	Kuraltınmazlar	31
17	A.1.8	Otomatik Şiirler	33
18	A.1.8	Yeni Bir Ses	35
19	A.1.8	Anlamsız mı Derin mi?	37
20	A.1.8	Tezli Şiir	39

4. ÜNİTE		ROMAN	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
21	A.2.2	Bilinçaltı Romanda	41
22	A.2.2	Toplumcular	43
23	A.2.2	Milli ve Dinî Duyarlılığı Esas Alan Romanın Özellikleri	45
24	A.2.9	Hikâyeler	47
25	A.2.9	Romanda Montaj Tekniği	49
26	A.2.9	Söylenmemiş Hiçbir Söz Yoktur	51
27	A.2.9	Romanda Büyülü Gerçeklik Nedir?	53
28	A.2.9	Üst Kurmaca ve İroni	55
29	A.2.2	Postmodern Bir Diyalogdan...	57

5. ÜNİTE		TIYATRO	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
30	A.3.2.	Konuş ki Seni Göreyim!	59

6. ÜNİTE		DENEME	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
31	A.4.2.	Deneme	61

7. ÜNİTE		NUTUK/SÖYLEV	
Çalışma No	Kazanım No	Çalışmanın Adı	Sayfa No
32	A.4.2.	Etkileme Sanatı	63
33	A.4.2.	Bilgi Şöleni	65
34	A.4.2.	Dinle ve Sor	67
35	A.4.2.	Uzmanından Öğrenelim	69
36	A.4.2.	Bize Göre Böyle	71

EKLER	
Cevap Anahtarı	73
Kaynakça	80
Görsel Kaynakçası	82

"Etkinlik Listesi" sayfasında etkinlik isimlerini tıklayarak etkinlik sayfasına, etkinlik sayfalarında "Ortaöğretim Genel Müdürlüğü" yazısını tıklayarak "Etkinlik Listesi" sayfasına kolayca ulaşabilirsiniz.

► Sayfa numaraları yanındaki bu işaret etkinliğin arka sayfada devam ettiğini gösterir.

Etkinlik sonlarındaki karekodları okutarak etkinliklere ve cevap anahtarlarına online olarak ulaşabilirsiniz.

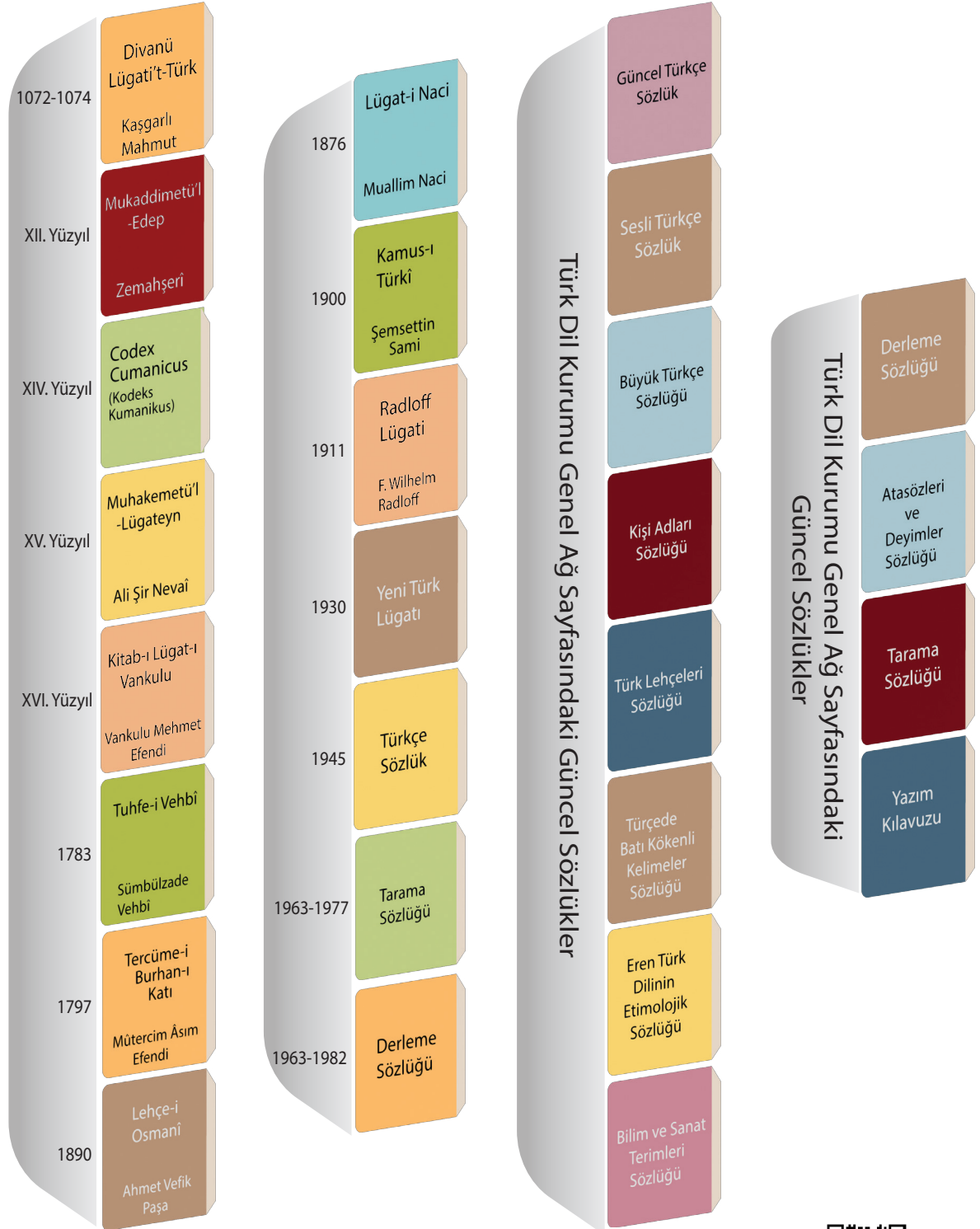

Etkinlik uygulama süresini gösterir.

1. ÜNİTE : **GİRİŞ > İlk Örneklerden Günümüze Türkçenin Önemli Sözlükleri > Türkçenin Önemli Sözlükleri**
Kavram : Sözlük
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	SÖZLÜK ŞERİDİ	20 dk.
Çalışmanın Amacı	Sözlükçülük geleneği içinde başlangıçtan günümüze ortaya çıkan Türkçe sözlükleri tanıyabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki sözlük şeridini inceleyerek “İlk Örneklerden Günümüze Türkçenin Önemli Sözlükleri” konusunda öğrendiklerinizi gözden geçiriniz.

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > Anlatım Teknikleri
Kavram	: İç Çözümleme, İç konuşma, Bilinç Akışı
Genel Beceriler	: Bilgi Okuryazarlığı
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	İÇİMİZDEKİ İNSAN	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	İç çözümleme, iç konuşma, bilinç akışı tekniklerini birbirinden ayırt edebilme.	

Yönerge: Okuduğunuz bilgi kutucuklarından hareketle aşağıda verilen tabloyu uygun bir şekilde doldurunuz.

İç Çözümleme	İç Konuşma	Bilinç Akışı
- Bilinç akışı ve iç konuşmadan farklı olarak anlatmaya dayalı bir tekniktir. - Kahramanların iç dünyası yazar anlatıcı tarafından dile getirilir. - Her şeyi bilen ve gören anlatıcı kahramanların düşüncelerini ve duygularını çözümler, iç dünyalarını okura aktarır. - Hâkim bakış açısı kullanılır.	- Anlatıcının devreden çıktığı, göstermeye dayalı bir tekniktir. - Bilinç akışından farklı olarak cümleler mantıklı bir düzen içinde verilir, dil bilgisi kurallarına uyulur. - Kişi kendi kendine veya içindeki hayali kişilerle konuşturulur. - Kahraman bakış açısı kullanılır.	- Anlatıcının devreden çıktığı, göstermeye dayalı bir tekniktir. - Çağrışımlara dayalı bir anlatım vardır ve ifadelerde mantıksal tutarlılık aranmaz. - Çoğu zaman sayıklama gibidir. - Dil bilgisi kuralları, yazım ve noktalama göz ardı edilebilir. - Kahraman bakış açısı kullanılır.

1. Aşağıdaki tabloda örnek metinler verilmiştir. Bu metinlerde kullanılan anlatım tekniğini ilgili alanlara yazınız.

	Örnek Metinler	Anlatım Tekniği
I. Metin	MAHKEMECİLİK (...) Gecenin ortasında yalnızken sen, terlere batmış fırlarsın yatağından, uyur uykularından uyarırlar seni kafana vura vura! (...) Yok, ben canlıyım, capcanlıyım, canlıdan öte canlıyım. Ama bazan bıçak kemiğe dayanır yargıcım. Evlerim yıkılıyor, sokaklarımın orta yerine. Tutun evlerimi. Ellerinizi verin bana, destek yapalım, yıkılmasınlar evler, ne olur. (...) <i>Ayşe Kilimci, Yapma Çiçek Ustaları</i>	
II. Metin	TELGRAFIN TELLERİNE KUŞLAR MI KONAR (...) Çarpıyor gene, tavaları, tencereleri, kap kacağı. Başıma vuruyor sanki. Küçükken ne iyidiler, ne uslu, ne buyruklara uyan. Yıllar bozuyor çocukları, alışkanlıklar bozuyor. Hiç üzmezlerdi eskiden beni, bundan sonra üzecekler sanırım. Söylüyorum bunu onlara kızıyorlar. 'Ne demek bundan sonra üzme?' diye parlıyorlar. 'Biz bundan sonra büyüyecek miyiz? Çocuk, torun sahibi olduk. Bundan sonra üzme ne demek allasen.' diyorlar. Oysa bilmezler ki çoluk çocuğa da karışsalar, kocasalar da benim gözümde hep korunmaya, sıcaklığıma, sevgime muhtaçtırlar. Bilgisizlik işte, neyse, kızmadım. (...) <i>Ayşe Kilimci, Yapma Çiçek Ustaları</i>	

	Örnek Metinler	Anlatım Tekniği
III. Metin	TEŞEKKÜR EDERİM (...) İnsanlar ne tuhaf oldu. Her biri böyle. Bir Mahmut Usta... Ne insanlıktır ondaki, ne inceliklidir... Canım, ben de ille burada bırakayım demiyorum ki torbamı. Yok, şimdi beni tedirgin eden bu değil, hayır. Taşırım yanımda, ne olacak? Değilse, atar geçerim. Böyle karşılanacağımı bilsem hiç gelmezdim. Hiç söze başlamazdım. Yüzünü buruşturmasa, sağırdır diyeceğim. Ölçü alıyor olmasa, kördür diyeceğim. Ne sağır, ne kör. Geldiğimi de gördü, söylediğimi de duydu. Hiçbir tepki yok. Bir yüz buruşturması, o kadar. Ne sanıyor? Teşekkür falan mı bekliyorum sanki?... Biraz insanlık... (...) <i>Adalet Ağaoğlu, Sessizliğin İlk Sesi</i>	
IV. Metin	TUTKU (...) Kahvaltı masasında gözleri dalıyor sürekli ve düşünüyor. Tutku'yu getiriyor gözlerinin önüne, onun ne yapacağını, ne yapması gerektiğini düşünmüyor hiç. Anlattıklarıyla kendisine ve geçmişine döndü çünkü vermesi gereken bir hesap var gibi hissediyor. Öğleden sonra kızına gitme kararı alıyor. <i>Güray Süngü, Deli Gömleği</i>	
V. Metin	KUŞLAR MI KONAR (...) ...yelkovan kuşlarım olsaydı... bıldırcınlarım... ardıçlarım... biliyorum saçma... bu umutsuzluk anları... başka bir şey istemedim... bir daha dönmediler... geçer sandım... bir korkuluk gibi... bu umutsuzluk anları... dört bir yanımdan sesler yankılanıyor... çiçeklerin açmadığını, bir türlü açamayacağını görüyorum... ilkyaz gelmeyecek sanki... hatırlamak istemiyorum... tıpkı içi saman dolu bir korkuluk... iyi insanlar özlemiştim... bu kara duyguyla boğuşamayacağım artık... haykıran, çığlayan sesler işitmiyorum... (...) <i>Selim İleri, Dostlukların Son Günü</i>	
VI. Metin	YANIK SARAYLAR (...) — Bir öğle üzeri ya Saray tutuşursa? korkusuyla irkildiği ânı ve başka bir gün, masanın üstünde yarım bırakmış olduğu bir bardak çayı birlikte düşündü. (...) -bahçeyi-çiçek isimlerini- Fulya Teyze'yi-Balkonu-Balkonun beyaz yüzünde kımlıdayan gölgeleri-hatıra defterinde altın harflerle yazılı unvanları-(...) -yitirmeden yaşamasının kendi kendisinin ve başkalarının üstünde bıraktığı ESRARLI HAYRANLIĞI-ESRARLI HAYATINI-DÜŞÜNDÜ... (...) <i>Sevim Burak, Yanık Saraylar</i> (Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)	

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > 1960 Sonrası Hikâye
Kavram	: Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Hikâye
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	BİREYİN İÇ DÜNYASINI ESAS ALAN HİKÂYENİN ÖZELLİKLERİ	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Bireyin iç dünyasını esas alan hikâyenin özelliklerini metinden yola çıkarak ifade edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi kutucuklarından ve metinden hareketle soruları cevaplayınız.

TEPE

Yıllardan beri her akşam yaptığı, hiç yapmamış gibi, hiç yapmamış gibi, içi titreyerek, heyecanını ellerinin ürperişinde, avuçlarının soğuk soğuk terleyişinde duyarak yaptığı, her akşam, yağmur da yağsa, hava soğuk da olsa, yaptığı bir şey var: Değneğine abanarak, ağır, yorgun adımlarla, Aventinus'un eteğine tırmanmak.

Ama ayaklarından çok değneğine dayandığı, güvendiği, ayaklarınınkinden, bacaklarınınkinden çok değneğinin sağlamlığına güvenerek bu serüvene girdiği günler de geride kalmışa benziyor. Şimdi değneği ne kadar bükülmez olsa, kollarına duyduğu, değneği kavrayan ellerine duyduğu güveni yitirmeğe başlıyor. Sona eren kasımla birlikte güneşli akşamların da sona ermek üzere olduğunu düşünüyor. Birkaç haftadır, öğle sonrasında uyku saatlerinde ırmak boyuna gidip o tek kavağın dibinde oturduğu zaman önünden hızla akıp giden suların yeşilden çok sarıya çaldığını, burgaçlarda kuru yaprakların, kırık dalların, çürümüş sepetlerin, küfelerin dönüp dönüp durduğunu görüyor, ırmağın ortasında sık sık, sapsarı bir çamur akıntısını, bir toprak eriyiğini, seçiyor.

Martı, ısıtıcı güneşi yeniden yaşamak, tatmak, suların çamur şansından yavaş yavaş yeşile dönüşmesini seyretmek, günün birinde karpuzları, incirleri, üzümü yeniden görmek, uzaklarda, uzak zamanlarda, uzak yerlerde anlatılmış, hayal meyal anımsanan, olmayacak, inanılmayacak masallar gibi geliyor şimdi ona. Oysa yeniden incir, üzüm yemek, onu yeni bir kışa, büsbütün inanılmaz, yaşanması daha da az olası bir serüvene doğru sürüklemeyecek mi? O yaklaşmanın uzaklaştırıcılığını daha da acı, daha da keskin, duymayacak mı yüreğinde? Bu gitgide boşalan bir kalıp, bir güzelliğin gölgesi halini alan yürüyüş, yaşayış gibi olan bu yürüyüş, bir çıkıştan sonraki bir doluluk, bir tamlik, bir tepeden çevreye, geçmişe, güçlüğü bakış anı ile bir dinlenme, gücünün son damlasına dek kavranmasıyla anlam kazanmış bir denge anı ile taçlanan, doruklanan yürüyüş, günün birinde gündelik yaşayışının içinde bir acı anı, bir iç burkuntusu, gününün etine saplanan bir diken olmağa başlamıştı.

Gene, buz tutmuş bir geçmiş zaman yokuşunda, çocukların kaya kaya camlaştırdıkları bir çocukluk

evi yokuşunda, yokuşun en tepesindeki evde oturduğu için sıkıntıya bile katlanmadan kapısından çıktığı gibi kaymağa başlayabildiği, başlayabileceği bir noktanın kolaylığında duyuyor kendini. Buralara kar kırk yılda bir yağarmış. Saatlerden beri yürüyor gibi. Oysa gölge yolu ancak örtmüş, biraz da altına doğru taşıyor daha. Saatlerden değil, yıllardan beri yürüyor denebilir. Yokuşun en tepesindeki evden çıkıp çocukların camlaştırdıkları yokuştan aşağı kendini bıraktığı günlerden bu yana, yıllarca, yıllardır yürüyor. Katlanması gereken tek sıkıntı, kayıp yokuşun dibine vardiktan sonra duvarlara tutuna tutuna, kapaklanmamak için ağır ağır, ayağı kayıp yere yüzükoyun serilmemek için ağır ağır ilerleyerek, yeniden rahat, hız içinde kaymak üzere yokuşun tepesine, evinin önüne bir daha çıkmaktı. Şimdi yeniden böyle bir yokuş bulmuş, kaymağa çalışıyor. Oysa buralara kar kırk yılda bir yağarmış. Oysa kendini yukarıdan aşağıya koyuverdikten sonra ağır ağır çıkmak artık yaşına uygun değil. Şimdi önce çıkıyor, sonra iniyor. Kaçıyor, kaçmanın yolunu buluyor gene de.
(...)

Halide Edip Adıvar, *Tatarcık*
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. a) Okuduğunuz metinde anlatılan kişinin ruh durumuyla ilgili neler söyleyebilirsiniz?

.....

.....

.....

.....

- b) Yazar kahramanın ruh durumunu verirken hangi anlatım biçimleri ve tekniklerden yararlanmıştır?

.....

.....

.....

.....

2. *Tepe* hikâyesinin anlatımında yazar şiirsel bir dil kullanmıştır. Sizce yazarın şiirsel dil kullanmasının amacı ne olabilir? Okuduğunuz hikâyeden örnekler vererek açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki tabloda verilen kelimelerden hangileri bireyin iç dünyasını esas alan sanatçılar ve hikâyeleri ile ilgilidir? İşaretleyiniz.

İnsan doğası	Fayda	Kişisellik	Psikoloji	Özgünlük	Bireysellik	Toplumsallık	Bilinçaltı

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > 1960 Sonrası Hikâye
Kavram	: Toplumcu Gerçekçilik
Genel Beceriler	: Yaratıcı Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	HİKÂYELER	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Toplumcu gerçekçi hikâyelerin genel özelliklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metni okuyunuz, metinden hareketle soruları cevaplayınız.

KAZA

Geçenlerde, büyük gazetelerimizden birinin yazarı, “İnsanlık ölüyor mu?” başlıklı bir yazısında, yalnız ilgililerin değil halkımızın da çevresinde olup bitenlere ilgi göstermediğini, ... belirtiyordu. Sayın yazara göre, insanlar başka insanlarla anlaşmakta güçlük çekiyorlar, dolaysız bir ilişki kuramıyorlar, dolayısıyla da başkalarının başına gelenler onları ilgilendirmez duruma geliyordu. “Ama, diye devam ediyordu yazar, şunu gözden uzak tutmamak gerek; yarın bizim başımıza gelen bir olay da başkalarını ilgilendirmeyecek.” Anladığım kadarıyla yazar, okuyucularını çevrelerinde olup bitenlerle etkin bir biçimde ilgilenmeye ve aralarında bir dayanışma kurmaya çağırıyordu. Bu ilgisizlik nasıl yenilebilir? Bu dayanışma nasıl sağlanabilir? Bu konuda herhangi bir öneride bulunacak değilim. Ben ancak başımdan geçen bir olayı anlatmakla yetineceğim. Bunu yapmadan önce, hemen belirteyim ki bir yığın gariplikler, olağanüstülükler ve saçmalıklar dizisinden oluşan anlatacağım olay, basınımızda herhangi bir trafik kazası olarak yer aldı ve kazanın yaşayan tek tanığı olarak açıkladığım gerçeklere kulak veren bir kişiyle karşılaşmadım. Bir tek Tanrı’nın kuluna (ki bunların arasında, yukarda sözünü ettiğim ve konuyu bütün ayrıntılarıyla yazıp, kendisine gönderdiğim yazar da var) derdimi anlatamadım. Bu ilgisizlik karşısında, bana düşen görevin, yaşadığım bu olayı (ki otuz-sekiz kişinin ölümüyle sonuçlanmıştı.) yazmak olduğunu düşündüm.

Geçtiğimiz ağustos ayının on ikisinde kişisel bir işimi izlemek için başkente gitmem gerekmişti. Benim gibi dar gelirli bir yurttaş için (bir devlet memuruyum), taşıt aracı konusunda bir seçme söz konusu değildi; en ucuzunu, otobüsü seçtim. Bir şirketin sabah sekiz otobüsünde yer ayırttım. Saat yedi buçukta, elimde bavulum, garajın önündeydim. Daha otobüs yerini almamıştı. Benden önce gelen yolcuların arasına katılıp beklemeye başladım. Biz Türkler, “erken” kişilerizdir. Yerimiz numaralı da olsa, saatinden önce kalkmayacağını bilsek de, ne olur ne olmaz deyip erken gideriz. Oysa ne trenler, ne otobüsler ve sanırım ne de uçaklar erken kalkar. Zamanında kalkarlarsa ona bile şükür. Bu kez de otobüsümüz saat sekizde garaja girdi. Ama yola koyulması saat dokuzu buldu.

(...)

Ferit Edgü, Bir Gemide

(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Aşağıdaki tabloda metinde yer alan bazı cümleler verilmiştir. Tabloda verilen cümlelerden hangileri toplumcu gerçekçilik anlayışını yansıtmaktadır? Tık (✓) işaretiyle işaretleyiniz.

İnsanlık ölüyor mu?	
Biz Türkler, “erken” kişilerizdir.	
Bir şirketin sabah sekiz otobüsünde yer ayırttım.	
Saat yedi buçukta, elimde bavulum, garajın önündeydim.	
Bu ilgisizlik nasıl yenilebilir? Bu dayanışma nasıl sağlanabilir?	

2. Aşağıdaki kutucuklarda toplumcu gerçekçilik ile ilgili kavram, konu ve yazarlar yer almaktadır. Soruların altında verilen boşluklara kutucuk numaralarını yazarak soruları cevaplayınız.

1. Toplumsal düzensizlikler	7. Zengin-fakir çatışması
2. Sosyalizm	8. Natüralizm
3. Realizm	9. Toplum için sanat
4. Büyük şehirlere göç	10. Ağa-köylü çatışması
5. Bilge Karasu	11. Ferit Edgü
6. Yalın dil	12. İşçi sorunları

- a) Hangileri toplumcu gerçekçi hikâyelerde işlenen konular ve çatışmalardır?

.....

- b) Toplumcu gerçekçi hikâye yazarlarının benimsedikleri ideoloji ve sanat anlayışları nelerdir?

.....

- c) Toplumcu gerçekçi hikâye yazarlarının etkilendiği edebî akımlar nelerdir?

.....

- ç) Toplumcu gerçekçi anlayışla hikâye yazmış sanatçılar kimlerdir?

.....

- d) Toplumcu gerçekçi hikâyelerin dil ve anlatım özellikleri nelerdir?

.....

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > 1940-1960 Arasında Hikâye
Kavram	: Millî-Dinî Duyarlılık
Genel Beceriler	: Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	HİKÂYİYİ İNCELEYELİM	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Millî-dinî duyarlılıkları yansıtan hikâyenin genel özelliklerini belirleyebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki kavram karikatürünü inceleyip metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruyu cevaplayınız.

MEYDAN ORTAYA ÇIKTIĞINDA

I

-yürüyüş-

(...)

...Birden hatırladım şimdi kurban bayramlarını; birden hatırladım şimdi kurbanları. Su içişlerini kutlu kurban koyunlarının. Gözlerindeki anlamı. Bu kitabeyi onlar da gördüler, okudular ve anladılar ve bize öyle baktılar da içimizdeki o bulanık korku veya buruk tad doğdu.

(...)

Yoksullar ilk kez etin tatlı kutsal kokusunu duymuşçasına sevindiler. Süslenmiş deriler kaldı bir aralık ortalıkta. Çocuk çocuk baktık. Ve içimizden, kurbanların şeffaf anlamları içinden geçerek meydandaki kitabeyi okuyanlar oldu adeta. Sonra kasabada buzlanmış karları çıtır çıtır kırarak akraba evlerine koştuk. Yaşlanmış büyüklerin ellerini öptük. Buruşmuş ellerin yeşil damarları bizi korkutmadı. Elleri adeta soğumuştur. Bizim güneşe yakın sıcaklığımız, çocuk ateşimiz ve onları dağların güngörmez bölgelerine yakın soğukkanlılık ve ağırlıkları adeta bir denizin iki yakası gibi buluşuyordu. Aradan akan şelale, hayattı. Ve erkekler ellerini ceplerine sokarak bize paralar verdiler.

Ve kadınlar ceplerimizi kış tatlılarıyla doldurdular. Ve sonra camiye koştuk. İlk namaz bir meydanda kılınırdı. Herkesin toplandığı meydanda.

(...)

Ve öğle vakti el öpmelerinden ve bayram gezmelerinden sonra camiye koştuğumuzda getirdiğimiz tekbirler, şimdi kulağıma yavaş yavaş gelir gibi olan müthiş mahşer uğultusunun ilk sakin ve ahenkli haberi değil miydi? Bu dayanılmaz acıya, mahşere yaklaşma ağrısına karşı o tekbirlerin anısı tek kurtarıcı çare olarak gözüküyor mu şu anda? Ah, şimdi zaman denen nesneyi de iyice karıştırmış oluyorum galiba. Dünya zamanı geçti mi? Yoksa, şimdi içine batıp batıp çıktığım, olacak bir şeyin

önceden bilinen bilgisi mi? Kimi zamanda henüz olmakta sanıyorum, olup bitmekte sanıyorum dünya zamanı olaylarını. Kesin kesin ayıramıyorum. Düş ve kâbusla karışık yarı uyanık, yarı uykudaki bir hastanın andıranı mıyım? Yoksa ona mı çeviriyorlar beni bir takım heykeltraşlar?

(...)

Sezai Karakoç, *Meydan Ortaya Çıktığında*
(Metin, aslına sadık kâlnarak alınmıştır.)

1. Okuduğunuz metin aşağıda verilen bilgilerden hangisi ya da hangileriyle örtüşmektedir? Tık (✓) işareti ile belirtiniz.

Geleneksel değerlerden yararlanılmıştır.	
Yalnızlık ve yabancılaşma duygusu işlenmiştir.	
Toplum sorunları dile getirilmiştir.	
Dinî duyarlılıklar ön plandadır.	
Anadolu yaşamından kesitler vardır.	
Sanatlı bir söyleyiş vardır.	
Postmodernist teknikler kullanılmıştır.	
Akıcı bir dil kullanılmıştır.	

2. Sezai Karakoç, *Meydan Ortaya Çıktığında* adlı hikâyesini her ay çıkan *Diriliş* dergisinde Ocak 1970-Haziran 1970 tarihleri arasında yayımlamıştır. Siz bir hikâye yazacak olsanız hikâyenizi ne tür bir yayın organında yayımlamak isterdiniz? Gerekçeleriyle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > Edebiyat ve Sanat Akımları
Kavram	: Egzistansiyalizm (Varoluşçuluk)
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	VAROLUŞÇU HİKÂYE	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Hikâyedeki varoluşçu felsefeyi ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metni okuyunuz ve bilgi haritasını inceleyiniz. Metinden ve bilgi haritasından hareketle soruları cevaplayınız.

IV. KAÇKIN

1.

Bir otobüse bindim. Bir yığın insanın içine düştü... Bu bende ürperti uyandırıyor.

(...)

3.

Geldiğinizden ne kadar başka çıkıyorsunuz, zaten söylemişim... Kurtuldunuz, kurtuldunuz, yenisinden... Gün geçtikçe o da kalmaz...

Karamsarlığınız, daha önünüzde... genç... kurtuldunuz, bu... umutsuzluk, görüyorsunuz ki... zaten öyle sanıyorum ki, öyle... san...

Dinlemedim, bu beyaz gömleğinin içinde, bana bir şeyler anlatmak isteyen, çırpınan beceriksiz, adamı. Teyzem az ötede duruyordu. Bana bakıp gülümsüyordu. Birazdan dışarı çıkacağız... Elini uzattı doktor. Sıktım. Bir sözcük olsun söylemeden arkamı döndüm, dışarı çıktım.

Bir süre dış kapıda teyzemi bekledim. Geldi. Konuşmadan yürümeye başladım. Yüzüme bakmaktan çekinir gibiydi. Bense gelip geçenlere, evlerin pencerelerine, kara, katranlı yüksek duvarlara, afişlere bakıyordum. Yeniden dışarda olmak...

Şuradan bir arabaya binelim.

Hayır, ben yürümek istiyorum.

Kendini nasıl duyuyorsun?

İyi, dedim. Ona eve gitmesini, biraz dolaşmak istediğimi söyledim.

Annen biraz hasta, dedi. Onun için seni almaya gelemedi.

İyi, sormadım, dedim.

Onu bir arabaya bindirdim. Elimdeki bavulu verdim.

Akşam erken gel.

Cevap vermeden yürüdüm.

Sokaklardan, sokaklardan, insanların arasından geçtim. Her birini ayrı ayrı solur gibi... İnsan kokuları. Sürüp giden, her gün aynı yükü taşıyan insanların kokusu. Ama hiç de hastanedekilere benzemiyorlar.

(...)

İçeri giremedim. Ellerim ceplerimde caddede bir gidip bir gelerek, kararsız,

— Yusuf'a gidecek miyim? Ama bu...

— Akşamın çökmesini bekledim. Gideyim. O kahvededir gene. Niçin gitmeyecekmişim? Çünkü...

Kahvenin olduğu sokağa saptım. Köşeyi döner dönmez, Yusuf'u gördüm. Yanında bir adam vardı. Rengi soluktu. Sırtında açık renk yeni bir ceket vardı. Yusuf! Yusuf! Hayır bağırmadım. Geldiğim yoldan geri döndüm. Başım dönüyordu. İçimde bir eziklik duydum. (...) Adımlarımı yavaşlattım. Birden kalabalığın içinde Yusuf'u seçtim. Önüne bakarak yürüyordu. Demin konuştuğu adam da yanında yürüyordu. Karşı kaldırıma geçtim. Görmesin beni diye. Ağzım apacıydı. Bir mağazanın camında silik görüntümü gördüm. Eskisi. Bir korkuya kapıldım. Sanki kendinden...

(...)

Hiçbir şey istemiyorum. Beynimi delen sorulardan uzaklaştım. Ne görünmek, ne lanetlenmek korkusu, hiçbir, hiçbir... Saplantılarımdan arınmışım. Dudağımı ısıırıyorum. Kurtulmuşum. Peki, şimdi ne yapacağım? Hastaneye girdiğim ilk günden beri dışarda olmayı istemiştim. Ama böyle bomboş mu?

Evet, bomboş. Erkenden eve gittim. Yemekte beni bekliyorlardı. Hepsinin yüzünde anlayamadığım bir sevincin aydınlığı.

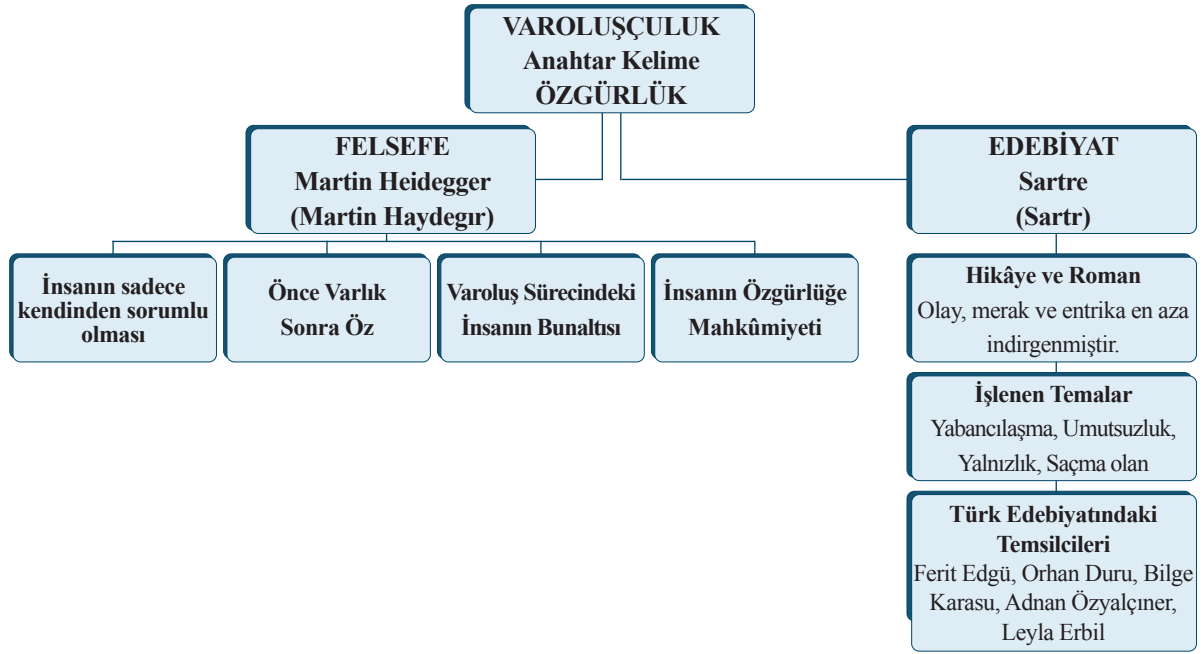
— Kurtuldu, kurtuldu. Artık o da bizim gibi...

4.

(...)

Uyku haplarından iki tane aldım. Bir an duraladım. Şişeye baktım. Doluydu. ... Düşsüz, sıkıntısız bir uykuya dalmak için. Hiç ses olmayacak. Kimse... Çöken dünyanın yıkıntıları altında, kımıltısız, dümdüz, uzandığım gibi, öylece, kokmamı bekleyerek, devinmesiz, ama gene de doludizgin gidiyorum karanlığın içinde.

*Ferit Edgü, Toplu Öyküler
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

1. Varoluşçu sanatçıların işlediği temalar aşağıda yer almaktadır. Okuduğunuz hikâyede aşağıdaki-lerden hangilerine ulaşılabilirliğini örnek cümlelerle yazınız.

VAROLUŞÇU FELSEFE	IV. KAÇKIN
YABANCILAŞMA	
UMUTSUZLUK	
YALNIZLIK	
SAÇMA OLAN	

2. Varoluşçu felsefeden hareketle okuduğunuz hikâyenin üslubu ile ilgili çıkarımlarda bulununuz.

.....

.....

3. “Çöken dünyanın yıkıntıları altında, kımıltısız, dümdüz, uzandığım gibi, öylece, kokmamı bekleyerek, devinmesiz, ama gene de doludizgin gidiyorum karanlığın içinde.” ifadelerini varoluşçu felsefe açısından değerlendiriniz.

.....

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > Edebiyat ve Sanat Akımları
Kavram	: Modernizm ve Postmodernizm
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	MODERNİZM/POSTMODERNİZM NEDİR?	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Modernizmin ve postmodernizmin genel özelliklerini açıklayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.

Modernizm ile Postmodernizm Arasındaki Bazı Farklar

Modernizm

- Modernizm XIX. yüzyıl ortalarında görülmeye başlanmıştır.
- İnsan odaklı olma tezi ile ortaya çıkan modernizmde rasyonalizm, kapitalizm ve pozitivism gibi fikirler savunulur.
- Modernizm, temel olarak ulaşılabilen tek bir gerçek ve tek bir anlam üzerine odaklanmaktadır.
- Modernistler dönemin şartları ve bakış açıları sebebiyle politikadan uzak bir yaklaşım sergilemişlerdir.
- Modernizmin geçmişe bakış açısı sığdır.
- Modernizm fikrine ilham veren ünlü Alman filozof İmmanuel Kant'tır (İmenuel Kant).
- Modernizm genel olarak felsefe, resim, müzik, edebiyat, mimari gibi çeşitli alanlarda etkisini hissettirmiştir.

Postmodernizm

- Postmodernizm ikinci dünya savaşı sonrası filizlenmeye başlamış ve genel olarak XX. yüzyılın ikinci yarısında geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır.
- Geçen zaman içerisinde modernizmin savunduğu kavramların insanlara zarar vermeye başladığını düşünen postmodernist düşünce, bahsi geçen fikirlerin karşısında konumlanmıştır.
- Postmodernizm, tek fikir yerine birden çok gerçek ve birden çok anlam felsefesini izlemektedir.
- Postmodernistler politikanın içinde olmuşlardır.
- Postmodernizmde geçmiş önemlidir ve geçmişin kendi gerçekleri doğrultusunda yaşatılması fikri savunulmaktadır.
- Postmodernizm fikrine ilham veren düşünürlerden biri ünlü Alman filozof Friedrich Nietzsche'dir (Frederik Niçhe).
- Postmodernizm, mimariden zoolojiye kadar çok farklı disiplinlerle ilgilenmiştir. Benzer şekilde tarih, hukuk, edebiyat, biyoloji, coğrafya, tüm sanat dalları, tıp, siyaset, felsefe alanlarında da etkisini göstermiştir.

MELEK CİCİ

Boğaz. Boğaz'ın Anadolu yakası. Bir yalı. Büyük. Eski. Çökmekte. Yalının çürüyen tahtaları. Deniz. Kıyıda bir kedi. Birçok kedi. Taşların üstüne oturmuş uyuklayan bir balıkçı. Onun yanında, mermer merdivenlere oturmuş ihtiyar bir kadın. Başları elleri arasında. Kalkar. Karanlıkça bir odaya girer. Burası, hem mutfak hem oturma hem de yatak odasıdır. Tıkış tıkış bir oda. Solda, köşede bir karyola. Piriç. Ayakucunda yuvarlak, sırları dökülmüş bir ayna. Ortada küçük bir masa. Yuvarlak. Kurtların kemirdiği. Köşede bir kutunun üstünde bir gaz ocağı. Pompalı. Üstünde bir tencere. Bakır. Kalaylı. Tam bir sessizlik. Hiçbir rüzgâr. Hiçbir dalga. İhtiyar kadın odanın içinde oradan oraya dolaşır. Konsol vardır yatağın yanında, duvara yapışık. Onun önünde durur. Yer yer sırları dökülmüş konsolun aynası önünde durur. Aynada kendine bakar: Böylece ilk kez, buruş buruş yüzünü, tam olarak (aynada), görmüş oluruz. Soluk. Bahçe. Ağaçlar. Otlar. Kuyu. Karaya

çekilmiş kayıklar. Kara katranlı alamanalar. Yıkık bir duvar. Duvarı kaplayan böğürtlenler. Dibinde (duvarın) ısırgan otları. Bahçenin hemen hemen tam ortasında bir kayısı ağacı. Koskoca. Kurumuş (yarısından çoğu). Bahçede in cin top oynamakta. Aynı bahçe. Doludur şimdi. Balıkçılarla. Maramat yapmaktalar. Kayıkları raspa etmekte. Macun çekmekte. Boyamaktalar. Konuşmaktalar. Fakat hep bir ağızdan konuştuklarından bir şey anlaşılmamaktadır. Bu büyük gürültü. Bu büyük gürültünün içinde yalnızca, dalyan... balık... güneş... deniz... poyraz... hava sözcükleri kulağımıza çalınmakta. Bir de özel isimler: Saffet... Nuri... Sabahattin... İsmail... Mehmet... Ali... Melek gibi. (...)

İhtiyar kadın kapının önünde. Kolunun altında bir şey tutmaktadır. Güçlkle aralar kapıyı. Ve kolunun altında tuttuğu “şeyi” odanın ortasına fırlatır. Sıkıca kapar kapıyı. İple bağlar. Oda. Odaanın ortasında ne kadar mümkünse o kadar büyük bir kedi. Kara. Kapkara. Beneksiz. Çevresine dehşetle bakmaktadır. Kuş yavruları-büyük plan. İhtiyar kadının yüzü-büyük plan. Burun delikleri. Başörtüsünden fırlamış yelken kulakları. Sonra gözleri.

Uzun bir süre yalnız gözleri. Donuk. Konuşmayan. İçini dışa vermeyen.

Ses: Melek Cici. Melek Cici.

Görüntü: Melek Cici’nin başörtüsünden “taşmış” kulakları. Buruşmuş yüzü. Sonra bir deniz gibi dalgalı, renk renk gözleri. Yalnız gözleri. Bir leke gibi.

*Ferit Edgü, Bir Gemide Öyküler
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

Kelime Dağarcığı:

alamana: Balık avlamakta veya yük taşımakta kullanılan, tek veya iki direkli ve açık güverteli, büyük kayak. **dalyan:** Boylu boslu. **raspa:** Demir, tahta yüzeylerdeki boya, pas vb. çıkarma, pürüzleri gidermek amacıyla kullanılan iri dişli bir törpü.

1. Modernizmi esas alan metinlerde kişiler karamsarlıkları, yalnızlıkları ve bunalımlarıyla ön plandadır. Okuduğunuz metinde bu özelliği destekleyen ifadeleri bularak aşağıdaki boşluklara yazınız.

-
-
-
-
-
-
-
-
-

2. Klasik öykülerde olaylar belli bir yerden başlar, gelişir ve bir sonuca ulaşır. Okur bağlamında düşünülüğünde ortaya çıkan sonuç, okuru herhangi bir şekilde şaşkınlığa uğratmaz ancak okurun hikâyeyi okuma sürecinde herhangi bir şekilde yorum yapmasına da yazar tarafından müsaade edilmez. Okuduğunuz metinde klasik hikâyelerden farklı olarak okura, hikâyenin devam ettiği izlenimi verilmektedir.

Sizce bunun sebebi ne olabilir?

.....

.....

.....

.....

2. ÜNİTE	: HİKÂYE> Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > 1960 Sonrası Hikâye
Kavram	: Modernist ve Postmodernist Hikâye
Genel Beceriler	: Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	AYIRT EDELİM	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Modernist ve postmodernist hikâyenin genel özelliklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi notunu inceleyiniz ve metinleri okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

MODERNİST HİKÂYE

- Modernist hikâyelerde kahramanın iç dünyasına, psikolojisine yer verilir.
- Modernist hikâyede kahramanlar sıklıkla çevresiyle sağlıklı ilişki kuramayan, toplumsal değerlerle çatışmalar yaşayan, yabancılaşmış bireylerdir.
- Kahramanın zihninden geçenler anlatılırken cümlelerde dil bilgisi kuralları pek yansıtılmaz, ifadelerde günlük konuşmanın doğallığı hâkimdir.
- Olaydan ziyade olayın kahraman üzerindeki etkisi üzerinde durulur.
- Şiirsel bir dil kullanılır.
- Alegorik anlatım tercih edilebilir.

POSTMODERNİST HİKÂYE

- Postmodernist hikâyede kurmaca daha ön plandadır.
- Mekân ve zamanda belirsizlik vardır.
- Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi pek yoktur, sıra dışı olaylar vardır.
- Karakterlerin iç dünyaları, psikolojileri çözümlenmez.
- Olaylar genellikle parça parça ve birbirinden kopuk şekilde sıralanır. Okur, bu parçaları zihninde birleştirir. Bu sayede okur, metnin içine çekilerek metnin bir parçası yapılmak ister.
- Gözlemci, kahraman ve ilâhi bakış açıları birlikte kullanılabilir.

I. Metin

HAT VE RASAT

(...)

Sonra düşlerini anlatmaya koyuldu, masallarını. İnsan olmaya çalışan bir peri kızı tanımıştı. Onu yazdı. Peri kızına, “İnsanlık zordur.” demişlerdi de o inat ederek “Denemek isterim.” demişti. İnsanlığın gereklerini yerine getiremezsem o zaman süslü kanatlarıma, ışıklı dünyama dönerim yeniden. Peri kızı ilk gece, bir bedeni var olmuş olmanın sızılarını duymuş, ısınmak için odun toplamış lâkin onları yavrusu hasta bir kadınla paylaşmıştı. Ertesi akşam, açlıktan ayakta duramayan bir ihtiyara, çalılıklardan topladığı alıç tanelerinin tamamını vermişti.

(...)

Nazan Bekiroğlu, *Nun Masalları*

II. Metin

KİMSE

(...)

Sen

ordan oraya gidiyordun

nereye gittiğini kendin de bilmeden

yalnızca gitmek için gidiyordun

yollarda, yolculuklarda kurtulacağını sanıyordun

gidişlerin seni kurtaracağını umuyordun

o büyük sözü unutmuştun (delikanlılığında sık sık andığın) :

Yurdundan kaçmakla kendinden kaçacağını mı sanıyorsun?

Ferit Edgü, Kimse

III. Metin

UZUN SÜRMÜŞ BİR GÜNÜN AKŞAMI

(...)

Ansızın, matematikçilerin sıfır dedikleri şeyi düşünüyor. Onların sıfırı, o güne değin kendisinin yokluğu düşünmek için kullandığı terimlerden -ansızın- apayrı görünüyor gözüne. Kaosa ancak Tanrı düzen getirmişti. Ama sıfırın üstüne insanlar biri, ikiye çıkabiliyorlardı. Bu orman sıfırdı şimdi. Biri, ikiye, üçü çıkmak, sıfırdan hareket ederek... Bu da yepyeni bir düşünce: Sıfırdan hareket etmek... Sıfırdan hareket ederek, kolu gücünce, kafası, insanlığı gücünce, bir şeyler dizmek art arda, bir şey yapmak... Bir şey yapmanın şartını demin de düşünmekten kaçınmıştı, şimdi de kaçınmağa kararlı.

(...)

Bilge Karasu, Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı
(Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.) ı

1. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların karşısına (D), yanlış olanların karşısına (Y) yazınız.

a) II. metinde şiirsel bir dil kullanılmıştır.	
b) III. metinde zaman belirgindir.	
c) I. metinde kurmaca ön plandadır.	

2. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

a) *Kimse* adlı metin bir hikâyesidir.

b) *Hat ve Rasat* adlı metin bir hikâyesidir.

c) *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı* adlı metin bir hikâyesidir.

2. ÜNİTE	: HİKÂYE > Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye > 1960 Sonrası Hikâye
Kavram	: Küçürek (Minimal) Hikâye
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi, Küçürek (Minimal) Hikâye

Çalışmanın Adı	ÇIĞLIK	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Küçürek hikâyenin genel özelliklerini açıklayarak bir küçürek hikâye yazabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi haritasını inceleyip metinleri okuyunuz. Verilenlerden hareketle soruları cevaplayınız.

KÜÇÜREK HİKÂYE KISADIR VEEE...

Anı saptar, sezdirir.

Anlam yoğun ve çarpıcıdır.

İma eder.

Çağrışım ve imgeye yaslanır.

Şiirsel üsluba yönelir.

Az ayrıntı içerir.

Bazı kısımları okurun hayaline bırakır.

Sıkı bir biçimle kurgulanır.

Sanatsal etki peşindedir.

KÜÇÜREK ÖYKÜ TANIMLAMASI VE TEMEL ÖZELLİKLERİ

(...) Hacim olarak bir çığlık ne kadar uzun olabilirse küçürek öykü de o kadar uzundur. Bilinmeli ki bir çığlık uzadıkça etkisini yitirir ve nağmeye dönüşür. Küçürek öykü de uzadıkça, uyaran, şaşırtan, vurucu etkisinden arınır. (...)

Ramazan Korkmaz, Türk Öykücülüğü Özel Sayısı

GECE BEKÇİSİ

Dilersen bu gece burada kalabilirsin, dedi bana. Bu bir çağrı mıydı, yoksa bir acıma duygusu mu, çıkaramadım. Geceye, yoğun karanlığa çevirdim bakışlarımı. Teşekkür ettim. Ne yazık ki kalamam, dedim. Bekleyenim var.

Ferit Edgü, İşte Deniz, Maria

ölm.

“Savaşlar çocukları büyütür,” dedi yaşlı kadın, buruşuk ağzının kenarındaki tükürükleri silerken, babalarının mezarları başında ağlayan adamlar görürsen şaşırma, yaşları büyüktür babalarından...”
Bu sözler, örümcek ağına takılmış bir sinekti. Salınıp durdu kafasının bir köşesinde.

*Murat Yalçın, Aşkımumya/İma Kılavuzu
(Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

1. Küçürek hikâyenin neden bir hikâyenin kısa kesiti sayılamayacağını gerekçelendirerek açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

2. Küçürek hikâyedeki “kısıklık” ölçütünü modern hayattaki yaşama biçimiyle nasıl ilişkilendirirsiniz? Yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki görsellerden birinin sizde bıraktığı çağrışımlarla 100 kelimeyi geçmeyen bir küçürek hikâye yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Şiir Dili**
 Kavram : İmge
 Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
 Alan Becerileri : Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	İMGE NEDİR?	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	İmge kavramını tanıyıp şiirdeki imgeleri tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki kavram karikatürlerini inceleyiniz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

İmge, şiiri tekdüzelikten kurtarmak, şiirdeki anlam zenginliğini güçlendirmek için kullanılan zihinsel tasarımlardır. Şair, imge ile kendi dünyasına ait ipuçlarını okurlarına sunar.

İmge, şairin hayal dünyasıyla yakından ilgilidir. Şairin varlıklara özgün anlamlar yükleyerek oluşturduğu bir yapıdır. Bu yapı, şiirin anlamını etkiler, şiire farklı bakış açıları kazandırır. Şiirin anlamını etkiler, şiire farklı bakış açıları kazandırır.

İmge nedir?

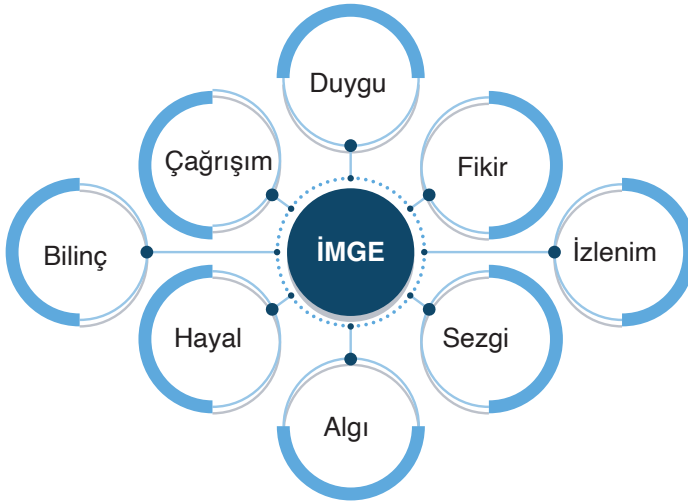
Kelimelerin anlam derinliğinden ve çağrışım gücünden faydalanan şair, oluşturduğu imgeleri şiirinde kullanır. Bunlar şairin iç dünyasını yansıtan duygular, zihninde tasarladığı hayaller, bilincine yer etmiş düşüncelerdir.

İmgenin oluşumunda şairin dış dünyaya ait gözlemleri, sanatçı duyarlılığı, hayal gücü, nesneler arasında kurduğu bağıntılar önem taşır. Şair, gözlemlerinden yeni tasarımlar oluşturur. Bu şekilde oluşan tasarımların sınırları belirsizdir. Her şairin imge dünyası özgündür.

Şair, imge oluştururken izlenimlerinden hareketle gerçeği kendi algısına göre yeniden biçimlendirir. Duygu ve düşüncelerini ifade etmek için kendine özgü bir dil oluşturur. Yeni bir anlatım için hayal gücü ve sanatçı duyarlılığı sayesinde alışılmamış sözler bulur. Bilinen sözcüklere farklı anlamlar yüklerken çeşitli ipuçlarıyla çağrışım sağlar.

AÇIK DENİZ

(...)

Gördüm deniz dedikleri bin başlı ejderi;
Gördüm güzel vücûdunu zümrütlıyen deri
Keskin bir ürperişle kımıldadı anbean;
Baktım ve anladım ki o ejderdi canlanan.
Sonsuz ufuktan âh o ne coşkun geliştı o!
Birden nasıl toparlanarak kükremişti o!
Yelken, vapur ne varsa kaçışmış limanlara,
Yalnız onundu koskoca meydan ve manzara!

(...)

Yahya Kemal Beyatlı, Kendi Gök Kubbemiz
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. a) Okuduğunuz şiirde şair, denizi ejderhaya benzetmiştir. Şair, hangi özelliklerinden dolayı denizi ejderhaya benzetmiş olabilir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

- b) Şairin imge dünyasındaki deniz kavramı hakkında neler söylenebilir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE : **ŞİİR** > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Şiir Dili
 Kavram : İmge
 Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
 Alan Becerileri : Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	İMGE KÂŞİFİ	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Şiirde yer alan imgeleri tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgilerden hareketle soruyu cevaplayınız.

İç dünyada oluşan izlenimler

Kavramlar arasında kurulan sıra dışı bağlantılar

Zihinde canlandırılan hayaller

Zihinde şekil bulan düşünceler

İmgeyi bulmak için şiirde neler dikkate alınmalıdır?

Gerçekleşmesi arzu edilen sıra dışı olaylar

Bilince farklı yansıyan resimler ve görüntüler

Gerçek dünyada olmayan varlıklar

1.

PERÇEMLİ SOKAK

Güneşimi arılar yedi gecesiz kaldım
 Dört köşe taşların üstünde
 Denizin çarşısında yeşil zeytin
 Balıklar geçti düdük çala çala
 Yaşamaya başladım kaldığı yerden
 Yosunlu kapıların ardında gizli
 İkiz martıları bulmak için

*Oktay Rifat Horozcu, Perçemli Sokak
 (Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

Okuduğunuz şiirde yer alan “Güneşimi arılar yedi gecesiz kaldım”, “Balıklar geçti düdük çala çala” dizelerinde yer alan alışılmadık durumları yazınız. Bunlar imge olarak nitelendirilebilir mi? Gerekçesiyle açıklayınız.

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Şiir Dili**
Kavram : Şairanelik
Genel Beceriler : Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ŞİİRİN ÖZGÜN KÖŞESİ	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Şiirdeki imge, söz sanatları ve ahengin şiire katkısını fark edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metni ve görseldeki ifadeleri okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

KÖŞE

3. (...)

Sen geldin benim deli köşemde durdun
Bulutlar geldi üstünde durdu
Merhametin ta kendisiydi gözlerin
Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu
Bulutlar geldi altında durduk

Konuştun güneşi hatırlıyordum
Gariptin yepyeni bir sesin vardı
Bu ses öyle benim öyle yabancı
Bu ses saçlarımı ıslatan sessiz bir kardı

Ve güldün rengârenk yağmurlar yağdı
İnsanı ağlatan yağmurlar yağdı
Yaralı bir ceylan gözleri kadar sıcak
Yaralı bir ceylan kalbi gibi içli bir sesin vardı

Sen geldin benim deli köşemde durdun
Bulutlar geldi üstünde durdu
Merhametin ta kendisiydi gözlerin

Sezai Karakoç, Gün Doğmadan
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Okuduğunuz şiirin ilk bendinde geçen “deli köşe, merhametin ta kendisiydi gözlerin, merhamet saç-larını ıslatan sessiz bir yağmurdu” ifadeleri şairane ifadelerdir. Siz de şiirin ikinci bendindeki şairane söyleyişleri bularak açıklayınız.

2. a) Aşağıdaki şiir parçalarını okuyunuz. Şiirleri şairane söyleyişlerine göre 1’den 5’e kadar (1 en az, 5 en şairane olacak şekilde) değerlendirip (✓) işareti ile belirtiniz.

Şiirler	1	2	3	4	5
Gündüze alışan renkler, Her gece perişan renkler. Eşyada bakış mısınız, Zamanda akış mısınız, Gözümde hatıralar mı? <i>Cahit Sıtkı Tarancı, Otuz Beş Yaş</i>					
Şimdi tekrar ne yapsam dedirtme bana yarabbi taşınacak suyu göster, kırılacak odunu kaldı bu silinmez yaşamak suçu üzerimde bileyim hangi suyun sakasıyım ya rabbelalemin tütmesi gereken ocak nerde? <i>İsmet Özel, Bir Yusuf Masalı</i>					
Ben ki, toz kanatlı bir kelebeğim, Minicik gövdeme yüklü Kafdağı, Bir zerreciğim ki, Arş’a gebeyim, Dev sancılarımın budur kaynağı! <i>Necip Fazıl Kısakürek, Çile</i>					
Şimdi kılıksızım; fakat Borçlarımı ödedikten sonra İhtimal bir kat da yeni esvabım olacak Ve ihtimal sen Yine beni sevmeyeceksin. <i>Orhan Veli Kanık, Bütün Şiirleri</i>					
Büyük insanlığın toprağında gölge yok sokağında fener penceresinde cam ama umudu var büyük insanlığın umutsuz yaşanmıyor. <i>Nâzım Hikmet, Bütün Şiirleri</i>					

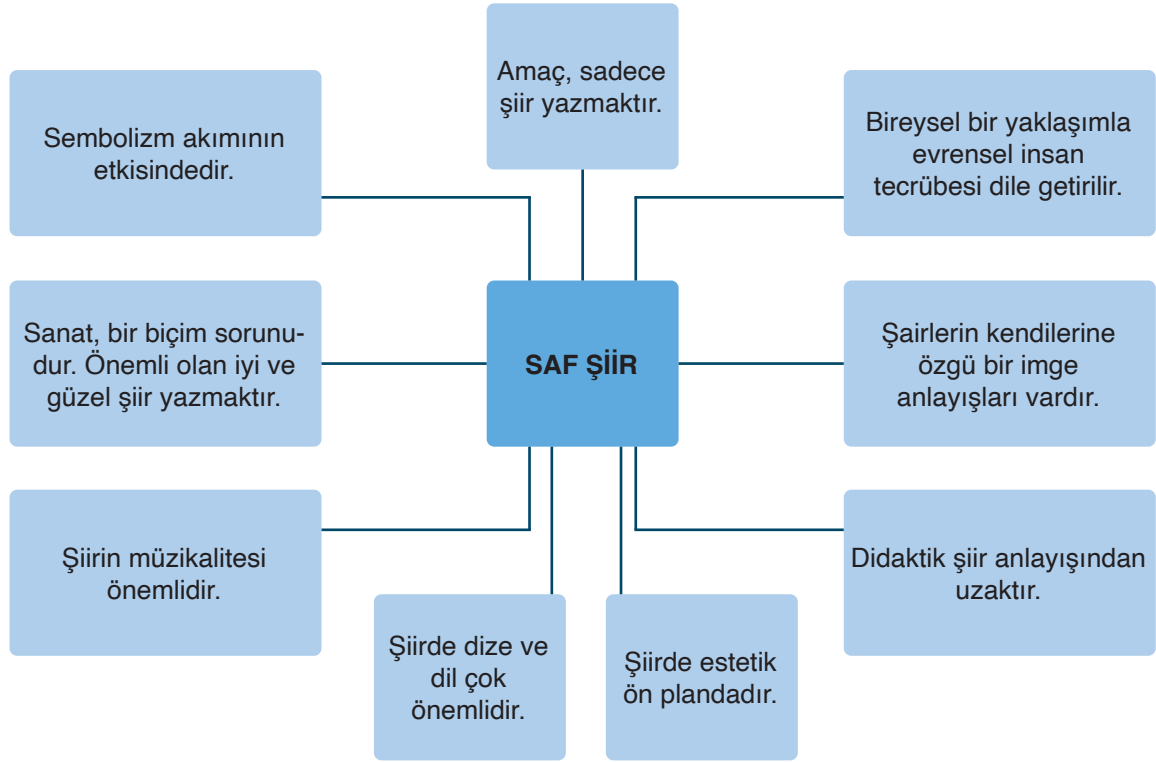
- b) Hangi şiire ya da şiirlere en yüksek puanı verdiniz? Niçin?

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir Anlayışları**
Kavram : Saf (Öz) Şiir
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	SAF ŞİİR	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Saf (Öz) şiir anlayışının özelliklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki kavram ağından hareketle 1 ve 2. soruları cevaplandırınız.

1. Aşağıdaki şiirlerden hangisi saf (öz) şiir anlayışıyla yazılmıştır? Neden? Şiirlerin altında verilen boşluklara yazınız.

OTUZ BEŞ YAŞ

Yaş otuz beş! yolun yarısı eder.
Dante gibi ortasındayız ömrün.
Delikanlı çağımızdaki cevher,
Yalvarmak, yakarmak nafile bugün,
Gözünün yaşına bakmadan gider.
(...)

Cahit Sıtkı Tarancı

BAYRAK

Ey,mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kızkardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü!
Işık ışık, dalga dalga bayrağım,
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.
(...)

Arif Nihat Asya
(Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

2. Aşağıdaki şiirde saf (öz) şiirin özelliklerinden hangileri vardır? Şiirin yanında verilen boşluğa yazınız.

OLVİDO

Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çılgılığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
(...)

Ahmet Muhip Dıranas

(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

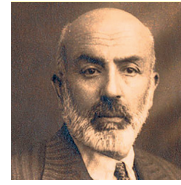
3. Saf şiir anlayışıyla şiir yazan şairlerin isimlerinin yanında verilen harfleri aşağıdaki boşluğa yazınız.

a) Ahmet
Haşim

b) Mehmet
Emin
Yurdakul

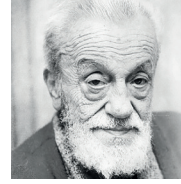
c) Mehmet
Akif Ersoy

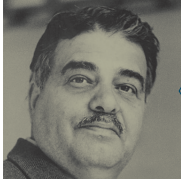
ç) Ahmet
Hamdi
Tanpınar

d) Tevfik
Fikret

e) Necip
Fazıl
Kısakürek

f) Asaf Halet
Çelebi

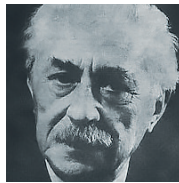
g) Orhan Veli
Kanık

h) Cahit Sıtkı
Tarancı

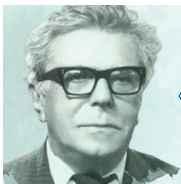
ı) Nazım
Hikmet

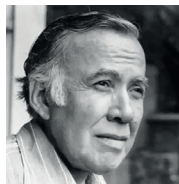
i) Ahmet
Muhip
Dıranas

j) Fazıl
Hüsnü
Dağlarca

k) Arif Nihat
Asya

l) Behçet
Necatigil

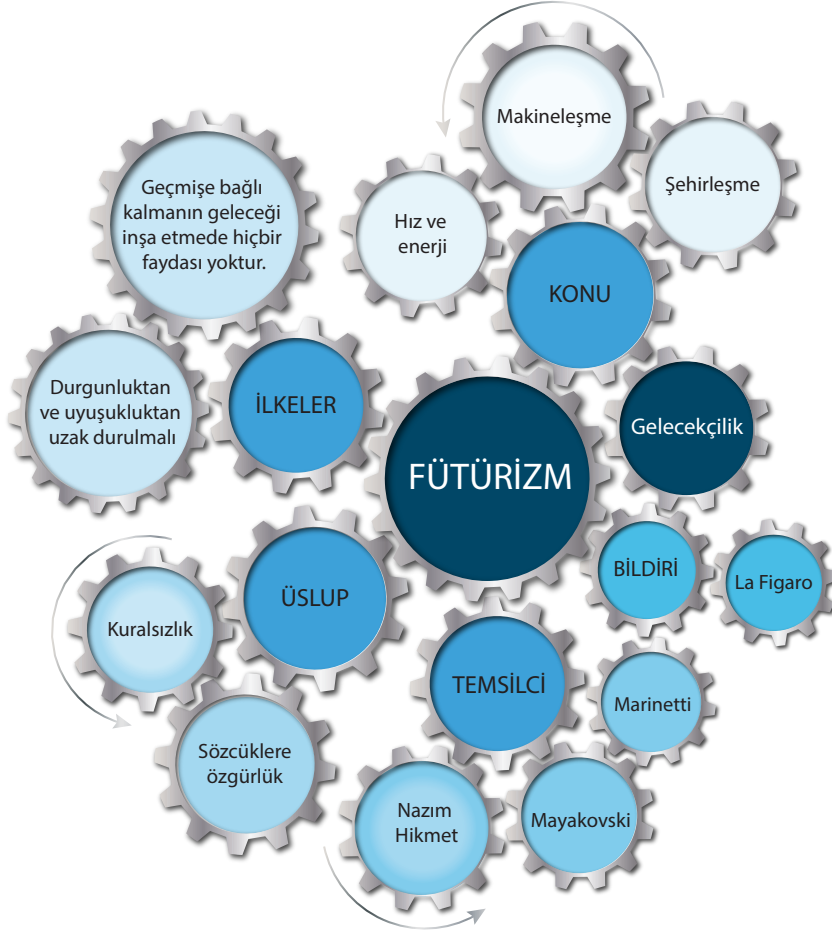
m) Yahya
Kemal
Beyatlı

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Edebiyat ve Sanat Akımları**
Kavram : Fütürizm
Genel Beceriler : Bilgi Okuryazarlığı Becerisi, Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi, Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	MAKİNELEŞME	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Fütürizm akımının genel özelliklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi haritasını inceleyiniz. Burada verilen bilgilerden hareketle soruları cevaplayınız.

1. Tabloda yukarıdaki bilgi görselinde yer alan fütürizm ile ilgili ifadeler verilmiştir. Bu ifadelerde belirtilen açıklamaya uygun düşen kelime ve isimleri karşılıklarına yazınız.

	İfadeler	Kelime/İsimler
a)	Fütürizmin kelime anlamıdır.	
b)	Fütürizmin İtalya edebiyatındaki kurucusudur.	
c)	Fütürizmin Türk edebiyatındaki temsilcisidir.	
ç)	Fütürizm bildirisinin 20 Şubat 1909 tarihinde Fransa'da yayımlandığı gazetedir.	
d)	Fütürizmin Rus edebiyatındaki temsilcisidir.	

2. Aşağıda fütürizmin Türk edebiyatındaki temsilcisi Nazım Hikmet'in şiirlerinden bölümler verilmiştir. Şiirlerde fütürizm akımının özelliklerini belirleyerek verilen boşluklara yazınız.

I. Metin

MAKİNALAŞMAK

Trrrrrum,
trrrrrum,
trrrrrum!
trak tiki tak!
Makinalaşmak
istiyorum!
Mutlak buna bir çare bulacağım
ve ben ancak bahtiyar olacağım
karnıma bir türbin oturtup
kuyruğuma çift uskuru taktığım gün

a)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

II. Metin

SANAT TELAKKİSİ

Bazan ben de ahlarımı
çekerim birer birer
kan kırmızı yakut bir tesbih gibi,
ve bu kızıl pırıltılı tesbihin ipi
sırma saç tellerindendir...

Fakat
benim
şiirime ilham veren perimin
omuzlarında açılan kanat:
asma köprülerimin
demir putrellerindendir!.

b)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

III. Metin

SEYAHAT NOTLARI

Tıkırdıyor trenin rayda tekerlekleri,
devrilerek geçiyor telgraf direkleri.
Düşüyor altımızdan kaçan
toprağın
üstüne
sarı parlak ışıkları sıra sıra camların.
Yürüyen bir ışık kervanı
koynunda beyaz akşamların ...

c)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Nazım Hikmet Ran, 835 Satır

(Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

3. ÜNİTE	: ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir Anlayışları
Kavram	: Millî-Dinî-Şiir
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ŞİİRDE VATAN VE DİN	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Millî edebiyat anlayışını ve dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiirlerin genel özelliklerini açıklayabilme.	

Bilgi Notu: Cumhuriyet Dönemi'nde gerek dünyada gerekse Türkiye'deki sosyal ve siyasi gelişmelerin, farklı düşünce sistemlerinin etkisi diğer edebî türlerde olduğu gibi şiirde de kendisini gösterir. Birbirine tepki olarak ortaya çıkan ve farklı eğilimleri yansıtan anlayışlar dönemin şiirine damga vurur. Bu anlayışlar doğrultusunda yazılan şiirler, Türk şiirinde şekil ve içerik yönünden köklü değişimlere kapı aralar.

Yönerge: Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.

I. Metin

BU VATAN KİMİN?

Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

Tutuşup, kül olan ocaklarından,
Şahlanıp kan akan ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarındır.

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek olup çakan, sel olup coşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır.

İleri atılıp sellercesine,
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine
Şu kara toprağa girenlerindir.

Tarihin dilinden düşmez bu destan,
Nehirler gazidir, dağlar kahraman,
Her taşı bir yakut olan bu vatan
Can verme sırrına erenlerindir.

Gökyay'ım ne desen ziyade değil,
Bu sevgi bir kuru ifade değil,
Sencileyin hasmı rüyada değil,
Topun namlusundan görenlerindir.

Orhan Şaik Gökyay, *Bu Vatan Kimin*

II. Metin

ÇOCUKLUĞUMUZ

Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah, şahdamarımdan yakın bana benim içimde

Annem bana gülü şöyle öğretti
Gül, O'nun, O sonsuz iyilik güneşinin teriydi

Annem gizli gizli ağlardı dilinde Yunus
Ağaçlar ağlardı, gök koyulaşırdı, güneş ve ay mahpus

Babamın uzun kış geceleri hazırladığı cenklerde
Binmiş gelirdi Ali bir kırata

Ali ve at, gelip kurtarırdı bizi darağacından
Asya'da, Afrika'da, geçmişte gelecekte

Biz o atın tozuna kapanır ağlardık
Güneş kaçırdı, ay düşerdi, yıldızlar büyürdü

(...)

Kediler mangalın altında uyurdu
Biz küllenmiş ekmekler yerdik razı
İnanmış adamların övüncüyle
Sabırla beklerdik geceleri

Şimdi hiçbirinden eser yok
Gitti o geceler o cenk kitapları
Dağıldı kalelerin önündeki askerler
Çocukluk güzün dökülen yapraklar gibi

Sezai Karakoç, *Gün Doğmadan*
(Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Cumhuriyet Dönemi'ne ait *Bu Vatan Kimin* ve *Çocukluğum* adlı şiirler iki farklı anlayışla kaleme alınmıştır. Buna göre

a) Şiirlerin şekil ve içerik özelliklerinden hareketle şemadaki boşlukları uygun bilgilerle doldurunuz.

Bu Vatan Kimin

Çocukluğumuz

- b) Yazdığınız özellikleri göz önünde bulundurarak şemada “1” ve “2” rakamıyla gösterilen kutucuklara hangi şiir anlayışının yazılması gerektiğini belirtiniz.

1 numaralı kutu:

2 numaralı kutu:

2. *Bu Vatan Kimin* ve *Çocukluğum* adlı şiirlerde geçen hangi sözcük veya sözcük grupları şairlerin anlayışını yansıtmaktadır? Belirtiniz.

Bu Vatan Kimin:

.....

Çocukluğum :

.....

3 ÜNİTE	: ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Edebiyat ve Sanat Akımları
Kavram	: Dadaizm
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi, Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi, Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	KURALTANIMAZLAR	🕒 15 dk.
Çalışmanın Amacı	Dadaizm akımının genel özelliklerini açıklayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgilerden ve metinden yararlanarak soruları cevaplayınız.

DADAİZM	DADA'NIN DOĞUŞU
Akla tepki	(...)
Kuralsızlık, mantıksızlık ve özgürlük	Alabildiğine büyüktü yaşama sabırsızlığımız, o oranda da çağdaş denen uygarlığın bütün görünüşlerinden nefret ediyorduk; bütün dayanaklarından, mantığından, dilinden. Başkaldırımız, gülünç ve saçmanın bütün estetik değerleri altüst ettiği biçimler kazanıyordu... Unutmamak gerekir ki saldırgan bir duygusallık insana ait bütün değerleri maskeliyor, yüksek düzey savında olan bütün sanat alanına yerleşiyor ve burjuva sınıfın gücünü simgeliyordu...
Yerleşik değerlere ve burjuvaziye isyan	
I. Dünya Savaşı'na ve toplumsal düzensizliğe başkaldırı	
Kuşkucu ve sorgulamacı bakış açısı	
Estetikçi anlayışa karşı	
Hiçlik ve absürtlük (saçmalık) düşüncesi	
İnsanları şaşırtma amacı	
Alışılmamış dil ve biçim özellikleri	

Tristan Tzara (Tristan Tızara), Radyo Konuşması, 1950
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Aşağıdaki tabloda yer alan ifadelerden hangileri Dadaist bir şair tarafından söylenmiş olabilir? İlgili yerlere (✓) işareti koyarak belirtiniz.

Ben şiirimi mükemmel biçimler üzerine inşa etmeyi kendime vazife olarak görürüm.	
Söylediklerim, okuyucumu doğruya ve güzele yönlendirmiyorsa benim şairliğimin ne kıymeti kalır?	
Eski dönemlerdeki şiir anlayışlarını devam ettirmek ve klasikleşmiş değerlerin izini sürmek bana göre değil.	
Şiiri uysal bir koyun olarak görenler, onun taşıdığı sorgulama ve karşı gelme gücünü fark edemeyenlerdir.	
Dizeler, mantığın süzgecinden geçen birer ahkâm abidesi olmuşsa benim o şiirin altında imzamı boşa aramayın.	
Şiir, ancak yüksek bir sanat zevkinin kusursuz dizelere yansımaları olduğunda değer kazanabilir.	

2. Aşağıdaki şiirlerden hangileri Dadaist bir şaire ait olamaz? Gerekçelerinizi noktalı yerlere yazınız.

I. Metin

Asansör bir kral taşıyordu
ağır çıtkırıldım özerk ayrıca
kırsın mı sana sağ kolunu
yollasın mı Roma'daki Papa'ya

II. Metin

Kim bilir belki bir garip kadını
Çok acıklı bir romanda kahraman
Ümidin zoruyla meydana çıkan
Hakikatinse yalanladığını

III. Metin

Güzel gözler tül ardından görünsün
Gün ışığı titremeli şiirinde
Ak yıldızlar titremeli şiirinde
İlgıt ılgıt sonbahar göklerinde...

IV. Metin

Fakat çürüdü hayal
Başkalarının kanına girdi yerleşti
Barikatlar tüfekler
Ve Avrupa kayalıkları
Parçaladılar rüyayı
Ayrık pençeler

V. Metin

Ben geldim işte, çiğlerle bezenmiş olarak;
Alınmda seher yelinin dondurduğu çiğler,
Yorgunluğumu alsam ayakucunda bırak!
Hayal etsem o tatlı demleri birer birer.

VI. Metin

Ne bizim sevdalı
ne de bayan bisikletçi
artık ne hüznü ne neşeli değildi
beyinler layık ağzınıza
askerinizi yıkayın hamamda
(...)
Su için üstüne sonra

(Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

3. Bir öğrenci, Dadaist şairlerin şiirlerini seven arkadaşına kitap hediye edecektir. Kitapların isimlerine bakarak bir seçim yapması gereken öğrenci aşağıdaki kitaplardan hangilerini alabilir? Gerekçelerinizi noktalı yerlere yazınız.

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Edebiyat ve Sanat Akımları**
Kavram : Sürrealizm
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	OTOMATİK ŞİİRLER	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Sürrealizm akımının genel özelliklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki kavram karikatürünü ve şiirleri inceleyiniz. Soruları cevaplayınız.

ŞİMDİ ADINI VERİYORUM VARLIĞINA

Şimdi adını veriyorum varlığına
Bilinç ve düşünce arasında
Dengelenir gece gündüz orada
Uyumak ve görmek sınırında

Yokluğunun bilincindeyim sadece
Ya da geçmişin, umutsuzca
Bakıyorum tüm olup bitene
Senden hareketle Ayna

Ve sana benzer bir gelecek
Düşlüyorum Seni bilmek için orada
Sadece umut ederek
Aşka inanıyorum yarında.

Louis Aragon, Elsa'nın Mecnunu
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

KAR ŞİİRİ

Karın yağdığını görünce
Kar tutan toprağı anlayacaksın
Toprakta bir karış karı görünce
Kar içinde yanan karı anlayacaksın

Allah kar gibi gökten yağınca
Karlar sıcak sıcak saçlarına değince
Başını önüne eğince
Benim bu şiirimi anlayacaksın

Bu adam o adam gelip gider
Senin ellerinde rüyam gelip gider
Her affın içinde bir intikam gelir gider
Bu şiirimi anlayınca beni anlayacaksın

Ben bu şiiri yazdım âşık çeşidi
Öyle kar yağdı ki elim üşüdü
Ruhum seni düşününce ısıdı
Her şeyi beni anlayınca anlayacaksın

Sezai Karakoç, Şiirler

(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Aragon'un *Şimdi Adını Veriyorum Varlığına* adlı şiiri, okunduğunda kolaylıkla anlaşılabilir bir şiir midir? Yoksa kavram karikatüründeki sürrealist özelliklere uygun mu yazılmıştır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

2. Sürrealizm akımından etkilenen şairler anlamdan kurtulmak, soyutluğu sağlamak için duyulmadık yeni kelimeler üretme yoluna gitmişlerdir. Yeni tamlamalar uydurup kelimeleri temel anlamlarından uzak bir anlam örgüsü içinde kullanmaya ağırlık vermişlerdir. *Kar Şiiri*'nden alınmış aşağıdaki ifadeleri sürrealizm akımına göre açıklayınız.

	Olası Cevaplar
kar tutan toprağı anlayacaksın	
kar içinde yanan kar	
Allah kar gibi gökten yağınca	
karlar sıcak sıcak saçlara değince	

3. İkinci Yeni şairleri arasında yer alan Sezai Karakoç, yukarıdaki şiirin ismini neden sadece "Kar" koymamıştır da "Kar Şiiri" şeklinde ifade etmiş olabilir? Yorumlayınız.

.....

.....

.....

3. ÜNİTE	: ŞİİR> Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir> Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir Anlayışları
Kavram	: Garip Şiiri
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	YENİ BİR SES	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Garip akımının sanat anlayışını kavrayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.

I. Metin

DALGACI MAHMUT

İşim gücüm budur benim,
Gökyüzünü boyarım her sabah,
Hepiniz uykudayken.
Uyanır bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiz kim diker;
Ben dikerim.

Dalga geçerim kimi zaman da,
O da benim vazifem;
Bir baş düşünürüm başımda,
Bir mide düşünürüm midemde,
Bir ayak düşünürüm ayağımda,
Ne halt edeceğimi bilemem.

Orhan Veli Kanık, Bütün Şiirleri

Görsel: Orhan Veli Kanık

II. Metin

SERENAD

Yeşil pencereden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi.
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana.

(...)

*Ahmet Muhip Dıranas, Şiirler
(Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

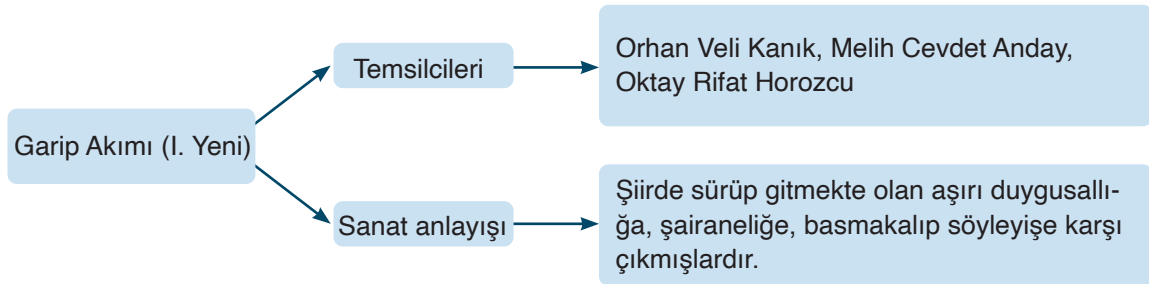
Görsel: Ahmet Muhip Dıranas

1. Aşağıdaki tabloda verilen şiirler için istenen bilgileri tabloya yazınız.

	DALGACI MAHMUT	SERENAD
	İşim gücüm budur benim, Gökyüzünü boyarım her sabah, Hepiniz uykudayken. Uyanır bakarsınız ki mavi. Deniz yırtılır kimi zaman, Bilmezsiniz kim diker; Ben dikerim. Dalga geçerim kimi zaman da, O da benim vazifem; Bir baş düşünürüm başımda, Bir mide düşünürüm midemde, Bir ayak düşünürüm ayağımda, Ne halt edeceğimi bilemem. <i>Orhan Veli Kanık, Bütün Şiirleri</i>	Yeşil pencereden bir gül at bana, Işıklarla dolsun kalbimin içi. Geldim işte mevsim gibi kapına Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ. Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak, Ben aşkımla bahar getirdim sana; Tozlu yollarından geçtiğim uzak İklimden şarkılar getirdim sana. (...) <i>Ahmet Muhip Dıranas, Şiirler (Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)</i>
Nazım birimi		
Ölçü		
Kafiye düzeni		
Üslup		

2.

Bu bilgiden hareketle, şiir sanatıyla ilgili aşağıdaki görüşlerden hangileri Garip akımına ait olabilir? Tık (✓) işareti koyarak belirtiniz.

Söz sanatlarına sıkça başvurmuşlardır.	
Ölçü ve kafiyeyle karşı çıkmışlardır.	
Dörtlük nazım birimini esas almışlardır.	
Günlük konuşma dilini şiire uygulamaya çalışmışlardır.	
Bireysel konulara ağırlık vermişlerdir.	
Mecaza, süse ve yapaylığa karşı çıkıp sadeliğe önem vermişlerdir.	
Şiirlerinde ironi ve mizaha yer vermişlerdir.	
Şiirlerinde sıradan insanları konu edinmişlerdir.	

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir Anlayışları**
Kavram : İkinci Yeni Şiiri
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ANLAMSIZ MI DERİN Mİ?	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	İkinci Yeni şiirinin genel özelliklerini tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki kutucuklarda İkinci Yeni ile ilgili bilgilerden hareketle soruları cevaplayınız.

A konuşuluyordu mahallelerde iç ve dış

B dirim kısa ölüm uzundur cehennette herhal abiler

C geçer sokaktan bir bakışsız kedi kara

Ç açlık ordusu yürüyor yürüyor
ekmeksizleri ekmeğe doyurmak için

D adam yıldızlara basa basa yürüdü

E topağacından aparthanlarda odası bulunmaz.

F bedava yaşıyoruz bedava
hava bedava, bulut bedava

G Dileğin varsa iste Allah'tan
Almak için uzak gitme topraktan

Ğ durmadan aşklanıyorum ama hep böyle karanfiller
gibi taze omzum, dizim, ayaklarım

H niçin bir şey beklemeyorsun yarınılardan

1. **a)** İkinci Yeni şiiri, geleneksel şiir anlayışının alışılmış kalıplarını yıkmayı hedefler. Buna göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri İkinci Yeni şiirinin özelliklerini göstermektedir?

b) İkinci Yeni, şiir dilinde Türkçenin alışılmış söz dizimini değiştirmeyi amaçlar. Buna göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangilerinde İkinci Yeni'nin bu özelliği görülmektedir?

c) İkinci Yeni'nin şiir dilinin ayırıcı özelliklerinden biri de sözcüklerde değişiklikler yapmaktır. Buna göre yukarıdakilerden hangisi ya da hangilerinde İkinci Yeni'nin bu özelliği görülmektedir?

2. Aşağıda İkinci Yeni şiirinin öncülerine ve onların önemli şiirlerine dair ifadelere yer verilmiştir. Bunlardan yola çıkarak şiirlerin altında boş bırakılan yere şiirin hangi şaire ait olduğunu yazınız.

Edip CANSEVER

Sanatçı bu en önemli şiirinde paylaşmanın insanda yarattığı güzel duyguları bir aşk dekoru içerisinde verir.

Turgut UYAR

Küçük mutluluklardan yola çıkan şair, büyük mutluluğa ulaşmak için gökyüzünün maviliğine sığınır.

Ece AYHAN

Bir renk cümbüşünün eşlik ettiği şiirinde sanatçı örtülü bir dille kent eleştirisi yapar.

İlhan BERK

İkinci Yeni'nin "uç beyi" olarak adlandırılan şair lirik duyguları başarıyla işler.

Cemal SÜREYA

Divan edebiyatı nazım biçimlerini de şiirinde başarıyla kullanan şair için İkinci Yeni'nin en lirik şairi denilebilir.

Sezai KARAKOÇ

Her ne kadar ikinci yeni içerisinde değerlendirilirse de aslında yeni İslamcı şiiri derinden etkilemiştir.

AŞK

Sen varken kötü diye birşey bilmiyorduk
Mutsuzluklar, bu karalar yaşamda yoktu
Sensiz karanlığın çizgisine koymuşlar umudu
Sensiz esenliğimizin üstünü çizmişler
Nicedir bir pencereden deniz güzel değil
Nicedir ışımayan insanlığımız sensizliğimizden.
Sen gel bizi yeni vakitlere çıkar

YERÇEKİMLİ KARANFİL

(...)

Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele.
Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk
Birleşiyoruz sessizce

BİLİYORUM SANA GİDEN

Biliyorum sana giden yollar kapalı
Üstelik sen de hiç bir zaman sevmedin beni
Ne kadar yakından ve arada uçurum;
İnsanlar, evler, aramızda duvarlar gibi
Uyandım uyandım, hep seni düşündüm
Yalnız seni, yalnız senin gözlerini
(...)

MOR KÜLHANİ

(...)

6.Şiirimiz kentten içeridir abiler
Takvimler değiştirilirken bir gün yitirilir
Bir kent ölümünün denizine kayar dragomanlarıyla
Düzayak çivit badanalı bir kent nasıl kurulur abiler?

GÖĞE BAKMA DURAĞI

Senin bu ellerinde ne var bilmiyorum göğ'e bakalım
Tuttukça güçleniyorum kalabalık oluyorum
Bu senin eski zaman gözlerin yalnız gibi ağaçlar gibi
Sularım ınsın diye bakıyorum ısınıyor
Seni aldım bu sunturlu yere getirdim
Sayısız penceren vardı bir bir kapattım
Bana dönesin diye bir bir kapattım
Şimdi otobüs gelir biner gideriz
Dönmeyeceğimiz bir yer beğen başka türlü güç
Bir ellerin bir ellerim yeter belleylelim yetsin
Seni aldım bana ayırdım durma kendini hatırlat
Durma kendini hatırlat
Durma göğ'e bakalım

HIZIRLA KIRK SAAT

Ey yeşil sarıklı ulu hocalar bunu bana öğretmediniz
Bu kesik dansa karşı bana bir şey öğretmediniz
Kadının üstün olduğu ama mutlu olmadığı
Günlere geldim bunu bana öğretmediniz
Hükümdarın hükümdarlığı için halka yalvardığı
Ama yine de eşsiz zulümler işlediği vakitlere erdim
Bunu bana söylemediniz
İnsanlar havada uçtu ama yerde öldüler
Bunu bana öğretmediniz
Kardeşim İbrahim bana mermer putları
Nasıl devireceğimi öğretmişti
Ben de gün geçmez ki birini patlatmayayım
Ama siz kağıttakileri ve kelimelerdekini ve sözlerdekini
nasıl sileceğimi öğretmediniz
(...)

(Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

3. ÜNİTE : **ŞİİR > Cumhuriyet Dönemi'nde Şiir Anlayışları > Toplumcu Şiir**
Kavram : Toplumcu Şiir
Genel Beceriler : Yaratıcı Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	TEZLİ ŞİİR	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Toplumcu şiirin genel özelliklerini tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki şiirleri okuyunuz, şiirlerden hareketle soruyu cevaplayınız.

I. Metin

NİKBİNLİK

Güzel günler göreceğiz çocuklar,
güneşli günler
göre-
ceğiz...
Motorları maviliklere süreceğiz çocuklar,
ışıklı maviliklere
süre-
ceğiz...
(...)

Nazım Hikmet, Tüm Eserleri I

II. Metin

ALİŞİM

Kasnağından fırlayan kayışa
Kaptırdın mı kolunu Alışım!
Daha dün öğle paydosundan önce
Zilelinin gitti ayakları,
Yazıldı onun da raporu:
“İhmalden!”
Gidenler gitti Alışım,
Boş kaldı ceketin sağ kolu...
Hadi köyüne döndün diyelim,
Tek elle sabanı kavrasan bile
Sarı öküz gün görmüştür,
Anlar işin iç yüzünü!
Üzülme Alışım, sabana geçmezse hükmün
Ağanın davarlarına geçer...
Kim görececek kepenek altında eksikliğini
Kapılanırsın boğaz tokluğuna.
(...)

Rıfat Ilgaz

Ataol Behramoğlu, Büyük Türk Şiiri Antolojisi

III. Metin

II

Biz insanlar
Bir avucun
Beş parmağı kadar kardeş
Boyun eğmiş, razı olmuş
Gömülmüşüz çamuruna alın terinin
Mayasına hamuruna kara ekmeğin.

Fabrika bacaları çatlayacak hırsından
Sefaletler, felaketler ve kötü niyet
Her gün götürüyor içimizden birini
Şu fabrika, şu vapor, lokomotif düdüğü
Şarkısını tekrarlıyor ezilmişler şehrinin.

Cahit Irgat, Seçme Şiirler
(Metinler, asıllarına sadık alınarak alınmıştır.)

Kelime Dağarcığı:

nikbinlik: İyimserlik.

1. Aşağıdaki kutucuklarda toplumcu şiirle ilgili soruların cevapları yer almaktadır. Buna göre kutucuklarda yer alan harfleri, boş bırakılan yerlere yazarak soruları cevaplayınız.

A Aliterasyon

B Yoksulluk

C Yalın dil

Ç Sosyalizm

D Ümidini yitirmemek

E Söylev üslubu

F Nazım Hikmet

G Serbest şiir

Ğ Hümanizm

H Asonans

I Sözcük tekrarı

İ Realizm

J Ezilen insanlar

K Dize kırılmaları

L Toplum için sanat

M İşçi sorunları

- a) Hangisi ya da hangileri toplumcu şiirlerde kullanılan ahenk unsurudur?

- b) Hangisi ya da hangileri toplumcu şiirin öncüsüdür?

- c) Hangisi ya da hangileri toplumcu şiirde yaygın biçimde kullanılan nazım biçimidir?

- ç) Hangisi ya da hangileri toplumcu şiirin dil ve anlatım özelliğidir?

- d) Hangisi ya da hangileri toplumcu şiirde işlenen konudur?

- e) Hangisi ya da hangileri toplumcu şairlerin benimsedikleri ideolojik anlayış ve sanat anlayışıdır?

- f) Hangisi ya da hangileri toplumcu şairlerin etkilendiği edebî akımdır?

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman
Kavram	: Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Roman
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	BİLİNÇALTI ROMANDA	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Bireyin iç dünyasını esas alan romanın genel özelliklerini metinden yola çıkarak tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki görseli inceleyip metni okuyunuz. Görsel ve metinden hareketle soruları cevaplayınız.

Bireyden yola çıkarak toplumun anlatılması denenmiştir.

Eserlerde çağrışımlara açık bir dil kullanılmıştır.

İç konuşma, bilinç akışı ve geriye dönüş teknikleri çok kullanmıştır.

Merak unsuru ikinci planda kalmıştır.

Bireyin iç dünyası, yaşadığı toplum ve hayattan soyutlanmaksızın ele alınmıştır.

Bireyin İç Dünyasını Esas Alan Roman

Daha çok psikolojik roman türü benimsenmiştir.

Psikoloji ve psikiyatriden yararlanılmıştır.

Kahramanlar çok yönlü ele alınmıştır.

Bireyin iç dünyası, bunalımları, sıkıntıları, hesaplaşmaları, yalnızlığı, yabancılaşması konu olarak işlenmiştir.

Önemli Sanatçılar

- Ahmet Hamdi Tanpınar
- Peyami Safa
- Tarık Buğra
- Abdülhak Şinasi Hisar
- Sâmîha Ayverdi
- Memduh Şevket Esendal

HER GECE BODRUM

(...)

Cem, beyaz evlere baktı. Kıyıyı çepeçevre sarmışlar. Oturduğu kahve de beyazdı. Her şey beyazdı; tozlu, cılız palmyeler silinip gidiyordu bu beyazlıkta. Asıl ürkütücü olan da buydu. Kavrayamadığı, çözümleyemediği bir şeyden korktuğunu kimseye anlatamıyordu. Alışmamıştı güneşe, yarımadalara, denizin durmadan renk değiştirmesine; önce açık yeşil, bir atkestanesi ağacının tirşe yaprakları, mavileşen bir ebemkuşağı, giderek koyulaşan, dalgalarla çevrili, korkunç, kötü bir mavilik, sonsuz, sınırsız... Tarık'la Murat'a benzemediğini duyumsuyordu boyuna. "Tarık'ın bir otomobili var, otomobil de o dümdüz hayatın bir parçası." Güneş kocaman, kırmızı bir toptu. Yakıcı, sıcak. Şimdi yazdı. Kavruluyordu insan, terleyemiyordu bile.

(...)

Kalemi bıraktı. Ellerini yağlı boyası kabarmış, pürtük pürtük masada gezdirdi. "Buraları çok güzel." diye yazmıştı karta. (Kale'yi gösteriyordu, besbelli dalgakırandan çekilmişti fotoğraf.) "Kalabalık bunaltıcı, herkes kendi havasında, İstanbul'a dönünce..." Saçmaydı yazdıkları, alabildiğine saçmaydı. İçinden geçenleri aktaramıyordu. Sonra bu kıyı kahvesindeki insanlar, karanın (...) insanlar yabancıydı. Murat'la Tarık kadar yabancı. Onların çalımlı, tedirginlikten uzak (...) davranışlarından söz etmeliydi.

Ama kime? Kartın arkasına sığmazdı bunlar. Üstelik sözcükleri toparlayamıyordu; dağılan, parçalanın, bölük pörçük bir yaşam, karşılıksız dostluklar.

(...)

“Uzun bir koridor vardı geceleri. Hangi evdeydi? Karanlıkta şarkı söylerdim. Ölümün koruyan bir güç şarkılarım beni. Ölümle savaşıyorum ben. Ölüm bir düşman. Herkes öldü. Kimse yok. Ölüm herkesi öldürdü.” Gülünçtü kendine acıması, sabahtan beri yalnız kendine acıyor, yalnız kendini düşünüyordu, bencildi. “Köksüz bir ağaç gibiyim, bencil değilim. Şimdi köksüz bir ağaç gibi söküp atıyorlar beni, söküp atıyorlar. Görüyorum, köftecide öğle yemeği yiyorlar neşeyle. Görüyorum, öğleden sonra denize gitmeyip kahvede oturuyorlar, konuşuyorlar boyuna. Açlık duymuyorum, acıkmıyorum. Orada olabilirdim. Görüyorum, orada olmamdan hoşlanmamış ikisi de. Bir kez daha denize girecekler, yeni tanışlar edinerek, başka dostluklar kurarak. Kıskanç, çirkin, kötülükle sarmaş dolaş cam odadayım.”

Selim İleri, Her Gece Bodrum

(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

Kelime Dağarcığı:

ebemkuşağı: Gökkuşağı. **karasın:** Rengi karaya çalan, esmer (kimse). **tirşe:** Yeşil ile mavi arası renk.

1. Cem'in duygu ve düşünceleri hangi anlatım tekniğinden yararlanılarak verilmiştir?

.....

.....

.....

.....

2. Metindeki altı çizili ifadeler, yukarıdaki görselde verilen hangi özellikleri içermektedir? Açıklayınız.

.....

.....

.....

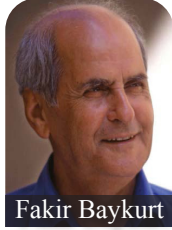
.....

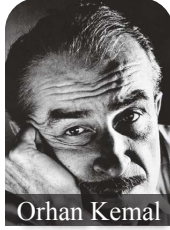
4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman
Kavram	: Toplumcu Gerçekçi Roman
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	TOPLUMCULAR	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Toplumcu gerçekçi romanın özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunabilme.	

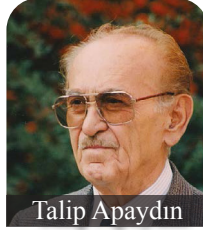
Yönerge: Aşağıda verilenlerden yararlanarak soruları çözünüz..

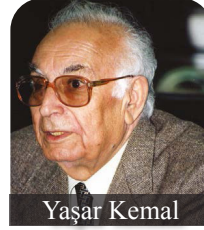
Fakir Baykurt

Orhan Kemal

Talip Apaydın

Yaşar Kemal

a)

Küçük yaşlarımda kendimi hayat mücadelesinin içinde buldum. Geçimimizi sağlamak için değişik işlerde çalıştım. Arzuhâcilik ve röportaj yazarlığı yaptım. Bu işler hem yazımı geliştirdi hem de insanları ve hayatı daha iyi tanımamı sağladı. Eserlerimde özellikle Çukurova'nın insanlarını anlattım. *İnce Memet*'te ağa zulmünün karşısına Mehmet'i çıkardım. *Teneke*'de ağalara karşı direnene idealist bir kaymakamı anlattım. *Höyükteki Nar Ağacı* romanında traktörün tarlalara girmesiyle işsiz kalan yoksul insanların köylerinden Çukurova'ya iş aramak için inmelerini anlattım. *Yer Demir Gök Bakır* romanında da açlık tehlikesiyle karşı karşıya kalan köylülerin çare arayışlarını ele aldım. Bütün bunları anlatırken yalın bir dil kullandım, insanları kendi dilleriyle konuşturdum. Onları kendi gerçek ortamlarında anlatmaya gayret ettim.

b)

Daha ortaokuldayken okulu bırakıp çalışmak zorunda kaldım. Ekmeğimi kazanmak için birçok işe girdim. Bu nedenle kahramanlarım tanıdığım, yakından gözlemlediğim insanlardı: işçiler, ırgatlar, çöpçüler, gurbetçiler, ihtiyarlar, dullar, emekliler; ezilen ve sömürülen insanlar... Bu insanları kendi dilleriyle konuşturdum. Murteza'yı mesela yöresel ağızla konuşturdum ve okuyucu onu öyle sevdi. Adana'daki toprak ve fabrika işçilerini, İstanbul'daki gecekondu mahallelerini anlattım eserlerimde.

c)

Köy Enstitülerinde okumam köylünün sorunlarına daha bilinçli bakmamı sağlamıştır. Köyü ve köylüyü doğal çevresi içinde betimledim. *Sarı Traktör*'de tarımda makineleşmenin önemini anlatmak istedim. *Yarbükü* romanında çeltik tarlalarını sulayabilmek için büyük zorluklara katlanan köylüleri anlattım. *Define* adlı eserimde bütün umutlarını buldukları defineye bağlayan insanları ve onların çaresizliklerini vermek istedim. Öğretmenlik yıllarımda köylüyü yakından tanıdım. Yoksuldular, evleri topraktandı; onları anlatmadan edemezdim; onların yoksul ama doğal dünyasına kayıtsız kalamazdım.

ç)

Köy Enstitüsü mezunu yazarlardanım. Bu yönüm köyü ve köylüyü daha iyi tanımamı sağladı. Onları içlerinden biri gibi kendi konuşmalarıyla, kendi tavırlarıyla anlattım. Onların sorunlarını dile getirmeye, onları bilinçlendirmeye çalıştım. *Yılanların Öcü* adlı romanımda güçlülerle güçsüzlerin mücadelesini anlattım. Romanın kahramanı Kara Bayram'ın kişiliğinde hakkını aramayı bilen köylüyü canlandırmak istedim. *Kaplumbağalar* adlı eserimde yoksulluktan ve bürokrasi baskısından kurtulmak isteyen köylülerin bir öğretmenin öncülüğünde verdikleri mücadeleyi dile getirdim. *Onuncu Köy* adlı romanımda da böyle bir öğretmeni anlattım. Çünkü köylüler haklarını aradıklarında, cehaletle savaştıklarında kurtulacaklardı yoksulluktan.

1. İfadelerin görsellerdeki hangi toplumcu gerçekçi yazara ait olabileceğini verilen boşluğa yazınız.

2. Yazarların ifadelerinden yararlanarak aşağıdaki metinlerin toplumcu gerçekçi olma ya da olmama durumlarını gerekçeleriyle birlikte sözlü olarak açıklayınız.

ZİKKİMİN KÖKÜ

(...)

Anam biz on beş yaşına basmadan Hürriyet Mahallesine göçmek istemiyordu. Oysa ki babam,

— Ulan avrat, ne var yani göçsek gitsek Hürriyet Mahallesine, kurtulsak şu ev kirasından, derdi.

Babamın ev dediği şey, kocaman bir avlu, avluda bir nar ağacı, bir okalıptüs, bir de küçücük oda... Odanın üstü çinkolarla kaplı, yanları bozulmuş ambalaj sandıkları ve çamur... çamur... Babamın eve her yıl bir pencere açma merakı yüzünden, bu mal sandıkları testereyle delinir, pencere bu yıl kuzeye bakıyorsa, gelecek yıl doğuya; doğuya bakıyorsa, öbür yıl güneye bakıyordu... Felsefesi basitti babamın:

— Değişiklik gerek!..

Olsun babacığım, değişiklik olsun!.. Nasılsa, biz iki küçüğün dünyası, kuzeyde de aynıydı, güneyde de, doğuda da aynıydı, batıda da... Yalnız, yatağımıza yattığımız zamanlar, tavandaki kocaman sinema kağıdı zaman zaman dünyamızı değiştirirdi. Babam, tavanı tastamam örten bu sinema kağıdını yırtmadan çakmak için epeyce cambazlık etmiş, epeyce de haşlamıştı anamı...

(...)

Muzaffer İzgü, Zıkkımın Kökü

(...)

BEŞİKTAŞ'TA TATİL

Muhittin: “Ömer’in evlenmesi de matrak olacak ha!” dedi.

Refik boş boş baktı: “Niye?”

Muhittin: “Doğru, bunu ona anlatamam!” diye düşündü. “Bilerek, isteyerek evlendi o. Gün geçtikçe hımbıllaşan mutlu bir kocaya bunu nasıl anlatabilirim?” Gözünün ucuyla yanında oturan Perihan’a baktı.

“Niye matrak olacak sahi?”

Beşiktaş’ta, iskelenin yanında bir kahvede çay içiyorlardı. 1937’nin ilk pazarıydı. Hava güneşli olduğu için kahveci dışarıya masa çıkarmıştı. Hemen yanlarındaki masada (...) bir adam gazete okuyordu. Kahvede orta halli birkaç aile daha vardı.

“Bilmem ki,” dedi Muhittin. “Öyle aklıma geliverdi!”

“Yok, yok, sen birşeyler söylemek istiyorsun.”

Hem denize bakıyorlar, hem de konuşuyorlardı. Denize bakıp gevezelik edilecek, gelip geçenler seyredilecek, çekirdek yenecek bir pazardı. Yukarıda pırıl pırıl bir gök ve güneş de vardı.

(...)

Orhan Pamuk, Cevdet Bey ve Oğulları
(Metinler aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

3. Bilgi grafiğinden yararlanarak toplumcu gerçekçi roman hakkında aşağıdaki tabloya çıkarımlarınızı yazınız.

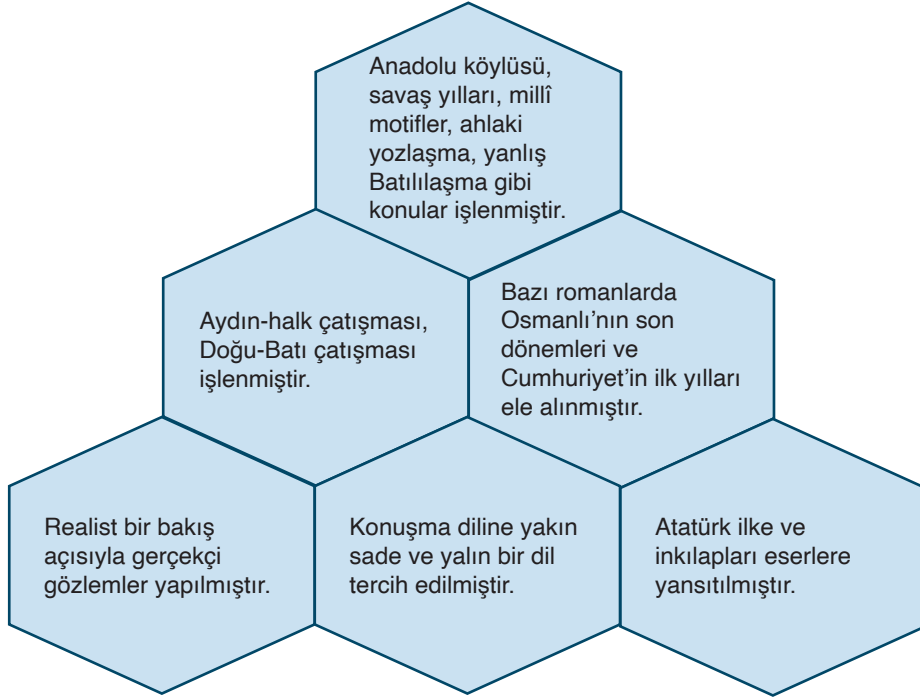
Başlıklar	Çıkarımlar
Konu	
Kahramanlar	
Temel Çatışma	
Dil	
Edebî Akım	

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman
Kavram	: Millî ve Dinî Duyarlılığı Esas Alan Roman
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	MİLLÎ VE DİNÎ DUYARLILIĞI ESAS ALAN ROMANIN ÖZELLİKLERİ	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Hikâye metninden toplumcu gerçekçi hikâyenin özelliklerini belirleyebilmek.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi kutucuklarından ve metinden hareketle soruları cevaplayınız.

TATARCİK

(...)

Tahsilini vaktiyle Heybeli'de yapmış olan Osman, şüphesiz iyi bir kaptandı. Fazla olarak muhitine göre okumuş bir adamdı. Bilhassa, iyi İngilizce bildiği söylenirdi. Evinde oturduğu zaman onu hep pencerede elinde bir kitapla görürler ve ekseriya kızını da karşısına alır, ona okuduğu kitaptan bir şeyler anlatırdı.

Bütün sevimsizliğine karşın köyde ahlak modeli olabilecek kadar hareketinde, münasebetinde düzgün ve mazbuttu. Sürücü İbrahim'in bacağı kırıldığı, eskici Sami'nin romantizmadan yattığı zaman en çok arayan, yardım eden o olmuştu. Fakat bu insani yahut dinî fazilet bile onu komşularının gözüne sokmazdı. O daima bir yabancı durumunda kaldı, ne kimse ona hususi hayatı hakkında bir şey söyledi ne de o kimseye içini dökecek kadar teklifsizlik gösterdi. Bütün manasıyla yalnız yaşadı ve yalnız öldü.

Tatar Osman, köye yirmi sekiz sene evvel yüzbaşı üniformasıyla ilk defa olarak geldi. O zaman İmparatorluk'un resmî bir geminin süvarisiydi. Gerçi, aylık az fakat açıkgoz olmak şartıyla, her süvari ya tayfanın erzakından çalmak yahut kaçakçılık etmek yoluyla kendisine biraz dünyalık edinebilirdi. Tatar Osman bunların hiçbirini yapmadı.

Son vazifesi Karadeniz'e odun ve çimento taşıyan bir taka ile Anadolu mücadelesine cephanesini ve silahı kaçırmak oldu.

Anadolu zaferi olur olmaz komşular bir aralık etrafını aldılar, silah kaçırma maceralarını söyletmeye çalıştılar. Fakat beyhude. Hâlbuki o günlerde Anadolu'ya kazara uğramış, hatta Üsküdar toprağına ayak basmış, oradan bir hizmeti dokunmuş kahramanlar türemişti. Bir ikisi Poyraz Köyü kahvesine bile gelmişler, Köroğlu efsanesini yanında sönük bırakacak parlak sergüzeştler nakletmişlerdi. Tatar

Osman, kılını kırırdatmadan köşesinden dinlerdi. Kahve halkını heyecana getiren bu parlak sözlerle bir tek lâkayt görünen Tatar Osman olduğu için bu kabadayılardan biri ondan şüpheye düşmüş: “Bundan sonra mücadeleye muhalif olanlara bu toprakta ekmek yok!” diye haykırmıştı. Ve o gün ilk, hatta son defa köy halkının zihninde hiç sevmedikleri Osman’la iftihar ettiklerini Kır İsmail söylemişti.

— Bana bak ağabey, demişti, sen bizim köyü ufak tefek gördün de soğan, sarmısak sepeti mi sandın? Aramızda en sünepe, en suratsız bile aslan gibi göğüs gerdi. Nuh gemisi teknelerle İngiliz donanmasının burnunun dibinde Anadolu’ya silah kaçırdı.

Osman Kaptan’a Ankara’dan maaş bağlanması, Osman’ı köyün tarihî bir abidesi haline soktu. Büyük Millet Meclisi’nde onun adı bile geçtiği söylendi. Bu vak’aaya sebep olan şey şu idi: Cephane sandıkları arasında Tatar Osman, Anadolu’ya bir adamcağız da kaçırmıştı. Ve bu adam mebus olmuş ve dava kazanılır kazanılmaz, Meclis’te Osman Kaptan’ın hizmetleri hakkında tumturaklı bir nutuk çekmişti. Öyle ya, memleketin kurtuluş zaferine yardım eden bir adam unutulacak değildi ya! Bunun üzerine ona vatan hizmeti tertibinden bin kuruş maaş bağlanmıştı. Bu aylık Kaptan’ın hayat tarzında bir değişiklik yapmadı. Kızının sırtında yine o eski kostüm, işte o kadar. Alışveriş yine tuzla yağdan ibaret.

(...)

Halide Edip Adıvar, Tatarcık
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Okuduğunuz metinde köylü-aydın çatışmasını gösteren örnek cümleler yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. a) Metinde, Tatar Osman’ın idealleştirilen kişilik özellikleri nelerdir?

.....

.....

.....

.....

- b) Sizce yazarın Cumhuriyet’in genç döneminde yazdığı bu eserinde idealize edilmiş bir karakteri kullanmasının amacı ne olabilir?

.....

.....

.....

.....

3. Romanda sizce millî mücadele-halk ilişkisinde hangi konuya vurgu yapılmıştır? Atatürk’ün hangi ilkesi ön plandadır? Metinden örnek cümlelerle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Anlatım Teknikleri
Kavram	: Parodi, Pastiş
Genel Beceriler	: Yaratıcı Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	HİKÂYELER	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Parodi ve pastiş tekniklerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki metinleri okuyunuz, metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.

I. Metin

SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM

Huvat Aktaş'ın bir gündüz bir gece süren yolculuğu, bir öğle vakti Alacüvek Köyü ağlının başında son buldu. Bu kez masmavi bir otobüsle çıkagelmişti köye. Otobüs yol boyunca epeyce toz yutmuştu ama yine de güneşin kızgın ışıkları altında ayna gibi parlıyordu. Köylüler, hayatlarında ilk kez gördükleri bu garip şey karşısında ilkin dehşetle irkildiler. Bu şaşkınlık anında dua okuyup sağa sola üförenlerin, ... yanı sıra, otobüsün sağını solunu elleme cesareti gösterenler de çıktı. Huvat Aktaş otobüsün köylüler üzerinde yarattığı etkiden öyle çocuksu bir sevinç duydu ki, sonunda duman rengi elbisesinin, foter şapkasının fark edilmemesine içerlemeyi bir yana bıraktı. Yanında getirdiği şoförün de yardımıyla otobüs ve yararları hakkında uzun açıklamalara girişti. Bagaj kapaklarını açıp içini göstermesine, motor kapağını kaldırıp herkese tek tek baktırmasına rağmen birkaç hevesli dışında -onlar da çoluk çocuktı- çoğunluk otobüse binmemekte ayak diredi. O zamana kadar Alacüvekliler, bir yerden bir yere eşek sırtında gitmeye bile pek alışık değillerdi. Gidip geldikleri yerler kasaba dışında iki adımlık yoldu. Kasabaya da öyle sık gidip geldikleri yoktu zaten. Üstelik bu uzun yolu kısaltmak için iyi de bir kolaylık bulmuşlardı. Köyden çıkar çıkmaz arkalarından azgın bir boğa geliyormuş gibi seğirtiyorlardı. Bitkin düşünce, kocaman bir kayayı sırtlayıp bir zaman tıslaya tıslaya yürüyorlardı. Kayayı bir yana atar atmaz kendilerini kuş gibi hafiflemiş hissediyor, yeniden seğirtiyorlardı. Bu yüzden otobüse karşı korkularını çabucak atamadılar. Ama otobüsle yolculuk etmenin zevkine varınca da yürümenin ne kadar yararsız ve yorucu bir iş olduğunu çok çabuk anladılar. Tarlaya, bağa, hatta ağla bile otobüsle gidip gelmeye başladılar.

(...)

Alacüvekliler Savmam otlağına orak biçmeye gidecekleri gün, Taçın Dağı'nda dinamitler patladı. Kuşlar, göğşe çekildi. Tavuklar ürktü. Çocuklar, evlerine kaçıştı. Çatırdayan kayalardan Huvat'ın sesi zor duyuluyordu.

(...)

Bayraktar'ın peri kızından bir oğlu, bir kızı oldu. Arada bir, çocuklarının elinden tutup Huvat'la Atiye'yi yoklamaya köye geldi. Köylüler, "Gel otur hele," diyerek Bayraktar'ı söylediler."

(...)

Latife Tekin, *Sevgili Arsız Ölümler*
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

II. Metin

(...)

Peri oğlu Tepegöz'ü ancak kazanlar dolusu sütle doyurabilmişler. Tepegöz, böyle böyle büyümüş. Derken yürümüş. Diğer çocuklarla koşup oynamaya başlamış...

Süleyman Teyek, *Dede Korkut Hikâyeleri*
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Aşağıdaki kutucuklarda parodi ve pastişle ilgili soruların cevapları yer almaktadır. Soruların altında verilen boşluklara kutucuk numaralarını yazarak soruları cevaplayınız.

1.	Parodi
2.	Öykünme
3.	Üslup
4.	İçerik
5.	Biçim

6.	Konu
7.	Pastiş
8.	Yansılama
9.	Taklit

- a) Yukarıdakilerden hangisi parodinin diğer adıdır?

.....

- b) Yukarıdakilerden hangisi pastişin diğer adıdır?

.....

- c) Yukarıdakilerden hangisi, kendinden önce ortaya konmuş bir metni konu ya da içerik boyutunda hareket noktası alma olarak kabul edilebilir?

.....

- ç) Yukarıdakilerden hangisi başlı başına bir türe ya da tarza has üslubun, biçimin taklididir?

.....

- d) Yukarıdakilerden hangisi pastişte taklit edilen unsurlardandır?

.....

- e) Hangisi parodide taklit edilen unsurlardandır?

.....

- f) Parodi ve pastişin ortak noktası hangisidir?

.....

2. “Latife Tekin; *Sevgili Arsız Ölüm*’de, *Dede Korkut Hikâyeleri*’ndeki doğaüstü olayları olağan ve sıradanmış gibi sunarak pastiş tekniğinin bir örneğini vermiştir.” yargısını okuduğunuz metinlerdeki hangi ifadeler ile desteklersiniz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÜNİTE : **ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Anlatım Teknikleri**
Kavram : Montaj
Genel Beceriler : Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ROMANDA MONTAJ TEKNİĞİ	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Metindeki montaj tekniğini tespit edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi haritasını inceleyip metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

RUH ADAM

(...)

Ayşe, böyle bir talebesi olduğu için sevinç duydu. Gittikçe artan bir merak içinde سوالini yeniledi:

— Peki Güntülü, bildiğin şiirler arasında en çok beğendiklerinden birkaçını sayar mısın?

Genç kız, başını biraz kaldırarak düşündü. Sonra öğretmenine bakarak yavaş yavaş anlatmaya başladı:

— Efendim! Fuzûlî'nin şiirleri arasında:

Can verme gam-ı aşka ki aşk âfet-i cândır;

Aşk âfet-i cân olduğu meşhûr-ı cihandır.

diye başlayan gazeli beğeniyorum. Fuzûlî'nin en güzel şiiri şüphesiz bu değildir. Fakat bunu anlayabildiğim ve ahengine kapıldığım için olacak, tercih ediyorum. Tasavvuf hakkında bilgim olmadığı için şiirlerinden birçoğunu anlayamıyorum. Nedim'i daha kolay anlıyor, fakat umumî telâkki hilâfına şarkılarından zevk almıyorum.

Bir nîm neş'e bu cihânın bahârını,

Bir sâgar-ı keşîdeye tut lâlezârını.

diye başlayan gazelini çok beğeniyorum.

(...)

Hüseyin Nihâl Atsız, *Ruh Adam*
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Okuduğunuz metinde Fuzûlî ve Nedîm'den yapılan şiir alıntıları montaj tekniğine örnektir. Buna göre, aşağıda verilen roman parçalarında montaj tekniğine örnek olup olmadığını nedenleri ile birlikte tablodaki boşluklara belirtiniz.

I. Metin (...) gözüm gazeteye takılıyor. Şileple bir yolcu vapuru karşı karşıya şimdi, çarpışacaklar gibi. Ama birbirine değmeden geçiyorlar. <i>Önceki gün Ankara'da çıkan yangın 16 saat sonra söndürüldü. Savcılık olayla ilgili çok yönlü araştırma yapıyor.</i> (...) <i>Rasim Özdenören, Gül Yetiştiren Adam</i>	II. Metin (...) Sâlahattin Bey kâğıda bir göz atınca sapsarı oldu; eli titremeye başladı. Yavaşça sordu: “Neden icap etti bu?” “Hani beyim, aklınıza bir şey gelmesin... Lüzumu da yoktu ya, âdetidir de onun için; siz bir imza bu-yurun!” (...) <i>Sabahattin Ali, Kuyucaklı Yusuf</i>
III. Metin (...) Başmuallim ağır ağır yazıhanenin önüne geldi, elini uzatarak maarif müdürünün parmakları arasında buruşmuş kâğıdı istedi: — Lütfeder misiniz? Tevfik Bey telgrafın zorla alınmasından korkuyor gibi birdenbire elini çekti. (...) <i>Reşat Nuri Güntekin, Acımak</i>	IV. Metin (...) Aç kulağını, şiir okuyacağım sana... Eve gidip bir çay demleyelim... Adı İstasyon bu şiirin... “Yukarıda bırakmıştım seni, gökte Karanlıktı ağaçlar ve yol, Karanlıktı ak giysilerin (...) <i>Latife Tekin, Muinar</i>
V. Metin (...) Yazla birlikte yıldı ve koyun çobanları da çekip gitmişlerdi. Ne davet vardı artık ne de ziyafet. Türküde söylendiği gibi idi: Dağlar marala kaldı Otu sarala kaldı. (...) <i>Cengiz Aytmatov, Beyaz Gemi</i>	VI. Metin (...) Turgut iyice açıldı Metin'e: “Ezbere bilirim sözlerini bu tangoların. O ne canım kafiyedir, o ne canım anlamdır!” Kendini tutamayarak mırıldandı: Minimini bir kuştum Deli gibi olmuşum (...) <i>Oğuz Atay, Tutunamayanlar (Metinler, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)</i>

Metin No.	Montaj Örneği/Montaj Örneği Değil	Nedeni
I. metin		
II. metin		
III. metin		
IV. metin		
V. metin		
VI. metin		

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Anlatım Teknikleri
Kavram	: Metinler arasılık
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	SÖYLENMEMİŞ HİÇBİR SÖZ YOKTUR	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Metinler arasılığın esere etkisini fark edebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi notunu ve bilgi haritasını inceleyiniz, metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

Bilgi Notu: Metinler Arasılık

“Metinler arasılık” kavramı modernizm ve postmodernizm akımlarının önemli unsurlarındandır. Metinler arasılık bir roman yazarının halk hikâyesinden, kutsal metinden, fabldan ya da başka bir yazarın romanından, eserinde faydalanması olarak tanımlanabilir.

İntihal/aşırma metinler arasılık içinde düşünülen bir yöntem değildir. Çünkü intihal, başkasına ait olan bir fikri ya da emeği kendi fikri ya da emeğiymiş gibi sunmadır.

Aşağıda metinler arasılık yöntemleri yer almaktadır.

METİNLER ARASILIK	ALINTI	DİREKT ALINTI	GÖNDERME	YORUM	PARODİ	PASTİŞ	ÖYKÜNME
	• Eser sahibi önceden yayımlanmış bir metnin hikâyesini veya metindeki bazı düşünceleri kendi eserinde kullanır.	• Bir metnin bir kısmını doğrudan kendi eserinde kullanır.	• Bir metni doğrudan veya üstü kapalı olarak ifade eder.	• Bir metinde ifade edilen fikirler üzerine yorum yapar, bunlara cevap verir.	• Bir metni gülünçleştirerek yeniden ele alır.	• Bir metni yeniden ele alır. Pastiş her zaman asıl metni gülünç hâle getirmeye çalışmaz.	• Bir metinden veya bu metindeki fikirlerden esinlenerek eserini oluşturur. Etkilenme ile taklit etme birbirinden farklıdır. Taklitte, eserin bir kısmı ya da eserdeki karakterlerden biri olduğu gibi metne aktarılır. Öykünmede ise sadece ilham ve etkilene söz konusudur.

GÖKKUBBEDE SÖYLENMEMİŞ HİÇBİR SÖZ YOKTURGİLLERDEN BİR ROMAN YA DA OĞUZ ATAY'IN TUTUNAMAYANLAR'INDA POSTMODERN İZDÜŞÜMLER

Kesin olarak sınırları çizilirse de postmodernizm gerçeği genel olarak edebiyat ve sanat çevrelerinde kabul görmüştür. Türk romanında bilinçli olarak ilk postmodernist roman denemesini Oğuz Atay, Tutunamayanlar adlı romanıyla yapmıştır. Yazar, postmodernist yapının kendisine verdiği özgürlükle roman anlayışında sıkça kullanılan ... metinlerarasılık gibi teknikleri farklı şekillerde ve roman estetiğini bozmadan kullanır. Bu yazıda Tutunamayanlar adlı romanı postmodern kılan kimi özellik ve tekniklerin izleri sürülmeye çalışıldı.

Anahtar Sözcükler: Oğuz Atay, Tutunamayanlar, roman, anlatı, üstkurmaca, postmodernizm.

(...)

Birikimini metinlerarasılık yoluyla eser adlarına, yazarlara, düşünörlere, bilim adamlarına bilimsel terimlere, tarihi olaylara göndermelerde bulunur. Selim ile Turgut, Turgut'un hikâyesini yazarlarken çeşitli yazarların sözlerini aynen veya biraz değıştirme yoluyla alıntılarlar.

“Turgut, yukarıda zikredildiğı gibi kısa pantolonlu yaşantısının bu erken başarısına kapıldı; ondan sonra her davranışında Borjiya gibi ‘Zafer veya hiç’ düsturuna bağılı kaldı.” (Atay, 1996, 62)

Selim konuşma içerisinde Dostoyevski'ye göndermede bulunur: “Peki Selim, ayı-dayı Makyavel oyunlarının zavallılığını nasıl olur da göremezsin? Selim: ‘Rezilliğimden’ dedi. ‘Biliyorsun, Yeraltından Notlar’da Dostoyevski...’ ” (Atay, 1996, 61)

*Ruhi İnan, Millî Eğitim Dergisi
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

Kelime Dağarcığı:

izdüşüm: Bir film veya belgenin ışıık kaynağından çıkan ışınlarla ekran veya perde üzerinde görüntüsünün oluşturulma işi, projeksiyon. **kurmaca:** Olmadığı hâlde varmış gibi tasarlanmış, kurgulanmış. **Makyavel:** İtalyan düşünür ve politikacı. **üst kurmaca:** Tüm kurmaca türlerine atıfta bulunan bir kurmaca türü.

1. a) “Selim ile Turgut, Turgut'un hikâyesini yazarlarken çeşitli yazarların sözlerini aynen veya biraz değıştirme yoluyla alıntılarlar.” ifadesinde yazar metinler arasılık kavramının hangi alt başlığını kullanmış olabilir? Gerekçesiyle yazınız.

.....

.....

.....

- b) Metinler arasılık esere ve yazarına neler kazandırır? Açıklayınız.

.....

.....

.....

2. “Gökkubbede söylenmemiş hiçbir söz yoktur.” sözünden hareketle metinler arasılık kavramını açıklayınız.

.....

.....

.....

3. Metnin ilk paragrafında kullanılan anlatım tekniğini yazınız.

.....

.....

.....

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Edebiyat ve Sanat Akımları
Kavram	: Büyülü Gerçeklik
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ROMANDA BÜYÜLÜ GERÇEKLİK NEDİR?	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Romanda büyülu gerçeklik akımının genel özelliklerini belirleyebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi notunu ve metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

Bilgi Notu: Büyülü gerçekçilik, gerçek hayatta yaşanabilecek olayları, gerçekçi bir üslupla anlatırken normal şartlarda yaşanamayacak doğaüstü olayları anlatıya dâhil eden bir yazı üslubu olarak tanımlanabilir. 1960'lı yıllarda isimlendirilmiş olan postmodern edebiyat kuramının merkezinde yer alan akımlardan biri olarak kabul edilen “Büyülü Gerçekçilik” akımı Latin Amerika kökenlidir ve en önemli temsilcilerinden biri Kolombiyalı yazar, romancı ve oyun yazarı Gabriel Garcia Marquez'dir (Gabriel Garsiya Markuez). Büyülü Gerçekçilik akımının Türk edebiyatında ilk örneklerinden biri olan Latife Tekin'in en çok ses getiren eseri 1983 yılında yayımlanan *Sevgili Arsız Ölüm* adlı eseridir. Masalsı bir anlatımla cinlerin, perilerin, büyülerin, batıl inançların kent yaşamında köylü ve yoksul olmanın gerçekliği, sahiciliği ve doğallığı ile zengin bir anlatım sunmaktadır *Sevgili Arsız Ölüm*.

SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM

(...)

Kadın, ahırda yattığı ilk gece uykusunda kendini demir bir beşiğin başında gördü. Beşiğin içine eğilip eğilip uyuyan bir bebeği öpüyor, sonra demir bir kapıdan dışarı çıkıyordu. O günden sonra gözünü ne zaman yumsa bu rüyayı gördü. Ve giderek öyle bir hâle geldi ki uyanırken de aynı rüyayı görmeye başladı. Bu durumu, bembeyaz, uzun tüylü bir keçinin konuşarak üstüne saldırdığı güne kadar sürdü. Avazı çıktığı kadar bağırmasına rağmen keçi gerilemiyor, ağzında anlaşılabilir sözcükler geveleyerek öne doğru atılıyordu. İşte tam bu sırada yukardan bir top ışık düştü. Işığın düşmesiyle keçinin tüyleri kapkara kesildi. Arka arka gerileyip gözden kayboldu. O günden sonra Hızır Aleyhisselam onu ahırda hiç yalnız bırakmadı. Kimi zaman bembeyaz sakallı, nur yüzlü bir ihtiyar, kimi zaman bir top ışık, kimi zaman da bir sestti.

(...)

Bayraktar ortada kaldı. Bir zaman, yazıda tarlada sığırcık gibi öte öte dolandı. Derken bir peri kızına sevdalandı. Arkasına bir kazma vurdu. Belinden aşağı bir urgan sallandırdı. Sevdalandığı peri kızını almak için altın aramaya koyuldu. Dağı bayırı deşmeye başladı. Bir yıl ayaklarıyla kollarıyla Alacüvek toprağını ölçe ölçe bitiremedi. Bir o kayanın dibine, bir öbür kayanın dibine işaret koydu. Sonunda Keşli Rıfat'ın sulak tarlasının yamacında durdu. Yamacın başına heliklerden bir ev kurdu. Evin kapısına bir kara it bağladı; bir yanına yakın gelen olduysa taşladı; bir türkü çağırarak kazma salladı. Derken kazdığı kuyunun başında durup soluklanmadan “Bitli çoban” oynamaya başladı. Oyun oynamasından köylüler, altın bulduğunu bildiler. Bayraktar, çıkardığı altınları gizli gizli götürüp peri kızına verdi. Onunla o harman zamanının sonunda, frezlenmiş tarlalarda bitli çoban oynaya oynaya dünya evine girdi. Peri kızını yamacın başındaki helikten evine gelin getirdi. Bayraktar'ın peri kızından bir oğlu, bir kızı oldu. Arada bir çocuklarının elinden tutup Huvat'la Atiye'yi yoklamaya köye geldi.

(...)

Latife Tekin, *Sevgili Arsız Ölüm*
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

Kelime Dağarcığı

helik: Duvar örülürken büyük taşların arasına konulan küçük taşlar. **sığırcık:** Serçegillerden, siyah renkli, uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş. **urgan:** Keten, kenevir, pamuk, jüt gibi türlü dokuma maddelerinin herhangi birinden yapılan ince halat.

1. Okuduğunuz metinden hareketle büyüü gerçeklik kavramı sizde neleri çağrıştırmaktadır?

2. Okuduğunuz metinde fantastik ve gerçeklik arasındaki mesafeyi daraltarak büyüü gerçekliğı okuyucuya hissettiren bölümleri belirtiniz.

3. Okuduğunuz metin; *Battal Gazi*, *Selçukname*, *Dede Korkut* gibi Türk destanlarından etkiler taşımaktadır. Eser hem İslamiyet öncesi hem de İslamiyet dönemi inançlarını yansıtacak şekilde “Sarıköz” masalları, “Hızır Aleyhisselam”, “Aksakallı dede”ler ile doludur.

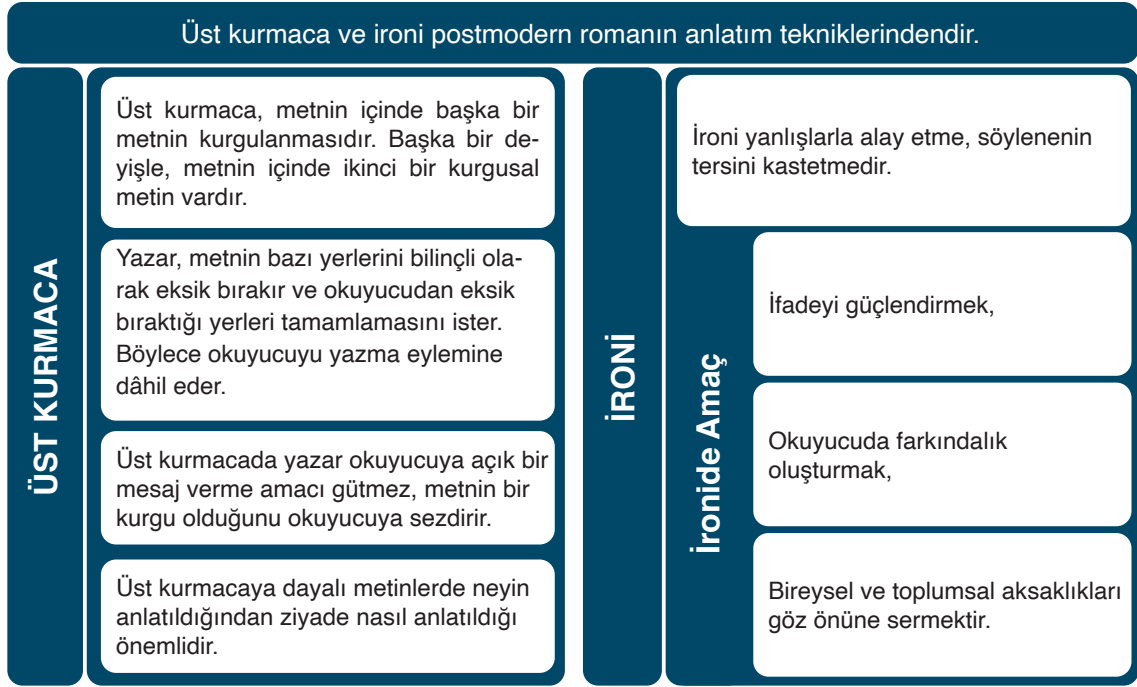
Bu durumu büyüü gerçeklik kavramından hareketle yorumlayınız.

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Anlatım Teknikleri
Kavram	: Üst Kurmaca, İroni
Genel Beceriler	: Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	ÜST KURMACA VE İRONİ	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Roman anlatım tekniklerinden üst kurmaca ve ironinin özelliklerini ayırt edebilmek.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi haritasını inceleyiniz ve metinleri okuyunuz. Bilgi haritası ve metinlerden hareketle soruları cevaplayınız.

I. Metin

MASUMİYET MÜZESİ

(...)

Sekiz yıl Füsunlara (Keskinlere diyemiyorum bir türlü) akşam ziyaretine gitmeme hayret eden, bu büyük zaman parçasından, binlerce günden rahatlıkla söz etmeme şaşan okurlar için, zamanın ne kadar yanıltıcı bir şey olduğunu biraz anlatabilmek, bir kendi zamanımız, bir de herkesle paylaştığımız “resmî” zaman olduğunu gösterebilmek isterim. Bu, hem Füsunların kapısını sekiz yıl Füsun’un aşkı için aşındırmış olduğum için bana tuhaf, takıntılı, korkulacak bir kişi gibi bakan okurların saygısını kazanmam için önemli, hem de Füsunların evindeki hayatı anlamak için.

(...)

Kafamın bir kısmının sürekli olarak Füsun’a takılmış olduğunu, Berrin ile konuşurken sırtım yönünde, arkalarda bir yerde Füsun’un oturduğunu içimde hep hissettiğimi, hep onu düşündüğümü, yalnız okurlardan değil, kendimden de utançla saklamaya çalıştım, ama yeter! Zaten görüyorsunuz, başaramadım. Bari bundan sonra okura dürüst olayım.

(...)

Belki önemsiz bulduğum için, belki de okurların ve müzegezerlerin beni daha fazla küçümsemesini istemediğim için, o sıralarda alışkanlık edindiğim bir iki şeyi sizlerden saklamıştım, ama hikâyemin anlaşılabilmesi için şimdi onlardan birini kısaca itiraf edeceğim.

Orhan Pamuk, Masumiyet Müzesi

II. Metin**BENİM ADIM KIRMIZI**

(...)

Senin kalemin gerçekten öyle harika, öyle güçlüdür ki, senin resmine bakan âleme değil, senin çizdiğine inanabilir. Böylece sen, hünerinle imanı en sağlam kişiyi bile yoldan çıkarabildiğin gibi, bir resimle en iflah olmaz imansız da Allah'ın yoluna getirebilirsin.

(...)

Orhan Pamuk, *Benim Adım Kırmızı***III. Metin****TUTUNAMAYANLAR**

(...)

Ben Süleyman Kargı. Bekâr ve çocuksuz. Kabuğu ev sahibinin mülkiyetinde olan, bir ev içinin sahibi. Şarkıların büyük bir kısmı bu evde yazıldı. İleride burası müze olursa eşyaya dokunmakta bir sakınca yoktur. Yalnız sol yayı bozuk kanepeye otururken dikkat ediniz. Tuvalet, antrenin hemen sağındadır. Ev hakkında daha fazla açıklama yapmayı gereksiz buluyorum.

(...)

Oğuz Atay, *Tutunamayanlar*
(Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

- a) *Masumiyet Müzesi* adlı metinde anlatım tekniği kullanılmıştır.
- b) *Benim Adım Kırmızı* adlı metinde anlatım tekniği kullanılmıştır.
- c) *Tutunamayanlar* adlı metinde anlatım tekniği kullanılmıştır.

2. Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların karşısına (D), yanlış olanların karşısına (Y) yazınız.

a) <i>Masumiyet Müzesi</i> adlı metinde yazar anlatıma okuyucuyu dâhil etmemiştir.	
b) <i>Benim Adım Kırmızı</i> adlı metinde yazar, kahramanın özelliklerini abartarak aslında söylediklerinin tam tersini söylemek istemektedir.	
c) <i>Tutunamayanlar</i> adlı metinde “İleride burası müze olursa, eşyaya dokunmakta bir sakınca yoktur. Yalnız sol yayı bozuk kanepeye otururken dikkat ediniz.” ifadeleriyle yazar ironi yapmaktadır.	

4. ÜNİTE	: ROMAN > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman > Cumhuriyet Dönemi'nde Roman
Kavram	: Modernist ve Postmodernist Roman
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi, Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	POSTMODERN BİR DİYALOGDAN...	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Modernist ve postmodernist romanları ayırt edebilmek.	

Yönerge: Aşağıdaki metni okuyunuz ve metinden hareketle soruları cevaplayınız.

I.	II.
— Ben yeninin peşindeyim.	— Ben senden devam eden ama senden ayrılanım.
— Geleneğe bağlılık devri kapandı çoktan. Gerçekler göründükleri gibi değil; var olanı sorgulamalı, mevcudu reddetmeli, akıllı, bilimi öncelemeli.	— Neden yapalım bunu? Bir değere gereğinden fazla önem atfetmek ne lüzumsuz. Sınırlar yersiz. Hâl de olsun gelenek de... Hem mutluluk mu getirdi geleneğe sırt çevirmek? Onun reddi de manasız.
— Gerçek dış dünyada değil insanın içinde. Modern insanın sorunları, çatışmaları, yalnızlığı, bunalımları, bireyselliği... Bakışım karmaşık iç dünyama...	— Birey silindi. Hatta yazar da... Gerçek de çok anlam da... Ben hiçbir değerim, hiç kimsenin sözcüsü olmam. Hepsine aynı mesafede durmaktayım. Bakışım anlatımın kendisine...
— Gerçeklik, nesnel olmaktan çok subjektif ele alınmalı ve bireylerin bilincine uygun yorumlanmalı. Gerçeğin anlatımı ve işleniş biçimi tamamen yazarın tasarrufundadır.	— Gerçeklik, diye bir kaygım yok. Tam tersi okur kurmaca olduğumu atlarsa ne fena... Yazar yazma eylemini, metnin bir kurgu olduğunu sık sık hatırlatmalı ki okur da oyunun parçası olduğunu unutmasın.
— Yalınlıktan uzak, sanatsal, şiirsel dil peşindedir benim yazarım; üslup sahibidir. Simgeleri de dâhil eder anlatımına.	— Dil amaç olmalı. Yazar, dille oynamalı , onun imkânlarını sonuna dek kullanmalı, hatta yer yer dil kurallarını bozmalı. Canlı ve merak uyandırıcı bir anlatımın peşinde her yolu denemeli.
— Tema önemli. Metne hâkim, yazarın peşinde koştuğu bir tema...	— Tema mı, niye sınırlayayım kendimi? Varsın dağınık olsun anlatılanlar, her türden, belirsiz ... Okuru bir tek fikre, duyguya, bir dünya görüşüne taşımayı hiç istemem ki!.. Önemli olan tema ya da konunun anlatılış biçimi .
— Geleneği sürdüren bir eser gibi son noktanın konulduğu bir roman olmak istemiyorum. Yazarım yavaş yavaş yeni arayışlara kapı aralıyor.	— Beni, yazarım kadar okur da yazıyor. Hem de son noktayı hiç koymadan. Anlamı üreten okur olmalı artık. Ne heyecan verici!
— Bilinç akışı, iç konuşma, geriye dönüş gibi anlatım teknikleri ne çok bende. Yazar mademki aynayı bireye tutuyor, bireyin psikolojisini yansıtanın yollarını da bulmalı.	— Aslolan o-yun -dur. OYUN için en elverişli teknikler ne ise... Metinler arası gidiş gelişler, parodiler, pastişler ... Eğlencenin ve şaşırtmanın dozunu artıracak her fırsatı değerlendirmeli.
— Olay örgüm, yer yer sebep-sonuç ilişkisine bağlı kalmasa da genellikle sağlam bir çizgide ve mantığa uygun.	— Mantık, yersiz. Olaylar bütünlükten uzak, karmaşık ve kopuk kopuk anlatılmalı. Okurum sıralayamamalı bile bende anlatılanları.

— Modernist insanın içine sıkıştığı mekânlar; içindeki bunalımı yansıtır biçimde özenle çizilmeli. Atmosfer gerçekçi olmalı.	— Ne kadar tekdüze!.. Bence okur; gerçekliği sorgulanamaz, parçalanmış, fizikötesi mekânlarda tıpkı zamanda gezindiği gibi gezinmeli.
— Çoklu bakış açılarına kapım açık. Yine de fazla kafa karıştırmaya gerek yok.	— Bunca çeşitlilik varken neden?.. Bende pek çok farklı bakış açısı boy gösterebilir; herkes hatta her şey konuşabilir. Çok sesli. Çoğulcu . Hatta Kargaşa yüklü. Hayat gibi.
— Bilim ve teknoloji hayatı çok değiştirdi. Yeni gerçekliği anlamakta zorlanan benim şahıslarım ona uyum sağlayamadı, topluma hatta kendine yabancılaşarak iç dünyalarına çekildi. Varoluşa ilişkin sorgulamalara devam etmekte...	— Doğru ya da yanlış yok. Hakikat diye bir şey yok. O hâlde geriye kalan her şey OYUN. Sen sevgili okuyucu, bir kavram çalışmasındaki iki roman türünün diyaloguyla başlayan uzun bir romanın ilk sayfasını okumaktasın. Hadi, oyna benimle!

1. Yukarıdaki metinlerden hangisi modernist bir romana, hangisi postmodernist bir romana ait olabilir? Tabloda üstünde verilen boşluklara yazınız.
2. Metinlerde özellikleri verilen roman türlerinden hangisini okumayı tercih edersiniz? Gerekçeleriyle açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

5. ÜNİTE	: TİYATRO > Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro > 1950 Sonrası Tiyatro
Kavram	: Radyo Tiyatrosu
Genel Beceriler	: Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	KONUŞ KI SENİ GÖREYİM!	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Radyo tiyatrosunun ortaya çıkışı ve tarihsel dönemle ilişkisini belirleyebilme.	

Yönerge: Aşağıdaki görseli inceleyip bilgileri ve metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

Görsel 1

Sese dayalı olduğu için diksiyon çok önemlidir.

Sahne, kostüm, ışık gibi tiyatrosunun temel unsurları yoktur.

Görsel 2

Ses, efektler ve müzik çok önemlidir.

Kişi sayısı azdır.

Dramatik örgü kısadır.

KADIN VE KEDİ

Önce bir süre hızlıca daktilo sesi, sonra makineden çıkarılan bir kâğıdın çekiliş ve hışırtısı. Sessizlik. Birkaç basamak merdiveni çıkan ayak sesleri. Bir kapı, kollayarak, fakat gıcırtyla açılır. Bir iki adım ayak sesi. İKİNCİ ADAM, oturan BİRİNCİ'nin arkasında ve epeyce uzağında, ayaktadır.

BİRİNCİ ADAM: Siz misiniz?

İKİNCİ ADAM: Benim!

BİRİNCİ ADAM: (Daktiloya yeni bir kâğıt takar.) Ama çağırmamıştım ki!

İKİNCİ ADAM: Sözüünüzden beni beklediğiniz anlaşılıyor. Hem siz bu eve geldiniz geleli, beni hep çağırdınız. Masanızı oraya koydunuz koyalı... Hep bilmek istediniz, benim size benzeyip benzemediğimi!

BİRİNCİ ADAM: Kim olduğunuzu biliyorum. Ev sahibi bana söylemişti; sonra hayalimde tamamladım sizi. Yalnız, tabii, sesinizi duymam başka olurdu. Fakat nasıl geldiniz buraya? Kapının çalındığını, açıldığını duymadım.

İKİNCİ ADAM: Yolum düştükçe bu sokaktan geçerim. En çok geceleri. Eski bir dostu ziyaret gibi. Bugün de geçiyordum, baktım, kapınız aralık. Sessizce girdim içeri.

BİRİNCİ ADAM: Karım giderken kapamayı unutmuş olacak.

İKİNCİ ADAM: Ama ben kapattım şimdi.

BİRİNCİ ADAM: Teşekkür ederim. (Bir iki satırlık daktilo sesi)

İKİNCİ ADAM: Peki, ama, gelenin ben olduğumu nerden anladınız?

BİRİNCİ ADAM: Oda kapısını açışınızdan. Eskiler bir gün dönüp gelirlerse, kapıyı tıpkı sizin gibi açarlar. Biraz gıcırtı, biraz kolları, biraz da korku vardır bu açışta.

İKİNCİ ADAM: Yani kapılar gidenlerin dönmesini istemezler mi?

BİRİNCİ ADAM: Belki, ama hepsi değil tabii!

İKİNCİ ADAM: Peki ama, neye hâlâ dönüp arkanıza bakmıyorsunuz? Kimim ben, nasılım? Mera-kınızı gidermeyecek misiniz?

BİRİNCİ ADAM: Artık merak etmiyorum. Sesinizi duydum ya, bu yeter. Siz eski kiracısınız! Ev-lerde çeşitli zamanlarda oturanların sesleri, zamanla birbirine benzer. Sesinizi hiç yadırgamadım. Zaten bir yerde önce oturanla, oraya sonradan gelip yerleşen arasında öyle büyük bir fark yoktur çünkü...

İKİNCİ ADAM: Çünkü, kapıdan içeri, evler, her yeniye seçer de alırlar. Evler, benim bildiğim, hep kendilerine uygun kişileri seçerler; ya da az zamanda kendilerine benzeyecekleri. Onların yanılmaz ölçüleri vardır. Siz, öyle sanırım ki, bana benziyorsunuz; hiç değilse ruhça!

BİRİNCİ ADAM: Benim düşüncelerim bunlar.

*Behçet Necatigil, Radyo Oyunları
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

1. Aşağıdaki tabloya radyo tiyatrosunun sahne tiyatrosuna göre üstün ve eksik yönlerini belirten üçer özellik yazınız.

Üstün Yönleri	Eksik Yönleri

2. a) Radyo tiyatrosunun uzun yıllar büyük ilgi görmesini dönemin şartları ve teknolojik gelişmeler açısından değerlendiriniz.

.....

.....

.....

- b) Sizce radyo tiyatrosu yazarlarının bu türe ilgilerinin sebepleri neler olabilir?

.....

.....

.....

3. Behçet Necatigil'in radyo oyunu uyarlamalarının derlenmesinden oluşan eserine *Konuş ki Seni Göreyim* adını vermesinin nedeni ne olabilir?

.....

.....

.....

6. ÜNİTE : **DENEME > Gazete Çevresinde Gelişen Metinler > Deneme**
Kavram : Deneme
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	DENEME	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Deneme türünün genel özelliklerini ayırt edebilmek.	

Yönerge: Aşağıdaki metni okuyunuz. Metinden hareketle soruları cevaplayınız.

DOSTLUK BAĞLARI

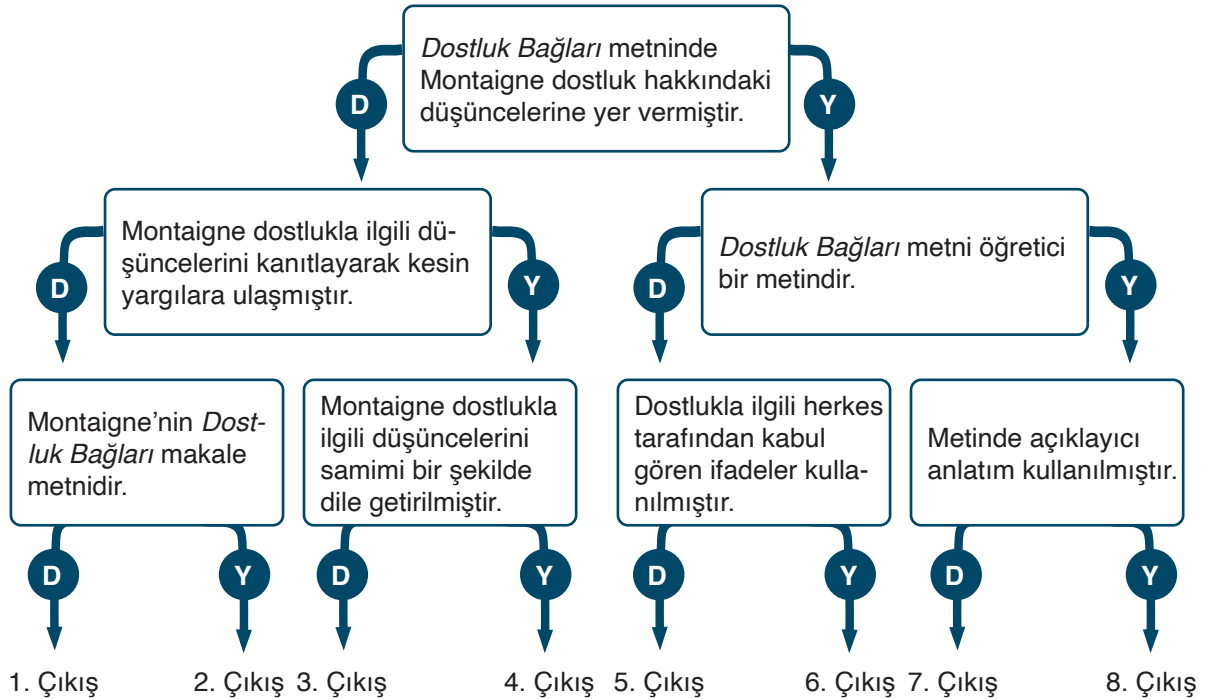
(...)

Gerçek dostluğun ne olduğunu bilirim; bildiğim için de dostumu kendime çekmekten çok, kendimi ona veririm. Ona iyilik etmeyi onun bana iyilik etmesinden daha çok istemekle kalmam; kendine her edeceği iyiliğin bana da iyilik olmasını isterim. Bana en büyük iyiliği kendine iyilik ettiği zaman etmiş olur. Bir yere gitmek ona hoş geliyor yahut bir işine yarıyorsa, uzakta olması bana yanımda olmasından daha tatlı gelir. Kaldı ki haberleşmek mümkün oldukça insan ayrı düşmüş de sayılmaz. Ben vaktiyle dostumdan ayrılmada fayda bile buldum. Birbirimizden uzaklaşmakla hayatımızı daha fazla doldurmuş, imkânlarımızı genişletmiş oluyorduk. Başka başka yerlerde, o benim için yaşıyor, keyfediyordu, ben de onun için. Hayatın tadını bir aradaymışız gibi çıkarıyorduk. Hatta bir aradayken birimizden biri işsiz kalıyordu. O kadar kaynaşmıştık ki, ayrı ayrı yerlerde olmakla aramızdaki gönül birliği bir kat daha zenginleşiyordu.

Montaigne, Denemeler

(Metin, aslına sadık kalmayarak alınmıştır.)

1. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ilk ifadeden hareketle doğru cevapları vererek çıkışa ulaşınız.

2. *Dostluk Bağları* metninde deneme türünün hangi özelliklerine yer verilmiştir?

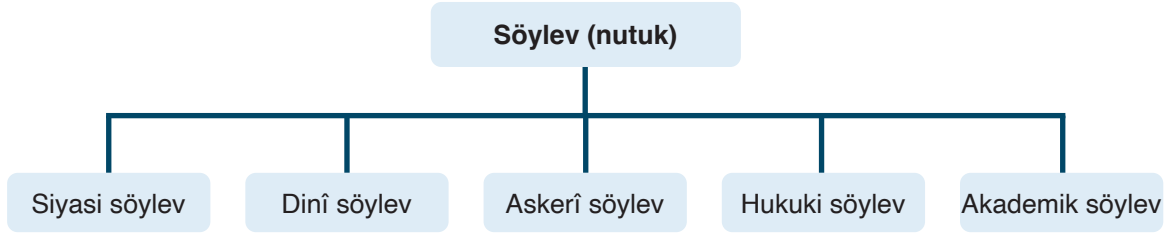
3. Dostlukla ilgili düşüncelerinizi deneme şeklinde yazınız.

7. ÜNİTE : **NUTUK/SÖYLEV > Sözlü Anlatım Türleri > Söylev**
Kavram : Söylev
Genel Beceriler : Bilgi Okuryazarlığı Becerisi, Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi, Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	ETKİLEME SANATI	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Söylevin genel özelliklerini ve türlerini ayırt edebilme.	

Yönerge: Söylev türüne ait aşağıda verilen sınıflandırmayı inceleyiniz, metinleri okuyunuz. Sınıflandırmadan ve metinlerden hareketle soruyu cevaplayınız.

1. Aşağıda verilen metinlerin hangi söylev türüne ait olduğunu metinlerin altında verilen boşluğa yazınız.

I. Metin

Büyük Millet Meclisinin Sayın Üyeleri,

Büyük Millet Meclisinin dördüncü dönem üçüncü yasama yılını açıyorum. Milletin sayın vekillerini derin saygı ve sevgilerle selamlarım.

Bu yıl Cumhuriyetin onuncu yılını kutlamakla mutluluk duyduk. Ulusumuzun gösterdiği taşkın sevinçler, gönüllerimizi övünçle doldurdu. Cumhuriyetin nimetleri ülkenin her bucağında canlandırıldı. Millet, geçen on yıllık Cumhuriyet eserlerini, topluca gözden geçirdi ve gerçekten sevinmeye ve övünmeye hakkı olduğunu gördü.

Arkadaşlar,

Geçen on yıl, gelecek dönemler için bir başlangıçtan başka bir şey değildir. Bununla birlikte, eski dönemlerin tarihi karşısında Cumhuriyetin, bu on yılı eşi görülme-yen bir diriliş ve göz kamaştırıcı bir ileri atılış anıdır.

Mustafa Kemal Atatürk

II. Metin

KURBAN BAYRAMI

(...)

Kıymetli Müslümanlar!

Bayramlar; rahmet ve bereket vakitleridir. Peygamberimize ümmet olma şuuruyla kardeşliğimizi diri tutma anlarıdır. Bayramlar; sevinme ve sevindirme, barış ve huzur zamanlarıdır. Anne babbamızın, kardeşlerimizin, akrabalarımızın ve komşularımızın gönlünü ziyadesiyle hoşnut etme günleridir.

(...)

Diyanet İşleri Başkanlığı

III. Metin

Kumandanlarım!

Daha ne zamana kadar biz azınlıkta, düşman da çoğunlukta olmak üzere bekleyeceğiz? Ben bizzat Müslümanların minberlerde bizim için dua ettikleri vakitte düşman üzerine atılmak istiyorum. Galip gelirsek ne ala, aksi takdirde şehit olarak cennete gideriz. Bana bağlı olanlar kalsınlar, geri dönmek isteyenler ise serbestçe geri dönebilirler. Bugün, burada bir Sultan yoktur, ben de ancak sizlerden biriyim. Biz Müslümanların eskiden beri yapageldikleri gazayı yapmak istiyoruz.

Sultan Alparslan

IV. Metin

Değerli Konuklar,

Türk Dil Kurumu olarak bu etkinliklerimizin yanı sıra son dönemde başlattığımız ağ ortamında Türkçe içeriğin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması çalışmasını sürdürmekteyiz.

Türk dilinin temel başvuru kaynakları, anıt niteliğindeki eserleri elektronik ortama aktarılmakta, bilişim Türkçesinin ve bilişim terimlerinin geliştirilmesi çalışması sürdürülmekte, Türkçe ile ilgili zengin bir sanal kitaplık oluşturulmakta, bilişim teknolojilerinden yararlanarak Türkçenin doğru ve güzel kullanımının yaygınlaştırılması çalışmaları yürütülmektedir.

Türkçenin bütün sözlüklerini tek bir sözlük veri tabanında toplama çalışmamız ise bütün hızıyla sürmektedir. Yazı dilimizin sözlüğü Güncel Türkçe Sözlük, bilim ve sanat terimlerini kapsayan Terimler Sözlüğü, Türkçemizdeki kişi adlarını içeren Kişi Adları Sözlüğü yazılımları yakın zamanda tamamlanarak ağ ortamında halkımızın ücretsiz olarak kullanımına sunulmuştur. Türkçenin bütün söz varlığını kapsayacak, dilimizin anlatım gücünü ortaya koyacak olan Türkçenin Temel Söz Varlığı çalışmamız böylece adım adım tamamlanmaktadır. Bu çalışma tamamlandığında altı yüz bin sözden oluşan Türkçenin söz varlığı elimizin altında olacak, yalnızca anlamını bilemediğimiz sözcükleri değil belirli anlamlardaki, belirli konulardaki ve Türkçenin bütün dönemlerindeki söz varlığına bir çırpıda ulaşılabilecektir. Sanal ortamdaki bu çalışmanın yayımlanmasıyla da Türkçenin en büyük sözlüğü milletimize armağan olarak sunulacaktır.

Prof. Dr. Şükrü Halûk Akalın

V. Metin

Muhterem hâkimler!

Ben bu ağızla katiyyen beraetimi isteyemem! Bir masumun bir mahkemeden isteyebileceği ve benim istediğim tek nimet bu olsa da, ben bu vaziyette “beraetimi istiyorum!” demekten hayâ ederim! Ben sizden, Türkiye’de hâkimler bulunduğunu göstermenizi istiyorum!

*Necip Fazıl Kısakürek, Müdafaaarım
(Metinler; aslına sadık kalınarak alınmıştır.)*

7. ÜNİTE	: NUTUK/SÖYLEV > Sözlü Anlatım Türleri > Sempozyum
Kavram	: Sempozyum
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	BİLGİ ŞÖLENİ	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Sempozyumun genel özelliklerini açıklayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi notunu ve metni okuyunuz. Bunlardan hareketle soruları cevaplayınız.

Bilgi Notu: Alanında uzman kişiler tarafından bir konunun çeşitli yönleriyle tartışıldığı ve dinleyicilere sunulduğu bilimsel toplantılara sempozyum (bilgi şöleni) adı verilir. Sempozyum katılımcıları, konu için önceden makaleler hazırlar. Hazırlanan makaleler bilim kurulunca değerlendirilir. Sempozyum bir ya da birkaç gün değişik oturumlar hâlinde sürebilir. Her oturumun bir başkanı vardır. Oturumda birden çok kişi konuşma yapar ve sonunda oturum başkanı yapılan konuşmaları özetleyerek bir sonuca varır. Oturum sonrası konuşma ve makaleler basılı olarak paylaşılır.

TÜRKÇE DEYİMLERDE AHENK UNSURLARI

Türkçenin en önemli zenginliklerinden birini deyimler oluşturmaktadır. Ahmet Topaloğlu, “Çekici bir anlatım özelliği taşıyan, genellikle gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış kelime öbeği” olarak tanımlar deyim. Ömer Asım Aksoy’un, “Çekici bir anlatım kılığı taşıyan ve çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük toplulukları” olarak açıkladığı deyim için Zeynep Korkmaz, “Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime veya kelime grubu” tanımını yapar. Bu tanımlardaki ortak özelliklerden biri, deyimlerin “çekici bir anlatım” özelliği taşıdıklarıdır. Vecihe Hatiboğlu’nun, “Anlatım gücünü artırmak için, gerçek anlamı dışına kayan, bazı kelimeleri değişmediği halde bazıları değişip çekimlenebilen kalıplaşmış birden çok kelime” açıklamasıyla da deyimlerin “güçlü ve çekici bir anlatım”a sahip oldukları sonucuna ulaşılabilir.

Anlamsal özelliğinin ve zengin ifade gücünün yanı sıra taşıdığı ahenk özellikleriyle de dilimizdeki deyimler büyük bir zenginliğe sahiptir. Birçoğu şiirsel özellikler (ölçü, uyak, redif, seci, yinleme) de gösteren deyimlerde insanımız anlam zenginliği ile ahenk zenginliğini harmanlar. Doğan Aksan, deyimleri kültürümüzle ilişkilendirirken onun şu özelliklerinden söz eder: “Tıpkı, atasözleri gibi, deyimler de bir toplumun diline yansıyan kültürünün izlerini, ipuçlarını ortaya koyar. Anlatım gücünü artırıcı, kimi zaman hoş gidecek, söyleyene zevk veren ve hatırdan kalmayı sağlayan öğeler içerir. Kimi zaman abartıya kaçır.”. Aksan’ın, Anadolu ağızlarındaki deyimlerden söz ederken, “Bizce bunlar Türk insanının adı konmamış kısa şiirleridir.” ifadesi deyimlerin şiirsel yönüne dikkati çeken güzel bir nitelendirmedir. Güçlü bir anlatıma erişmede, kulağa hitap etmede, akıllarda kolayca kalmada, dilden dile dolaşıp çağdan çağa aktarılabilmede deyimlerin taşıdıkları ahenk özelliklerinin büyük önemi vardır. Aksan, Türkçe deyimlerin ahenk özelliklerine şöyle dikkati çeker: “Tümce biçiminde kalıplaşmış deyimler öbeği içinde değişik tümce türlerine rastlanır. Sözcükleri değiştirilemeyen, kalıplaşmış bu öğelerin bir bölümünde -kalıcılığı sağlama, hatırdan kalmayı kolaylaştırma ve hoş gitme amacıyla- şiir dilinin birtakım anlatım yollarından ve özelliklerinden yararlanıldığı görülür. Örneğin ölçü, uyak, ses ve biçimbirim yinelemeleri kimi zaman yalnız biri, kimi zaman birkaçı devreye girerek anlatımı güçlendirir, güzelleştirir.”

M. Osman Toklu, deyimlerin ahenk özelliklerine değinirken şu açıklamayı yapar: “Deyimlerin büyük bir bölümünde uyak, aliterasyon ve sözcük yinelemesinden yararlanılır. Bu tür sessel özellikleriyle ve değişmeceye dayalı anlatımlarıyla deyimler[in] canlı ve etkili bir anlatım sağlanmasına önemli bir katkıları bulunur.”

(...)

Erhan AKDAĞ

III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Sempozyumla ilgili aşağıdaki kavram haritasındaki numaralı boşlukları uygun bilgilerle doldurunuz.

2. Okuduğunuz metinde başvurulmuş düşünceleri geliştirme yollarını ve bunların hangi cümlelerde kullanıldığını yazınız.

- 3. Okuduğunuz metinden hareketle sempozyumun amacı ve hedef kitlesi hakkında bilgi veriniz.**

7. ÜNİTE	: NUTUK/SÖYLEV > Sözlü Anlatım Türleri > Sözlü Anlatım Türleri
Kavram	: Panel, Açık Oturum ve Forum
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi, Bilgi Okuryazarlığı Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi, Yazma Becerisi

Çalışmanın Adı	DİNLE VE SOR	⌚ 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Panel, açık oturum ve forumun özelliklerini ayırt edip aralarındaki farkları açıklayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgilerden hareketle soruları cevaplayınız.

PANEL

Konuşmacılar

- *Genelde 3-6 katılımcı olur.
- *Eşit konuşma süresi (10-15 dk.) verilir.
- *Aynı konunun farklı yönleri ele alınır.
- *Bir fikri çürütme amacı yoktur.
- *Bilimsel konular ağırlıklıdır.
- *Sohbet havasındadır.

Başkan

- *Söz hakkı verir.
- *Tarafsızdır.
- *Son bölümde konuyu özetler.

Dinleyiciler

- *Konuşmaların bitiminde konuşmacılara soru sorarlar.

AÇIK OTURUM

Konuşmacılar

- *Genelde 3-6 katılımcı olur.
- *Eşit konuşma süresi (10-15 dk.) verilir.
- *Farklı görüşe sahip kişiler konuşur.
- *Güncel konular ağırlıklıdır.
- *Ciddi bir üslup vardır.

Başkan

- *Söz hakkı verir.
- *Tarafsızdır.
- *Konuya hâkimdir.
- *Konuşmacıların fikirlerini sorgulayabilir.

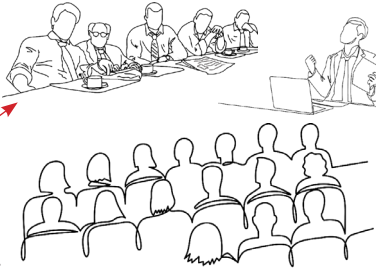
Dinleyiciler

- *Dinleyici genelde sürece dâhil olmaz.

FORUM

Konuşmacılar

- *Genelde 3-6 katılımcı olur.
- *Eşit konuşma süreleri (10-15 dk.) vardır.
- *Farklı görüşe sahip kişiler konuşur.
- *Toplumsal konular ağırlıklıdır.

Başkan

- *Söz hakkı verir.
- *Tarafsızdır.
- *Konuyu son bölümde özetler.

Dinleyiciler

- *Tüm süreç içinde aktif durumdadırlar.
- *Konuşmacılara her aşamada soru sorabilirler.

1. Aşağıda verilen örnek olaylarda hangi sözlü anlatım türlerinden (panel, açık oturum, forum) söz edildiğini belirtiniz.

- a) Atahan Bey, konusu “Türk dili” olan tartışmaya konuşmacı olarak katılmıştır. Diğer konuşmacılar Eski Türkçe, Osmanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi hakkında konuşurken Atahan Bey günümüz Türkçesi hakkında düşüncelerini açıklamıştır. Konuşmalar bittikten sonra da birkaç dinleyicinin sorularını cevaplamıştır.
- b) Nükleer santraller üzerine çalışmalar yapan Kürşat Bey, “yapılması düşünülen nükleer santraller” ile ilgili bir tartışmaya başkan olarak katılmıştır. Bu tartışmada konuşmacılar nükleer santrallerin fayda ve zararları üzerine düşüncelerini sırayla ortaya koymuştur. Kürşat Bey, konuşmalar boyunca konuşmacıların görüşleriyle ilgili bazı değerlendirmeler yapmış ve onlara sorular sormuştur.
- c) Üniversite öğrencisi olan Yağmur, gençliğin sorunlarının dile getirildiği bir tartışmaya dinleyici olarak katılmıştır. Konuşmacılar, gençlerin yaşadığı sorunlar hakkında kendi fikirlerini belirtmişlerdir. Başkan, konuşmacılara soru sorabilmeleri için dinleyicilere belli aralıklarla söz hakkı vermiştir. Yağmur, biri tartışmanın başında, diğeri de sonunda olmak üzere konuşmacılara iki soru sorma fırsatı yakalamıştır.

2. Aşağıda verilen ifadelerde bilgi yanlış olup olmadığını ilgili yerlere (✓) işareti koyarak belirtiniz.

İfade	Doğru	Yanlış
Açık oturuma katılan öğrenciler, tartışmaya dâhil olarak program boyunca konuşmacılara sorular sordu.		
Dünya panelde köyden kente göçün yarattığı psikolojik, ekonomik ve sosyolojik sorunların her biri farklı konuşmacılar tarafından dile getirildi.		
Katıldığım forumda dinleyiciler birbirlerine konuyla ilgili sorular sorarak tartıştılar.		
Yarın düzenlenecek panelde üniversite öğrencilerinin son dönemde karşılaştığı problemler üzerinde durulacak.		
Geçen ay katıldığım panelde ve bu hafta sonu katıldığım açık oturumda konuşmacılar başkanın kendilerine verdiği süre boyunca konuştu.		

7. ÜNİTE : **NUTUK/SÖYLEV> Sözlü Anlatım Türleri > Sözlü Anlatım Türleri**
Kavram : Konferans
Genel Beceriler : Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri : Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	UZMANINDAN ÖĞRENELİM	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Konferans türünün genel özelliklerini açıklayabilmek.	

Yönerge: Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Soruları cevaplayınız.

KONFERANS

Sanat, siyaset, bilim, edebiyat gibi herhangi bir alanda çoğunlukla güncel bir konuda, o konuya ilgi duyan insanlar önünde yapılan tek kişilik konuşmalardır.

Konferans sunumlarında ağırbaşlı, öğretici ve açık bir anlatım bulunmalıdır. Konferanslarda duygusal ve coşkulu bir anlatım tarzı kullanılmaz.

EDEBİYATI SEVMEK

Sayın Dinleyicilerim,

Değerli şair ve sevgili dostum Behçet Necatigil, beni Eğitim Enstitüsü’nde konuşmaya çağırdığı zaman, ilk aklıma gelen şey, sizlere yazdığım hikâye ve romanlardan söz açmak, sanat anlayışımı belirtmek olmuştu. Ama sonra caydım bundan. Düşündüm ki, koskoca Türk edebiyatının durmadan gelişen yüce zinciri içinde benim yerim olsa olsa, bir halkalıktır. Belki o bile değildir. Dolayısıyla, sizlere, şiiri, hikâyesi ve romanıyla edebiyatı sevmenin, bu sevgiden cayılmazlığın nedenlerini açıklamaya çalışırsam daha yerinde bir iş yapmış olurum diye düşündüm. Gene düşündüm ki bir romancıyı, bir hikâyeciyi, bir şairi tanımak, sevmek, yalnız onu dinlemek yetmez kimseye. Asıl olan, edebiyatı bütünü ile sevmektir. Böylece konumu seçtim ve konuşmamın adını “Edebiyatı Sevmek” koydum. Bilirsiniz, her insanın kendine özgü birtakım merakları, tutkuları vardır. Kimi çiçek sever, kimi köpek sever, kimi futbolu, kimi sinemayı, kimi denizi sever. Gene, her insanın içinde yaşadığı toplum kendisini şu ya da bu şekilde incitmiş yaralamışsa o yaraları sarmaya çabaladığı özel sığınakları vardır. Dertlerini çözümleyememiş, daha açıkçası, yaşama sürecinde düş kırıklıklarına uğrayarak mutlu olmamış kimseler, işte artık, bir korunma içgüdüsüyle bu sığınaklarda barınırlar. (...)

Voltaire, “Bir tutkun öbürünü yutmuş, sen de kendini düzelttiğini sanıyorsun” diye istediğinde alay etsin; aramızda, birkaç sığınağa birden başvuranlar da eksik değildir hiçbir zaman.

Kimimizin sığınağı ise edebiyattır ne diyeyim. Güzel bir şiirin mısraları, bir romanın sayfaları, bizi alır, başka dünyalara çeker götürür. Güzel yazılmış bir şiirin bizi bambaşka bir dünyanın içine attığını, bir romanın sayfalarında kendimizi unutulmuşuza hangimiz yadsıyabiliriz?

Ancak, edebiyatın öbür olumsuz sığınaklardan ayrılan yanı, onun aynı zamanda hem kendi kendimizi hem de başkalarını tanımamızda, durumlarla davranışları kavrayabilmemizde geçerli bir araç niteliğini göstermesi; bize yeni özler katabilmesi; önceleri gördüğü ile yetinen gözlerimizin önüne çok renkli, çok çeşitli, çok daha geniş ve uzak ufuklar açmasıdır.

Mehmet Seyda, İstanbul Eğitim Enstitüsü
(Metin, aslına sadık kalınarak alınmıştır.)

1. Okuduğunuz metinde konferanslarda bulunması gereken anlatım özelliklerinden hangileri kullanılmıştır? Yazınız.

.....

.....

.....

2. “Ey Türk ordusunun iklimden iklime, diyardan diyara koşan, gazadan gazaya geçen zabiti! Her gün yeni bir yangını genç, kızıl, coşkun kanlarını boşaltarak söndüren sensin. İstiklâl cihadımızın bu ilk bayramını senin tekrar dönüşünü selamlamak için yapıyoruz.”

Hamdullah Suphi Tanrıöver’in ordumuz için yaptığı bir konuşmadan alınan bu bölümde kullanılan üslup özelliğiyle *Edebiyatı Sevmek* adlı metinde kullanılan üslup özelliklerini karşılaştırınız

.....

.....

.....

3. Aşağıda verilen ifadelerde bilgi yanlış olup olmadığını ilgili yerlere (✓) işareti koyarak belirtiniz.

Bilgiler	D	Y
I. Konferansın süresi bir saati geçmemelidir.		
II. Konferansta konuşmacı sesini alçaltıp yükseltmeden monoton bir konuşma yapmalıdır.		
III. Konuşmanın anlatım bozukluğu içermemesi, belirli bir plan dâhilinde olması gerekir.		
IV. Hazırlıklı olarak yapılan konuşmalardır, bu konuşmalar, daha çok akademik ortamlarda yapılır.		
V. Konferans veren kişi, bilgi ve düşüncelerinden çok hitabet yeteneğini sergilemelidir.		

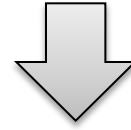
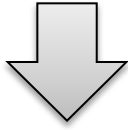
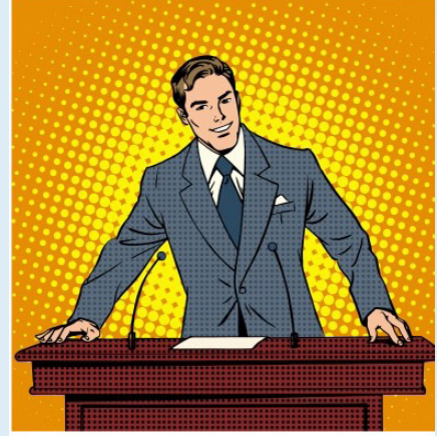
7. ÜNİTE	: NUTUK (SÖYLEV) > Sözlü Anlatım Türleri> Sözlü Anlatım Türleri
Kavram	: Münazara
Genel Beceriler	: Eleştirel Düşünme Becerisi
Alan Becerileri	: Okuma Becerisi

Çalışmanın Adı	BİZE GÖRE BÖYLE	🕒 20 dk.
Çalışmanın Amacı	Münazaranın genel özelliklerini açıklayabilme.	

Yönerge: Aşağıdaki bilgi haritasını inceleyiniz. Bilgi haritasından hareketle soruları cevaplayınız.

MÜNAZARADA BAŞKANIN GÖREVLERİ

- Programı sunmak ve katılımcıların kendilerini tanıtmalarını sağlamak.
- Hangi grubun konuşmaya önce başlayacağını kura ile belirlemek.
- Konuşmacılara eşit süre vermek.
- Kırıcı sözler söylendiğinde ya da münazara amacından sapıldığında gerekli müdahalelerde bulunmak.
- Jürinin verdiği puanları izleyicilere aktararak münazaranın kazanan ekibini açıklamak.

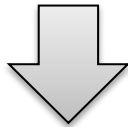
1. GRUP

TEZ →

2. GRUP

← ANTİTEZ

JÜRİNİN PUANLAMA ÖLÇÜTLERİ

- Türkçeyi kullanma gücü (diksiyon, vurgu, tonlama, kelime hazinesi, cümle kurma vb.)
- Jest ve mimikleri yerinde kullanma
- Savunmada inandırıcı olma (belgeler, istatistiki bilgiler, resimler, gazete ve dergi haberleri, güncel olaylarla örneklem vb.)
- Konuşmacıların fiziki özellikleri (temiz ve düzenli kıyafet vb.)

1. Aşağıdaki tabloda verilen özelliklerden münazaraya ait olanları (✓) işareti koyarak belirtiniz.

Konuşmacılar verilen süreye dikkat etmelidir.	
Savunulan görüşleri kanıtlama zorunluluğu yoktur.	
Bir başkan yönetiminde yapılır.	
Beden dili önemlidir.	
Tezi savunan grup konuşmaya önce başlar.	
Karşıt görüşler savunulmalıdır.	
Oturum, kamera ile kaydedilmelidir.	
Önceden hazırlık yapılmalıdır.	

- 2.

Türk dili ve edebiyatı öğretmeni Hayati Bey, “Toplumların gelişmesinde sanatın bir rolü var mıdır?” konulu bir münazara düzenlemiştir.

Birinci grup, toplumların gelişmesinde sanatın önemli bir rolünün olduğunu; ikinci grup ise bu konuda sanatın hiçbir öneminin olmadığını savunmuştur. Jürinin değerlendirmesi sonucunda münazarayı ikinci grup kazanmıştır.

Münazarayı izleyen öğrencilerden Kaan, “Yanlış bir görüşü savundukları hâlde ikinci grubun kazanmasına çok şaşırdım.” deyince arkadaşı Yücel, “Bunda şaşıracak bir şey yok çünkü...” demiştir.

Yücel arkadaşı Kaan’a bu durumu nasıl açıklamış olabilir?

.....

.....

.....

Çalışma No.: 2

1.	Anlatım Tekniği
I. metin	Bilinç akışı
II. metin	İç konuşma
III. metin	İç konuşma
IV. metin	İç çözümleme
V. metin	Bilinç akışı
VI. metin	İç çözümleme

Çalışma No.: 3

- Olası cevap
 - Tepe hikâyesinde, ana karakterin tepeye tırmandığı akşam yaşadıkları ve düşündükleri onun ruh hâlini ortaya koyar. Ana karakter yaşlı bir adamdır. Eskiden hızlı ve kolay çıktığı tepeye yaşının ilerlemesinden dolayı çıkarken zorlanmaktadır. Bu durum onun ruh hâlinde üzüntü ve karamsarlık oluşturmıştır. Yalnızlık duygusu içinde olan yaşlı adam Aventinus'un eteğine yaptığı yürüyüş sırasında bazı olayları hatırlamakta, zamanında ertelemiş olduğu tüm düşünceleri ve hesapları bu akşam yapmaktadır.
 - Yazar ana karakterin ruh hâlini verirken betimlemelerden, iç konuşma ve bilinç akışından faydalanmıştır.
- Olası cevap: "Yıllardan beri her akşam yaptığı, hiç yapmamış gibi, hiç yapmamış gibi, içi titreyerek, heyecanını ellerinin ürperişinde, avuçlarının soğuk soğuk terleyişinde duyarak yaptığı, her akşam, yağmur da yağsa, hava soğuk da olsa, yaptığı bir şey var: Değneğine abanarak, ağır, yorgun adımlarla, Aventinus'un eteğine tırmanmak." cümlesinde görüldüğü gibi yazar şiirsel ifadelerle söylemek istenenleri düz, yaygın ve ilk anlamlarından farklı bir biçime dönüştürerek metne hem felsefi derinlik katmak hem de anlamı zenginleştirme amacındadır.

3.	İnsan doğası	✓
	Fayda	
	Kişisellik	✓
	Psikoloji	✓
	Özgünlük	✓
	Bireysellik	✓
	Toplumcu	
	Bilinçaltı	✓

Çalışma No.: 4

1.	İnsanlık ölüyor mu?	✓
	Biz Türkler, "erken" kişilerizdir.	✓
	Bir şirketin sabah sekiz otobüsünde yer ayırttım.	
	Saat yedi buçukta, elimde bavulum, garajın önündeydim.	
	Bu ilgisizlik nasıl yenilebilir? Bu dayanışma nasıl sağlanabilir?	✓

- (1-4-10-12-7)
 - (2-9)
 - (3-8)
 - (5-11)
 - (6)

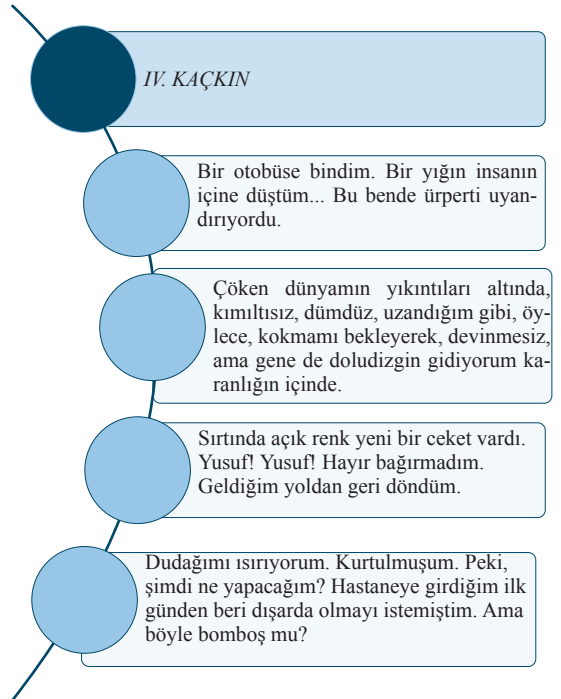
Çalışma No.: 5

1.	Geleneksel değerlerden yararlanılmıştır.	✓
	Yalnızlık ve yabancılaşma duygusu işlenmiştir.	
	Toplum sorunları dile getirilmiştir.	
	Dini duyarlılıklar ön plandadır.	✓
	Anadolu yaşamından kesitler vardır.	✓
	Sanatlı bir söyleyiş vardır.	
	Postmodernist teknikler kullanılmıştır.	
	Akıcı bir dil kullanılmıştır.	✓

- Olası cevap: Ben bir hikâye yazacak olsam hikâyemi genel ağ üzerinde yayın yapan bir gazete ya da dergide yayımlardım. Çünkü günümüzde genel ağdaki yayın organları basılı yayın organlarından daha çok ilgi görüyor. Ayrıca hikâyemi genel ağ üzerinde yayımlarsam daha geniş kitlelere daha hızlı ulaşabilirim.
Ben bir hikâye yazacak olsam hikâyemi basılı bir dergide yayımlamak isterdim. Çünkü bu tür yayın organları yazarlık hayatına yeni başlayan genç yazarlar için daha uygundur. Böylece başarılı yazarların hikâyemi görme ve eleştirme ihtimali daha yüksek olurdu.

Çalışma No.: 6

1.

- Hikâyede süslü ve gösterişli ifadelerin olmayışı varoluşçu felsefeyi yansıtmaktadır.
- Olası cevap: Bu ifadeler bunaltılar içinde yaşayan bireyin ifadeleridir. Varoluşçu felsefenin belirtileridir.

Çalışma No.: 7

1. Metinde Karamsarlıkları, Yalnızlıkları ve Bunalımları Destekleyen Cümleler

- Bir yalı. Büyük. Eski. Çökmekte. Yalının çürüyen tahtaları.
- Onun yanında, mermer merdivenlere oturmuş ihtiyar bir kadın. Başı elleri arasında.
- Karanlıkça bir odaya girer.
- Ortada küçük bir masa. Yuvarlak. Kurtların kemirdiği.
- Tam bir sessizlik.
- İhtiyar kadın odanın içinde oradan oraya dolaşır.
- Aynada kendine bakar: Böylece ilk kez, buruş buruş yüzünü, tam olarak (aynada), görmüş oluruz. Soluk.
- Bahçede in cin top oynamakta.

2. Olası cevap: Postmodern eserler yoruma açık olarak birden fazla sonla bitirilebilir. Olaylar, kesin bir sonuca ulaştırılmaz amaç bu boşluğu okurun kendisinin doldurmasıdır. Baştan beri kurguda yer alan ve önemli bir unsur olarak görülen okur, bu kısımda da ihmal edilmez. Yazılan metnin tek bir anlamı olmadığı, her okumada farklı anlamlar elde edilebileceği anlayışına bağlı olarak okura aktif bir görev verilir. Eserin sonunu okurun getirmesi beklenir.

Çalışma No.: 8

1.

a) II. Metinde şiirsel bir dil kullanılmıştır.	D
b) III. Metinde zaman belirgindir.	Y
c) I. Metinde kurmaca ön plandadır.	D
2. a) *Kimse* adlı metin bir modernist hikâye dir.
b) *Hat ve Rasat* adlı metin bir postmodernist hikâye dir.
c) *Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı* adlı metin bir postmodernist hikâye dir.

Çalışma No.: 9

1. Olası cevap: Küçürek hikâye, hikâyenin kısa bir kesiti sayılmaz, başlı başına bir türdür. Çünkü kısa anlatım bilinçli, hedefi olan bir seçimdir. Yazar az kelimeyle, başı sonu okura bırakan, etkili, yoğun bir kurgu ve anlam peşindedir. Okuyucuya olay, durum ya da duygunun kısa bir süreci, bir anı aktarılır. Şahıs kadrosu, zaman, mekân ayrıntılarında azaltmaya gidilir. Uzun uzun anlatma yerine ima ederek anlatma tercih edilir. Okuyucu; imaları kendi bilgi, deneyim ve dikkati ölçüsünde yorumlar, boşlukları tamamlar.
2. Olası cevap: Küçürek hikâyedeki kısalık ölçütünün modern hayatın akış hızına uygun olduğu düşünülebilir. Modern hayatta insan; kendisine verilen sınırsız imkânları değerlendirebilme, daha çok üretebilme, daha hızlı tüketebilme, fırsatlara yetişebilme gayreti içinde zaman sıkıntısı çekmektedir. Bunca zamansızlık içerisinde de kısa sürede tamamlanabilen etkinliklere, eğlence ve eğitim süreçlerine yönelmektedir. Bu noktada, kısa zamanda okunan küçürek hikâye, modern hayatın hızına yetişen bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. Olası cevap:

MOLA

Sanala evrilmiş bir kaypak zeminde gibi. Uyku ile uyanıklık arasında. Masa başında sabahladığım bir çalışmanın molasında. Acaba rüya mıydı?.. Kulağımda çınlayan bir deklanşör sesi. Buzlu bir camın ardında kalmış sezgiler. Hissettiğim en gerçek şey. Büyülü. Belki bir pamuk parçası belki keskin kılıç. Zihnim sahiciyle hayali ayırt etmeye uğraşırken parlayan bir-

kaç damla renk. Kıpırmızı. Ayakkabılar... Aralık bir kapıdan süzülen. Esintiyle gelen özgürlük. Ağırlıklarından sıyrılmış. Acaba gerçek miydi? Benim gerçeğim. Olmasını istediğim kadar gerçek ya da yaşadığım kadar.

Galiba hatırlamıyorum.

Çalışma No.: 10

1. a) Olası cevap: Deniz; yıkıcı dalgaları, enginliği ve şiddetli fırtınaları nedeniyle şairin zihninde bir ejderhaya benzetilmiştir. Denizin zümrüt rengi, ejderhanın bedenini kaplayan derisi olarak hayal edilmiştir. Denizde kopan fırtınalar, bu ejderhanın yerinden kıpırdayıp kükremesi şeklinde şairin zihninde canlandırılmıştır. Denizde kopan fırtınalardan kaçan gemilerin limana sığınmaları ise bu ejderhanın ortalığa dehşet saçmasıyla ilişkilendirilmiştir.
- b) Şairin imge dünyasında deniz; güçlü, görkemli, korkutucu ve yıkıcıdır. Bu özelliklerine rağmen hayranlık duyulan bir varlıktır ve şairde coşku uyandırmaktadır.

Çalışma No.: 11

1. Arıların güneşi yemesi, insanın gecesiz kalması ve balıkların düdük çalması alışılmadık durumlardır. Bunlar, şairin zihninde tasarladığı hayallerin ürünüdür ve gerçek dünyada meydana gelmesi mümkün değildir. O nedenle imge olarak nitelendirilebilir.

Çalışma No.: 12

1. Olası cevap: Şair, ikinci bentte şiiri sevgilisinin sesi üzerinden kurduğu imgelerle aktarıyor. Birinci dizede sevgilinin konuşması şaire güneşi hatırlatıyor. Bu alışılmadık bir durum çünkü güneşin görme ve dokunma duyularımıza hitap etmesinin doğallığı bir kenara bırakılmış ve ses ile güneş arasında hatırlatma bağı kurulmuş. İkinci dizede sesin "yepyeni" sıfatıyla pekiştirilmiş olması da yine şiirsel bir söyleyiş. Muhtemelen bu ses, şairin duymaya alıştığı konular dışında bir şeyler anlattığı için yepyeni sıfatıyla pekiştirilmiş olmalı. "Bu ses öyle benim öyle yabancı" dizesinde tezat sanatıyla şiire yeni bir derinlik kazandırılıyor. Son dizede de anlam yoğunluğunun artarak devam ettiği görülüyor. Şair, ilk bentte sevgilinin gözünü merhamete benzetmişti. Buradaysa sevgilinin sesini "sessiz bir kar" a benzeterek bir tezat sanatı daha yapıyor. Böylece son dizede şair; benzetme, tezat, duyular arası aktarma yaparak şiire yeni katmanlar ekliyor. Ayrıca şiirin son derece akıcı bir dille yazıldığı, redif ve kafiye yanlarında ses ve kelime yinelenmesi de şiire ahenk kazandırıldığı görülmektedir.

2. a) Olası cevap

Şiirler	1	2	3	4	5
Gündüze alışan renkler, Her gece perişan renkler. Eşyada bakış mısınız, Zamanda akış mısınız, Gözümde hâturalar mı? <i>Cahit Sıtkı Tarancı, Otuz Beş Yaş</i>				✓	
Şimdi tekrar ne yapsam dedirtme bana yarabbi taşınacak suyu göster, kırılacak odunu kaldı bu silinmez yaşamak suçu üzerimde bileyim hangi suyun sakasıyım ya rabbalemin tütmesi gereken ocak nerde? <i>İsmet Özel, Bir Yusuf Masalı</i>				✓	

Ben ki, toz kanatlı bir kelebeğim, Minicik gövdeye yüklü Kafdağı, Bir zerreciğim ki, Arş'a gebeyim, Dev sancılarının budur kaynağı! <i>Necip Fazıl Kısakürek, Çile</i>					✓
Şimdi kılıksızım; fakat Borçlarımı ödedikten sonra İhtimal bir kat da yeni esvabım olacak Ve ihtimal sen Yine beni sevmeyeceksin. <i>Orhan Veli Kanık, Bütün Şiirleri</i>	✓				
Büyük insanlığın toprağında gölge yok sokağında fener penceresinde cam ama umudu var büyük insanlığın umutsuz yaşanmıyor. <i>Nâzım Hikmet, Bütün Şiirleri</i>			✓		

- b) Olası cevap: Necip Fazıl Kısakürek'in şiirine en yüksek puanı verdim. Benzetme, tezat gibi edebî sanatların kullanılması, redif, kafiye ve ses tekrarlarının oluşturduğu ahenk, aynı zamanda anlam derinliği bu şiiri seçmemi sağladı.

Çalışma No.: 13

- Olası Cevap: *Otuz Beş Yaş* şiiri Öz Şiir anlayışıyla yazılmıştır. Çünkü insanın ömrünün sonuna yaklaşmasını anlatan bu şiirde bireysel bir konu işlenmiştir. Mısra sonlarında ses benzerlikleri vardır. Aliterasyon ve asonanslarla ahenk sağlanmıştır. Şiirde sembolizm akımının etkileri görülmektedir. Bayrak şiiri saf (öz) şiir anlayışıyla yazılmamıştır. Çünkü burada millî bir tema işlenmiştir.
- Olvido* şiiri yedi dizeli bentten oluşmuştur. 12'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Şiirde kafiye, asonans, aliterasyonla ve tekrarla ahenk sağlanmıştır. Bireysel bir konu olan yalnızlık teması imgelerle işlenmiştir. Sembolizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- a/ ç/ e/ f/ h/ i/ j/ l/ m

Çalışma No.: 14

- a) Gelecekçilik
b) Marinetti
c) Nazım Hikmet
ç) La Figaro
d) Mayakovski
- a) Şair, fütürizmin gereği olarak makine ve makine sesine hayranlığını dile getirmiştir. Hız ve enerji şiirde işlenen başka bir özelliktir. Ölçü ve sanatlı söyleyişi terk ederek geçmişle olan bağı koparmış yeni bir şiir anlayışı ile yazmıştır. Şair, kelimeleri ve cümleleri farklı kullanarak şiir diline özgürlük kazandırmıştır.
b) Şair, fütürizme bağlı olarak gelenekten bağı kopardığını divan edebiyatını küçümseyerek göstermiştir. Şiirin ilham kaynağı olarak bilimi ve teknolojiyi işaret etmektedir.
c) Fütürizm akımının özelliği hız ve enerjinin sembol olarak kabul edilmesidir. Durağanlıktan hoşlanmayan bu akımın temsilcilerinde devamlı hareket etme isteği vardır. Şiirde hareket hem içerikle hem de şekille verilmiştir. Mutluluk fütüristler için hareket halinde olmaktır. Işık, telgraf direkleri, ray, tren şairi mutlu eden unsurlardır.

Çalışma No.: 15

1. a)

- b) Olası cevap:

1 numaralı kutu: Millî edebiyat anlayışını yansıtan şiir veya millî şiir
2 numaralı kutu: Dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiir veya dinî şiir

2. *Bu Vatan Kimin*: “Vatan, toprak, tarih, hudut, gaza, bayrak, cephe, vurulmak, ercesine, destan, gazi, kahraman, can vermek, hasım, top, namlu” vs.
Çocukluğum: “Allah, şahdamarımın yakın, gül (sembolik anlamda), sonsuz iyilik güneşi, Yunus, cenk, Ali, inanmış adamlar, sabır” vs.

Çalışma No.: 16

1.	Ben şiirimi mükemmel biçimler üzerine inşa etmeyi kendime vazife olarak görürüm. Söylediklerim, okuyucumu doğruya ve güzele yönlendirmiyorsa benim şairliğimin ne kıymeti kalır? Eski dönemlerdeki şiir anlayışlarını devam ettirmek ve klasikleşmiş değerlerin izini sürmek bana göre değil. Şiiri uysal bir koyun olarak görenler, onun taşıdığı sorgulama ve karşı gelme gücünü fark edemeyenlerdir. Dizeler, mantığın süzgecinden geçen birer ahkâm abidesi olmuşa benim o şiirin altında imzama boşa aramayın. Şiir, ancak yüksek bir sanat zevkinin kusursuz dizelere yansımaları olduğunda değer kazanabilir.	✓
----	---	---

- II, III ve V. metinler; biçimsel özelliklere önem verilmesi, anlamsal bütünlük göstermesi ve dadaizme özgü temel nitelikleri (başkaldırı, anlamsızlık, absürtlük vb.) taşımaması gibi nedenlerle dadaist bir şair tarafından yazılmış olamaz.
- Öğrenci; yokluk, hiçlik ve kuşku kavramlarını çağırıştırması yönüyle *Yokluğun ve Acabaların Şiiri*, anlamsızlığa vurgu yapması nedeniyle de *Manaya İnât Dizeler* adlı kitaplardan birini seçmelidir.

Çalışma No.: 17

- Olası cevap: *Şimdi Adını Veriyorum Varlığına* adlı şiir okunduğunda hemen anlaşılabilecek bir şiir değildir. Şiirde suflere benzer sezilere rastlamak mümkündür. Şiirde zamanın içleştirildiği söylenebilir. “Söyleyici bu şiiri aklın sınırlarının dışına çıktığı bir anda yazmıştır” sonucuna da varılabilir.

2.	Olası Cevaplar
kar tutan toprağı anlaya- caksın	Alışılmamış bağdaştırmadır. Toprak hayatı temsil eder.
kar içinde yanan kar	Kar ile bütünleşme, aynı zamanda içten içe erimeyi çağırıştırır.
Allah kar gibi gökten yağınca	Karı yağdırmanın karla birlikte olması, bir benzetme olarak kullanılmıştır.
karlar sıcak sıcak saçlara değince	Bu durum bir sapma olarak değerlendirilebilir. Saf yara- tılışa göre sıcaklığın soğuktan, beyazın siyahtan, varlığın yokluktan farkı yoktur.

3. Olası cevap: Sezai Karakoç, şiir metni olan bu nazma sadece *Kar* demiş olsaydı bu yine de *Kar şiiri* anlamına gelecekti veya bu şiirden bahsedenler sözelimi “Karakoç’un *Kar şiirinde*...” diye bahsedecelerdi. Elbette bu şekilde konunun “şiir” olduğunu betimleyerek (*Aşk Şiiri* – Sabahattin Kudret Aksal, *Yalnızlık Şiiri* – Orhan Veli gibi) adlandırmalara rastlamak her zaman mümkündür. *Kar Şiiri*, belirtisiz isim tamlamasıdır. Oysa ifade şiirsel kar, şiir gibi yağın kar, şiirleşen kar anlamlarına gelir ve bu da sıfat tamlaması olur. Sezai Karakoç, bu yolla şiirinin özelliklerini vurgulamak istemiş olabilir.

Çalışma No.: 18

1.	DALGACI MAHMUT	SERENAD
	İşim gücüm budur benim, Gökyüzünü boyarım her sa- bah, Hepiniz uykudayken. Uyanır bakarsınız ki mavi.	Yeşil pencereden bir gül at bana, Işıklarla dolsun kalbimin içi. Geldim işte mevsim gibi ka- pına Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.
	Deniz yırtılır kimi zaman, Bilmezsiniz kim diker; Ben dikerim.	Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak, Ben aşkımla bahar getirdim sana; Tozlu yollarından geçtiğim uzak İklimden şarkılar getirdim sana.
	Dalga geçerim kimi zaman da, O da benim vazifem; Bir baş düşünürüm başımda, Bir mide düşünürüm midem- de, Bir ayak düşünürüm ayağım- da, Ne halt edeceğimi bilemem.	(...)
	Orhan Veli Kanık, <i>Bütün Şiirleri</i>	Ahmet Muhip Dıranas, <i>Şiirler</i> (Metinler, aslına sadık kaldırılarak alınmıştır.)
Nazım birimi	Bent	Dörtlük
Ölçü	Serbest	11’li hece ölçüsü
Kafiye düzeni	Sistemli bir kafi- ye düzeni yoktur.	Çapraz kafiye (abab)
Üslup	Sade	Sanatlı

2.	Söz sanatlarına sıkça başvurmuşlardır.	
	Ölçü ve kafiye karşı çıkmışlardır.	✓
	Dörtlük nazım birimini esas almışlardır.	
	Günlük konuşma dilini şiire uygulamaya çalış- mışlardır.	✓
	Bireysel konulara ağırlık vermişlerdir.	
	Mecaza, süs ve yapaylığa karşı çıkıp sadeliğe önem vermişlerdir.	✓
	Şiirlerinde ironi ve mizaha yer vermişlerdir.	✓
	Şiirlerinde sıradan insanları konu edinmişlerdir.	✓

Çalışma No.: 19

1. a) A,B,C,D,E,Ğ,H
b) A,B,C
c) B, E, H
2. *YERÇEKİMLİ KARANFİL* - Edip CANSEVER
GÖĞE BAKMA DURAĞI- Turgut UYAR
MOR KÜLHANI- Ece AYHAN
AŞK - İlhan BERK
BİLİYORUM SANA GİDEN - Cemal SÜREYA
HIZIR’LA KIRK SAAT - Sezai KARAKOÇ

Çalışma No.: 20

1. a) A, H, I ve K
b) Yalnız F
c) Yalnız G
ç) C ve E
d) B, D, J ve M
e) Ç ve L
f) Ğ ve İ

Çalışma No.: 21

1. Cem’in yalnızlığı, iletişimsizliği ve topluma yabancılaşması-
na sebep olan duygu ve düşüncelerinin aktarılmasında özel-
likle metnin ilk bölümünde iç konuşma tekniğinden yararlanılırken son bölümde karmaşık duyguların verilmesinde daha
etkili olan bilinç akışı tekniğinden yararlanılmıştır.
2. Altı çizili ifadeler, okurun zihninde bir başka düşüncenin, duy-
gunun, olayın, nesnenin ya da bir kişinin canlanmasına neden
olduğu için “Eserlerde çağrışımlara açık bir dil kullanılmıştır.”
özellikliğini içermektedir.

Çalışma No.: 22

1. a) Yaşar Kemal
b) Orhan Kemal
c) Talip Apaydın
ç) Fakir Baykurt
2. *Zıkkımın Kökü* metninde yapılan ev tasvirinden kahramanların
yoksul bir ailenin bireyleri olduğu anlaşılmaktadır. Anlatıcı bu
durumu mizahi bir dille anlatmaktadır. Diyaloglarda kahra-
manlar gerçek hayata uygun konuşturulmuş, yerel dil özellik-
leri yansıtılmıştır. Bunlar *Zıkkımın Kökü* adlı metnin toplumcu
gerçekçi bir bakış açısıyla yazıldığını göstermektedir. *Beşik-
taş’ta Tatil* adlı metin ise toplumcu gerçekçi özellikler taşıma-
maktadır. Kahramanlarının yoksulluk, geçim sıkıntısı, işsizlik
gibi dertleri yoktur. Kahramanların sıradan bir konu hakkında-
ki konuşmalarından, havanın güzelliğinden bahsedilmektedir.

3.

Başlıklar	Çıkarımlar
Konu	İşçi ve köylülerin sorunları ve emeklerinin sömürülmesi, köylülerin yaşadığı yoksulluk ve geçim sıkıntısı, gecekondu mahalleleri, tarımda makineleşme vs.
Kahramanlar	Köylüler, tarım işçileri, fabrika işçileri, ağalar, eşkıyalar, köylüyü bilinçlendirmek için mücadele eden öğretmenler, geçim sıkıntısı yüzünden köylerinden ayrılan tarım işçileri, gecekondularda yaşayan insanlar vb.
Temel Çatışma	Güçlü-güçsüz, ezen-ezilen, ağa-köylü, işçi-patron, cahil-aydın, yenilik yanlısı-yenilik karşıtı vs.
Dil	Yalın bir dil tercih edilmiş, diyaloglarda Anadolu insanı yöresel ağızla konuşturulmuştur.
Edebî Akım	Olaylar gerçekçi bir dille anlatılmıştır, eserler realist özellikler gösterir.

Çalışma No.: 23

1. Olası cevap: Uzun yıllar eğitimi ve bilinçlendirilmesi ihmal edilen Anadolu ve köy insanında Milli Mücadele Dönemi'nde yaşanan olaylar ve tanık olunan sahneler yozlaşmayı, kin ve nefret duygusunu ön plana çıkarmıştır. Bu nedenle Milli Mücadele Dönemi'ni anlatan *Tatarcık* romanında eğitilmiş, aydın denilebilecek Tatar Osman ile köy halkı tavrı, davranış ve düşünce olarak çatışma yaşamaktadırlar. Bu çatışmayı romanda verilen şu cümleler özetlemektedir:

“Fakat bu insanı yahut dinî fazilet bile onu komşularının gözüne sokmazdı. O daima bir yabancı durumunda kaldı, ne kimse ona hususi hayatı hakkında bir şey söyledi ne de o kimseye içini dökecek kadar teklifsizlik gösterdi. Bütün manasıyla yalnız yaşadı ve yalnız öldü.”

2. Olası cevap

- a) Tatar Osman milletine yaptığı fedakârlıklarla övünmeyen, milliyetçi, vatansever, dürüst, yardımsever, ahlaklı ve mütevazı bir kişiliktir. Bunun yanında okuduğu kitaplarla kızını eğitmeye çalışan bilinçli bir babadır.
- b) Cumhuriyet'in genç döneminde, halkın bilinçlendirilmesi ve yeni neslin yetişmesinde roman türünün rolü büyüktür. Türk aydını ve yazarları toplumsal değişime ivme kazandırmak, toplumda belirli davranış şekilleri oluşturmak amacıyla ideal kişilikli karakterlere eserlerinde yer vermişlerdir.

3. Olası cevap: “— Bana bak ağabey, demişti, sen bizim köyü ufak tefek gördün de soğan, sarmısak sepeti mi sandın? Aramızda en sünepe, en suratsız bile aslan gibi göğüs gerdi. Nuh gemisi teknelerle İngiliz donanmasının burnunun dibinde Anadolu'ya silah kaçırıldı.” cümlesiyle savaşın halktan bağımsız olmayıp halkla el ele kazanıldığına vurgu yapılmıştır. Aynı zamanda romanda Atatürk'ün milliyetçilik ve halkçılık ilkelere ön plandadır.

Çalışma No.: 24

1. a) 8 d) 3, 5
b) 2 e) 4, 6
c) 7 f) 9
ç) 1

2. Olası cevap: “Latife Tekin; *Sevgili Arsız Ölüm*'de, *Dede Korkut Hikâyeleri*'ndeki doğaüstü olayları olağan ve sıradanmış gibi sunarak pastiş tekniğinin bir örneğini vermiştir.” yargısını okuduğum metinlerdeki “Peri oğlu Tepegöz'ü ancak kazanlar dolusu sütle doyurabilmişler.” ve “Bayraktar'ın peri kızından bir oğlu, bir kızı oldu.” cümleleri ile destekleyebilirim.

Çalışma No.: 25

1.

Metin No	Montaj Örneği/ Montaj Örneği Değil	Nedeni
I. metin	Montaj örneği	Gazete haberinden alıntı yapılmış.
II. metin	Montaj örneği değil	Metinde herhangi bir alıntı yok.
III. metin	Montaj örneği değil	Metinde herhangi bir alıntı yok.
IV. metin	Montaj örneği	Şiirden alıntı yapılmış.
V. metin	Montaj örneği	Türküden alıntı yapılmış.
VI. metin	Montaj örneği	Tangodan alıntı yapılmış.

Çalışma No.: 26

1. a) Direkt alıntı olarak değerlendirilebilir. Çünkü bir metni olduğu gibi kullanmak direkt alıntıdır.
b) Olası cevap: Yazarın genel kültürünü ve alana hâkimiyetini gösterir. Esere renk ve heyecan katar. Eseri zenginleştirir.
2. “Madem dünyada söylenmemiş hiçbir söz yoktur, yazarın da zaman zaman var olanı ve söylenmiş olanları kendi sözlerine katmasından doğal bir durum yoktur.” denilebilir.
3. Özetleme tekniği kullanılmıştır.

Çalışma No.: 27

1. Olası cevap: Gerçeklikten uzaklaşma ve fantastiğe yönelme çağrışımı yapmaktadır ilk olarak. Gerçek ile büyüün, alışılmış ile alışılmamış olanın bir arada kullanılmasıdır. Fantastik veya alışılmamış olan, eserde büyüü bir hâle dönüşür. Dolayısıyla, büyüü gerçeklik, gerçek ve fantastiğin mükemmel oranda bileşimi olarak algılanmalıdır. Büyüü gerçekçi bir eser, doğal olan ile doğaüstü olanı okuyucuyu şaşırtmadan kaynaştırmaktır.
2. “O günden sonra gözünü ne zaman yumsa bu rüyayı gördü. Ve giderek öyle bir hâle geldi ki uyanırken de aynı rüyayı görmeye başladı. Bu durumu, bembeyaz, uzun tüylü bir keçinin konuşarak üstüne saldırdığı güne kadar sürdü. Avazı çıktığı kadar bağırmasına rağmen keçi gerilemiyor, ağzında anlaşılmaz sözcükler geveleyerek öne doğru atılıyordu. İşte tam bu sırada yukardan bir top ışık düştü. Işığın düşmesiyle keçinin tüyleri kapkara kesildi. Arka arka gerileyip gözden kayboldu. O günden sonra Hızır Aleyhisselam onu ahırda hiç yalnız bırakmadı. Kimi zaman bembeyaz sakallı, nur yüzlü bir ihtiyar, kimi zaman bir top ışık, kimi zaman da bir sestir. (...)
- Derken bir peri kızına sevdalandı. Arkasına bir kazma vurdu. Belinden aşağı bir urgan sallandırdı. Sevdalandığı peri kızını almak için altın aramaya koyuldu. Bir türküz çağırarak kazma salladı. Derken kazdığı kuyunun başında durup soluklanmadan “Bitli çoban” oynamaya başladı. Oyun oynamasından köylüler, altın bulduğunu bildiler. Bayraktar, çıkardığı altınları gizli gizli götürüp peri kızına verdi. Onunla o harman zamanının sonunda, frezlenmiş tarlalarda bitli çoban oynaya oynaya dünya evine girdi. Peri kızını yamacın başındaki helikten evine gelin getirdi. Bayraktar'ın peri kızından bir oğlu, bir kızı oldu. Arada bir çocuklarının elinden tutup Huvat'la Atiye'yi yoklamaya köye geldi.”

3. Olası cevap: Büyüklü gerçekçilik akımının en önemli özellikleri, fantastik ya da tuhaf unsurlarla, gerçekçi unsurların karıştırılması ya da yan yana kullanılması, kıvrımlı hatta labirentimsi anlatım tekniklerine ve temalara, ustalıklı zaman değişimlerine, rüyalara, yerel mitlere, cinlerle, perilerle dolu masalımsı hikâyelemeye yer verilmesi, dışavurumcu ve gerçeküstücü tanımlamaların ve esrarengiz bir bilgelikle korkunç, izah edilemez, şaşırtıcı ve hatta ani şok yaratacak unsurların kullanımıdır.

Sevgili Arsız Ölüm'de İslam öncesi ve İslam sonrası Türk inançlarına, gelenek ve göreneklerine yaslanır. Hem içerik hem de teknik bakımdan *Battal Gazi*, *Selçukname*, *Dede Korkut* gibi destanlardan yardım alır. Bu eserlerde olağanüstü olaylar sayılamayacak kadar çoktur. Bu eserdeki olaylardan yola çıkarak gerçek ile olağanüstü daha rahat anlatılabilir.

Çalışma No.: 28

1. a) *Masumiyet Müzesi* adlı metinde **üst kurmaca** anlatım tekniği kullanılmıştır.
b) *Benim Adım Kırmızı* adlı metinde **ironi** anlatım tekniği kullanılmıştır.
c) *Tutunamayanlar* adlı metinde **ironi** anlatım tekniği kullanılmıştır.

a) <i>Masumiyet Müzesi</i> adlı metinde yazar anlatıma okuyucuyu dâhil etmemiştir.	Y
b) <i>Benim Adım Kırmızı</i> adlı metinde yazar, kahramanın özelliklerini abartarak aslında söylediklerinin tam tersini söylemek istemektedir.	D
c) <i>Tutunamayanlar</i> adlı metinde “İleride burası müze olursa, eşyaya dokunmakta bir sakınca yoktur. Yalnız sol yayı bozuk kanepeye otururken dikkat ediniz.” ifadeleriyle yazar ironi yapmaktadır.	D

Çalışma No.: 29

1. I. Modernist roman
II. Postmodernist roman
2. Olası cevap: Ben modernist roman okumayı tercih ederim. Çünkü edebiyat eserinde modern hayatın karmaşasına gömülmüş, çatışmalar yaşayan insanı görmek isterim. Sorunları, kaygıları, bunalımları, isyanlarıyla insanın varoluşsal sorgulamalarını okumaktan keyif alırım. Yazarın, olayların kahraman üzerindeki etkilerini psikoloji bilimine yaslanarak yer yer öznel de olsa tahlil etmeye çalışması bence çok ilginç. Eseri bitirdiğimde bazı noktalarda zorlansam da olay örgüsü, kişiler, zaman, mekân gibi unsurları genel olarak ifade edebilmek isterim. Şiirsellik, simgeler, çağrışımlar tam bana göre.

Çalışma No.: 30

Üstün Yönleri	Eksik Yönleri
- Sahne, kostüm ve ışık gibi unsurların ayarlanması, değiştirilmesi gibi zorlukların olmaması - Daha az kişiyle çalışılabilmesi - Metinlerin ezberlenmesinin gerekmemesi	- Sahne, kostüm ve ışık gibi unsurların yaratacağı etkiye sahip olmaması - Oyuncuların beden dilinin görülememesi ve bunun seyircinin hayal gücüne kalması - Seyirci-oyuncu arasındaki etkileşimin zayıf olması

2. a) Olası cevap: Televizyon ve sinemanın yaygın olmaması buna karşın radyonun çok daha yaygın olması en önemli etkenlerden biridir. Radyo o dönemin en önemli iletişim aracıdır. Halk; sanat, siyaset, ekonomi gibi ülke gündemini oluşturan pek çok konuyu radyodan takip etmektedir. Halkın radyoya olan aşinalığı radyo tiyatrosunun da kolayca benimsenmesinde önemli bir etkiye sahiptir.

- b) Olası cevap: Sanatçıların radyo tiyatrosuna yönelmelerinin bir sebebi onu bir sanat dalı olarak görmeleridir. Ayrıca radyo geniş halk kitlelerine ulaşmanın da en kolay yollarından biridir. Sanatçılardan bazıları radyoyu bir eğitim aracı olarak da görmüş ve yazdıkları oyunlarla halka mesaj vermeye çalışmışlardır.

3. Olası cevap: Kitap, radyo için uyarlanmış oyunlardan oluştuğu için bu ad verilmiştir. Çünkü radyo tiyatrosunda her şey sesin kullanımına dayalıdır. Olaylar, kahramanlar, çevre hatta zaman gibi unsurlar dinleyiciye ses aracılığıyla aktarılır. Bu sesler; müzik, efekt ve konuşmadır. Ayrıca bir insanı tanımının en etkili yollarından biri de onunla konuşmaktır. Kitabın adı belirlenirken konuşmanın insanın kişiliğini yansıtmadaki önemi de vurgulanmak istenmiş olabilir. Bu sebeple kitaba bu ad verilmiş olmalıdır.

Çalışma No.: 31

1. 3. Çıkış
2. *Dostluk Bağları* metninde Montaigne bireyi ilgilendiren bir konu olan dostlukla ilgili düşüncelerini samimi ve etkili bir dille dile getirmiştir. Dostluk bağlarının, düşünüldüğünün aksine, uzaklaşınca daha da kuvvetleneceği düşüncesindedir. Bu düşüncesinin sebebini açıklayıcı anlatımla açıklar. Ancak düşüncelerini makalede olduğu gibi kanıtlama gereği duymamıştır. Yazar düşüncelerini kendi kendine konuşuyormuşçasına samimi bir üslupla yazmıştır. Mesela: “Gerçek dostluğun ne olduğunu bilirim; bildiğim için de dostumu kendime çekmekten çok, kendimi ona veririm.”

3. Olası cevap:

DOST

Âşık Veysel’in “Dost dost diye nicesine sarıldım” sözlerini her duyduğumda o ana kadarki bütün dostlarım aklıma gelir. Ancak bu dizinin hikmetinden mi bilemem bana karşı vefasız olan dostlarım aklıma geliyor. Bir zamanlar yediğimizin içtiğimizin ayrı gitmediği ancak mekânlar ayrılınca bir daha beni arayıp sormayan dostlarım. Bir de benim yapmış olduğum bir hatayı ya da onun hoşuna gitmeyen bir davranışımı benimle yaşadığı onca şeyi yok sayıp bir daha beni arayıp sormayan dostlarımı anımsıyorum. Her şeye rağmen derin bir nefes alıp yaşamaya devam ediyorum. Çünkü en iyi dost kişinin kendisidir bence.

Vefalı dostlarım var. Benim iyi günümde kötü günümde yanımda olan dostlarım. Onlarla olan ilişkilerime baktığımda araya mesafeler girse de bir araya geldiğimizde dostluğumuz kaldığı yerden daha kuvvetli bir biçimde devam ediyor. İşte hep soruyorum kendime neden bu fark. Demek ki gerçek dost var bir de dostçuk mu var bu yaşamda. Peki gerçek dostumu dost görünümülerden ayırt etmek için araya mesafe mi koymalıyım her zaman. Bu insanları bir teste tabii mi tutmalıyım? Bence zaman gerçek dostu meydana çıkarmak için en güzel yol.

Çalışma No.: 32

1. I. metin: Siyasi söylev
II. metin: Dinî söylev
III. metin: Askerî söylev
IV. metin: Akademik söylev
V. metin: Hukuki söylev

Çalışma No.: 33

- 1) Bilimsel konular
2) Başkan
3) Bırkaç oturum
4) Katılımcılar
5) Açıklayıcı
6) Bildiri hâlinde
- Olası cevap:
Tanımlama: Ahmet Topaloğlu, “Çekici bir anlatım özelliği taşıyan, genellikle gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış kelime öbeği” olarak tanımlar deyimi.
Örnekleme: Sözcükleri değiştirilemeyen, kalıplaşmış bu öğelerin bir bölümünde -kalıcılığı sağlama, hatırdan kalmayı kolaylaştırma ve hoş gitme amacıyla- şiir dilinin birtakım anlatım yollarından ve özelliklerinden yararlandığı görülür. Örneğin ölçü, uyak, ses ve biçimbirim yinelemeleri kimi zaman yalnız biri, kimi zaman birkaçı devreye girerek anlatımı güçlendirir, güzelleştirir.
Tanık Gösterme: Vecihe Hatiboğlu’nun, “Anlatım gücünü artırmak için, gerçek anlamı dışına kayan, bazı kelimeleri değiştirdiği halde bazıları değişip çekimlenebilen kalıplaşmış birden çok kelime” açıklamasıyla da deyimlerin “güçlü ve çekici bir anlatım” a sahip oldukları sonucuna ulaşılabilir.
Karşılaştırma: Ömer Asım Aksoy’un, “Çekici bir anlatım kılığı taşıyan ve çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük toplulukları” olarak açıkladığı deyim için Zeynep Korkmaz, “Gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime veya kelime grubu” tanımını yapar. Bu tanımlardaki ortak özelliklerden biri, deyimlerin “çekici bir anlatım” özelliği taşıdıklarıdır.
Benzetme: “Tıpkı, atasözleri gibi, deyimler de bir toplumun diline yansıyan kültürünün izlerini, ipuçlarını ortaya koyar.”
- Sempozyumda bilimsel bir konu farklı yönlerden ele alındığından hedef kitle bilim insanları, akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler ve konuya ilgi duyan diğer kişilerdir. Sempozyumun amacı konuyu farklı açılardan ele alarak bir sonuca ulaşmaktır.

Çalışma No.: 34

- a) Panel
b) Açık oturum
c) Forum
İfade	Doğru	Yanlış
Açık oturuma katılan öğrenciler, tartışmaya dâhil olarak program boyunca konuşmacılara sorular sordu.		✓
Dünkü panelde köyden kente göçün yarattığı psikolojik, ekonomik ve sosyolojik sorunların her biri farklı konuşmacılar tarafından dile getirildi.	✓	
Katıldığım forumda dinleyiciler birbirlerine konuyla ilgili sorular sorarak tartıştılar.		✓
Yarın düzenlenecek panelde üniversite öğrencilerinin son dönemde karşılaştığı problemler üzerinde durulacak.		✓
Geçen ay katıldığım panelde ve bu hafta sonu katıldığım açık oturumda konuşmacılar başkanın kendilerine verdiği süre boyunca konuştu.	✓	

Çalışma No.: 35

- Edebiyatı Sevmek* adlı metinde, konferanslarda uygun olarak ağırbaşlı, öğretici, açık bir anlatım kullanılmıştır.
- Olası Cevap: Hamdullah Suphi Tanrıöver’den alınan kısım bir söylev örneğidir. Konuşmacı, hitap ettiği kitlenin yüreklerine seslenip duygusal ve coşkulu bir anlatım kullanmıştır. *Edebiyatı Sevmek* adlı konferans örneğinde ise bu türün özelliğine uygun olarak duygusal ve coşkulu bir anlatım kullanılmamış, ciddi bir üslup kullanılmıştır.

Bilgiler	D	Y
I. Bir konferansın süresi bir saati geçmemelidir.	D	
II. Konferansta konuşmacı sesini alçaltıp yükseltmeden monoton bir konuşma yapmalıdır.		Y
III. Konuşmanın anlatım bozukluğu içermemesi, belirli bir plan dâhilinde olması gerekir.	D	
IV. Hazırlıklı olarak yapılan konuşmalarda, bu konuşmalar, daha çok akademik ortamlarda yapılır.	D	
V. Konferans veren kişi, bilgi ve düşüncelerinden çok hitabet yeteneğini sergilemelidir.		Y

Çalışma No.: 36

Konuşmacılar verilen süreye dikkat etmelidir.	✓
Savunulan görüşleri kanıtama zorunluluğu yoktur.	
Bir başkan yönetiminde yapılır.	✓
Beden dili önemlidir.	✓
Tezi savunan grup konuşmaya önce başlar.	
Karşıt görüşler savunulmalıdır.	✓
Oturum, kamera ile kaydedilmelidir.	
Önceden hazırlık yapılmalıdır.	✓
- Olası cevap: Yücel, münazarada önemli olanın düşünceleri etkili bir şekilde savunmak olduğunu, bu konuda ikinci grubun daha başarılı olduğu için münazarayı kazandıklarını söylemiştir.

Çalışma No.: 2

Kilimci, A. (1976). *Yapma Çiçek Ustaları*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
Ağaoğlu, A. (1981). *Sessizliğin İlk Sesi*. İstanbul: Everest Yayınları.
Süngü, G. (2019). *Deli Gömleği*. İstanbul: İz Yayıncılık.
İleri, S. (2019). *Dostlukların Son Günü*. İstanbul: Everest Yayınları.
Burak, S. (2016). *Yanık Saraylar*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 3

Karasu, B. (2010). *Uzun Sürmüş Bir Günü Akşamı*. İstanbul: Metis Yayınları..

Çalışma No.: 4

Edgü, F. (2014). *Bir Gemide*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Çalışma No.: 5

Karakoç, S. (2012). *Meydan Ortaya Çıktığında-Hikâyeler I*. İstanbul: Diriliş Yayınları.

Çalışma No.: 6

Edgü, F. (2010). *Toplu Öyküler*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Çalışma No.: 7

Edgü, F. (2014). *Bir Gemide Öyküler*. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Çalışma No.: 8

Edgü, F. (2015). *Kimse*. İstanbul: Sel Yayıncılık.
Bekiroğlu, N. (2019). *Nun Masalları*. İstanbul: Timaş Yayınları.
Karasu, B. (2021). *Uzun Sürmüş Bir Günü Akşamı*. İstanbul: Metis Yayınları.

Çalışma No.: 9

Korkmaz, R. (2018). *Küçürek Öykü Türü ve Örnek Bir Öykü Çözümlemesi*. *Türk Öykücülüğü Özel Sayısı*, 157. Ankara: Hece Yayınları.
Edgü, F. (2007). *İşte Deniz*, Maria. İstanbul: Can Yayınları.
Yalçın, M. (2010). *Aşkımumya/İma Kılavuzu*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 10

Beyatlı, Y. K. (1974). *Kendi Gök Kubbemiz*. İstanbul: Fatih Cemi-yeti Yayınları.
Karabulut, M. (2005). *İmge ve Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde "Su" İmgesi*. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature* 1 (2). s. 65-84.

Çalışma No.: 11

Horozcu, O. R. (1956). *Perçemli Sokak*. İstanbul: Yedi Tepe Yayınları.

Çalışma No.: 12

Hikmet, N. (2008). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Kanık, O. V. (2021). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Karakoç, S. (2004). *Gün Doğmadan*. İstanbul: Diriliş Yayınları.
Kısakürek, N. F. (1993). *Çile*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
Özel, İ. (2004). *Bir Yusuf Masalı*. İstanbul: Şûle Yayınları.
Tarancı, C. S. (1997). *Otuz Beş Yaş*. İstanbul: Can Yayınları.

Çalışma No.: 13

Asya, A. N. (2015). *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*. İstanbul: Ötüken Neşriyat .
Dranas, A.M. (2019). *Şiirler*. İstanbul: Everest Yayınları.
Tarancı, C. S. (2019). *Otuz Beş Yaş Bütün Şiirleri*. İstanbul: Can Yayınları.

Çalışma No.: 14

Çetişli, İ. (1999). *Batı Edebiyatında Edebi Akımlar*. Isparta: Fakülte Kitabevi.
Ran, N. H. (1992). *835 Satır*. İstanbul: Adam Yayınları.
Ran, N. H. (2015). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 15

Gökay, O. Ş. (2006). *Bu Vatan Kimin*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
Karakoç, S. (2003). *Gün Doğmadan*. İstanbul: Diriliş Yayınları.

Çalışma No.: 16

TDK (1981). *Yazın Akımları*. Özel Sayı: 349. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çalışma No.: 17

Aragon, L. (1986). *Elsa'nın Mecnunu*. (Çev. Erdoğan Alkan). İstanbul: Deyiş Yayınları.
Karakoç, S. (2020). *Gün Doğmadan – Şiirler*. İstanbul: Diriliş Yayınları.

Çalışma No.: 18

Kanık, O. V. (2019). *Bütün Şiirleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Dıranas, A. M. (2009). *Şiirler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 19

Çetin, M. (1991) *Türk Şiiri Antolojisi II*, Ankara: Birleşik Kitabevi

Çalışma No.: 20

Ran, N. H. (1977). *Bütün Eserleri I*, (haz. Şerif Hulusi, Asım Bezirci). İzmir: Cem Yayınevi.
Behramoğlu, A. (2001). *Büyük Türk Şiiri Antolojisi*. İstanbul: Sosyal Yayınları.
İrgat, C. (1999). *Seçme Şiirler*. (der. Mehmet Fuat). İstanbul: Adam Yayınları.

Çalışma No.: 21

İleri, S. (1976). *Her Gece Bodrum*. Ankara: Bilgi Yayınları.

Çalışma No.: 22

İzgü, M. (2021). *Zıkkımın Kökü*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
Pamuk, O. (2013). *Cevdet Bey ve Oğulları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 23

Adivar, H. E. (1993). *Tatarcık*. İstanbul: Atlas Kitabevi.

Çalışma No.: 24

Tekin, L. (2014). *Sevgili Arsız Ölüm*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Teyek, S. (2017). *Dede Korkut Hikâyeleri*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Çalışma No.: 25

Ali, S. (2008). *Kıyıcaklı Yusuf*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Atay, O. (2000). *Tutunamayanlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Atsız, H. N. (2014). *Ruh Adam*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
Aytmato, C. (2010). *Beyaz Gemi*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.
Güntekin, R. N. (2015). *Acımak*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
Özdenören, R. (2015). *Gül Yetiştiren Adam*. İstanbul: İz Yayıncılık.
Tekin, L. (2006). *Muinar*. İstanbul: Everest Yayınları.

Çalışma No.: 26

http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/163/inan.htm (E.T: 10.12.2021, 23.12)

Çalışma No.: 27

Tekin, L. (2013). *Sevgili Arsız Ölüm*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Çalışma No.: 28

Atay, O. (2011). *Tutunamayanlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Bayrak, Ö., Yaprak, T. (2012). Üstkurmaca ve Gerçeklik Bakımından Orhan Pamuk'un Masumiyet Müzesi Romanında Postmodern Unsurlar. *Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 22 (53-64)*.
Cebeci, O. (2008). *Komik Edebi Türler-Parodi, Satir ve İroni*. İstanbul: İlhaki Yayınları.
Ecevit, Y. (1996). *Orhan Pamuk'u Okumak*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.
Ecevit, Y. (2009). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Pamuk, O. (2008). *Masumiyet Müzesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Pamuk, O. (2012). *Benim Adım Kırmızı*. İstanbul: İletişim Yayınları.
Tuğluk, A. (2016). *Postmodern Türk Romanında İroni*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışma No.: 30

Necatigil, B. (2010). *Radio Oyunları*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çalışma No.: 31

Montaigne. (2018). *Denemeler*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Çalışma No.: 32

Sümer, F., Sevim, A. (1971). *İslâm Kaynaklarına Göre Malazgirt Savaşı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
Kısakürek, N. F. (2000). *Müdafaaalarım*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınları.
<https://dinhizmetleri.diyaret.gov.tr/Documents/Kurban%20Bayram%C4%B1.pdf> (E. T: 01.02.2022)
<http://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/33.php> (E.T.:01.02.2022)
https://www5.tbmm.gov.tr/tarihce/ataturk_konusma/4d3yy.htm (E.T.: 01.02.2022)

Çalışma No.: 32

Akdağ, E. (2011). *Türkçe Deyimlerde Ahenk Unsurları. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu, Dr. İlyas Yazar (Editör)*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Çalışma No.: 34

TDK (1981). *Yazın Akımları. Özel Sayı: 349*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Çalışma No.: 35

Özkan, M., Esin, O., Tören, H. (2001). *Yüksek Öğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
Tanrıöver, H. S. (2000). *Dağ Yolu I*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Çalışma No.: 9

www.123rf.com ID: 104511121
www.123rf.com ID: 57824436

Çalışma No.: 10

www.123rf.com ID: 48026296
www.123rf.com ID: 48026330
www.123rf.com ID: 48026185
www.123rf.com ID: 48026186
www.123rf.com ID: 40109344
www.123rf.com ID: 48026244
www.123rf.com ID: 48026299

Çalışma No.: 11

www.123rf.com ID: 83239557

Çalışma No.: 13

<https://www.ktb.gov.tr/Resim/24883,ahmethasinjpg.png?0> (E.T. 08.12.2021)
https://ataturkansklopedisi.gov.tr/images/thumb/4/42/Mehmet_Emin_Yurdakul.bmp/180px-Mehmet_Emin_Yurdakul.bmp.png (E.T. 08.12.2021)
<https://aregem.ktb.gov.tr/Resim/11804,mehmet-akif-ilk-foto-basajpg.png?0> (E.T. 08.12.2021)
https://e-genc.gsb.gov.tr/Files/205/Public/Faaliyet/577710/2021.01.21_13.29.05_22.png (E.T. 08.12.2021)
http://katalog.tdk.gov.tr/getImage?name=93342_919.jpg (E.T. 08.12.2021)
https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/icerik/Necip_faz%C4%B1l_k%C4%B1sak%C3%BCrek_payla%C5%9F%C4%B1m%C4%B1.png (E.T. 08.12.2021)
<http://tavsanli.meb.gov.tr/kitap/dimg/kitap/25228304322700229757butun-siirleri.jpg> (E.T. 08.12.2021)
https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/sb-instagram-feed-images/256480958_1877926045744455_4486842221816709425_nlow.jpg (E.T. 08.12.2021) <https://www.kulturportali.gov.tr/repoKulturPortali/large/04022013/a1c538e7-deea-4efe-b231-12b034f917d5.jpg?format=jpg&quality=50> (E.T. 08.12.2021)
<https://www.ktb.gov.tr/Resim/25623,nazimhikmetkucukjpg.png?0> (E.T. 08.12.2021) <https://kutuphane.ttk.gov.tr/details?id=585664&-materialType=KT&query=Top%C2%2C+Mehmet> (E.T. 08.12.2021)
<https://e-genc.gsb.gov.tr/Files/205/Public/Faaliyet/466383/0166.jpg> (E.T. 08.12.2021)
https://meclishaber.tbmm.gov.tr/develop/owa/dokumanlar/D1A606512CB8626B92CB7C05F07F3A0A_1.jpg (E.T. 08.12.2021)
<https://akmb.gov.tr/userfiles/images/behcetnecatigil.jpg> (E.T. 08.12.2021)
<https://www.kepez-bld.gov.tr/uploads/news/13224.jpg> (E.T. 08.12.2021)

Çalışma No.: 17

Görsel 1: www.123rf.com ID: 47519710
Görsel 2: www.123rf.com ID: 84494037
Görsel 3: www.123rf.com ID: 21227610

Çalışma No.: 18

Görsel 1: <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/garip-akiminin-yildiz-sairi-orhan-veli-kanik/2042379> (E.T. 15.12.2021, 16.20)
Görsel 2: <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/ahmet-muhip-diranas-vefatinin-41-yilinda-aniliyor/2279825> (E.T. 15.12.2021, 16.21)

Çalışma No.: 20

Görsel 1: www.dreamstime.com ID: 8862489 (E.T. 29.11.2021, 17.00)

Çalışma No.: 22

<https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-157950/turkiye-edebiyat-haritasi.html> (E.T. 29.11.2021, 17.00)

Çalışma No.: 30

Görsel 1: https://cdnuploads.aa.com.tr/uploads/Contents/2020/02/13/thumbs_b_c_185b6b18846bbf293a2dffa8f51135cf.jpg?v=120113 (E.T. 11.12.2021)
Görsel 2: www.123rf.com ID: 50911201 (E.T. 11.12.2021)

Çalışma No.: 31

https://tr.123rf.com/photo_37159302_hands-of-young-people-close-up-on-sunny-nature-background.html?vti=ml6peh4gdub9d5b-9ye-1-1 (E.T. 08.12.2021)

Çalışma No.: 35

Görsel 1: www.123rf.com ID: 90679764

Çalışma No.: 36

Görsel 1: www.123rf.com ID: 45686262 (15.12.2021)
Görsel 2: <https://sks.yasar.edu.tr/ogrenci-topluluklari/munazara-toplulugu/> (15.12.2021)
Görsel 3: http://kitap.eba.gov.tr/panel/dosyalar/upload/gorsel/1394/GR_9210_12_04_2018_13_41_01_190.jpg (E.T. 14.12.2021)
Görsel 4: <https://ghgm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/10001/1/196449/turkiye-munazara-ligi-basliyor.aspx#haberThumbs-2> (E.T. 16.12.2021)

Kaynakçada listelenmeyen tüm çizim ve görseller, kitap komisyonu grafikerleri tarafından hazırlanmıştır.